

చైతన్య మాసవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 13

సంచిక : 9

అమరావతి,

సెప్టెంబర్, 2018

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

హింసను భరించలేం
ఆకలిని సహించలేం
ఉపాధి కోసం కన్నీళ్లు వానలో
తడిచి ముద్దయిన వేళ
స్త్రీకి రక్షణ కల్పించాలంటూ హోరెత్తిన హస్తినా...

అనంతపురంలో మైనర్ బాలికపై అత్యాచారం చేసిన రాక్షసులను అరెస్టు చేయాలని డీఎస్పీ ఆఫీసు దగ్గర ధర్నా చేస్తున్న ఐదవ్వా నాయకులు

పెరిగిన పెట్రోల్, డీజిల్ ధర్నా తగ్గించాలని నెల్లూరులో ధర్నా

నెల్లూరు జిల్లా మర్రివాడ మండల మహిళాసభ

విశాఖలోని గాజువాక జోన్ లో గురజాడ జయంతి ఉత్సవాలు

నెల్లూరు జిల్లాలో పాదుపు మహిళల సమావేశం

విశాఖలో రాజీతో సోదరభావం తెలుపుతున్న ఐదవ్వా మహిళలు

బాలికలు, మహిళలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలు, దాడులు అరికట్టాలని ఆగ్రహిణులతో మానవహారం

విశాఖ సిటీలో మహిళలు - కేన్సర్ పై అవగాహన సదస్సు

ప్రాణం పోసుకునే శిశువు, ఆ శిశువును కని పెంచే గర్భవతిని ప్రాణప్రదంగా చూసుకుంటాం. ఆ గర్భాన్ని విచ్చితే చేసే పశుప్రవృత్తి మరోకులం అదీ కడ జాతికులజీజం పెరగటానికి వీల్లేదని మనువాద పురుషాధిక్య మూఢ భావజాలం, కులాధిపత్యధోరణి, పోలీస్ వైఫల్యం, నడమంత్రపు సిరి కలిసి ఈ నెల (సెప్టెంబరు) 14న మిర్యాలగూడెంలో దళిత యువకుడు ప్రణయ్ ని పాట్లనబెట్టుకున్నాయి.

అన్నదమ్ములవలను జాతులు, మతములన్నియు మెలగవలెనోయ్, మంచియన్నది మాలవితే మాలనే ఔతా అంటూ మనసులోకట్టే మనుషులుండే దేశాన్ని సంఘసంస్కర్తలు ఆకాంక్షిచారు. అలాంటి సమాజం మాత్రమే అడ్డంకులను అవరోధాలను అధిగమించి ముందుకెక్కుందని అనుభవం. మధ్యయుగాల మూఢత్వం భారతదేశాన్ని వెనక్కి నెట్టిన వైనం చరిత్ర మన కళ్ళకు కట్టినట్లు చూపిస్తుంది. భారత్ వెలిగిపోతుందంటున్న నేతలు కులం చేస్తున్న హత్యలను కూడా నిరాకరిస్తున్నది.

మూఢత్వం నుండి కుల, మత దురహంకార జాడ్యాల నుండి విముక్తి చెందాలని ఎందరో మహానుభావులు తమ జీవితాలనే ధారపోశారు. అయినా మార్పులేదు. మరింత మౌఢ్యం, అహంకారాన్ని తలకెత్తుకుని, సుందరస్వప్నాలను సాకారంచేసుకునేందుకు ఉరుకులెత్తే యువతను హతమారుస్తున్నారు! ఎందుకని? నిలువెత్తు విగ్రహాలు ఈ హత్యలను ఆపుతాయా?

రాజకీయాలలోనూ సంఘంలోనూ మూఢాచారాలను పని గట్టుకుని ప్రోత్సహించే శక్తులు ఇటీవల పెరిగాయి. వాటిని పెంచి పోషించే శక్తులు అధికార పీఠాన్ని చేజిక్కించుకున్నాయి. అన్ని వ్యవస్థలలో, సంస్థలలో, వ్యక్తులలో కుల, మత దురహంకారాన్ని పెంచిపోషిస్తున్నాయి. వర్ణధర్మమధర్మధర్మంబేనన్న తెలుగు గడ్డపై సైతం క్రమేణా చాపక్రిందనీరులా విద్యేషభావాలు పెంచిపోషించబడుతున్నాయి. శంబూకవధ, కన్యాశుల్కం, దేశభక్తి గీతాల స్థానంలో గీత, రాత, జ్యోతిష్యం, ముహూర్తం, బ్రాహ్మణ అనుమతి లేనిదే ఒక్క అడుగు వేసే పరిస్థితి లేకుండా వచ్చింది. ఉన్నాడాన్ని పెంచి పోషిస్తున్నది.

సులభంగా డబ్బు సంపాదించే మార్గాలను అనుసరించే వారు విజేతలుగా కీర్తింపబడే నయాఉదారవాద విధానాలను పాలకులు నెత్తినపెట్టుకున్నారు. ఎలాంటి నిబంధనలు వర్తించని నయా మార్కెట్ సర్వస్వమంటున్నారు. ఫలితంగా మారుతీరావు లాంటి నయా సంపన్నులు, యజ్ఞ యాగాలను పెద్ద యెత్తున నిర్వహిస్తారు. అమాయకపు ప్రజల్లో భక్తిని, మూఢత్వాన్ని, కులాధిపత్య ఆచారాలను పెంచిపోషిస్తారు. హంతకులుగా మారతారు.

ఒక్కగానొక బిడ్డకు కావల్సినవన్నీ సమకూర్చడానికి వెనుకాడారు. కాని తామువిధించిన లక్షణరేఖను దాటితే సహించలేరు. కులం, డబ్బు, ఆధిపత్యం అన్నింటినీ తలదాల్చాల్సిందే! కాదంటే అమృతవర్షిణికి పట్టినగతే!

ఒక మధ్య తరగతి తల్లిదండ్రులు ఆస్తులన్ని చదివించిన ఓ కన్నకూతురు! కంప్యూటర్ ఉద్యోగిగా ఎదిగి కులాంతర వివాహం చేసుకుంటే సహించలేకపోయారు. వైభవంగా పెళ్ళిచేస్తామని నమ్మించి ఇంటికి తీసుకొచ్చి గుంటూరులో తల్లిదండ్రీ ఆ అమ్మాయిని హత్య చేశారు! పరువు లేని పనులు, కిరాతక చర్యలు పరువు పేరుతో కొనసాగటం నేటి సమాజ పరువు హీనతకు నిదర్శనం.

కులాంతర వివాహం చేసుకున్న కూతుర్ని కొడుకులను ప్రోత్సహించిన కాలం స్వాతంత్రోద్యమకాలం. అభ్యుదయ ఉద్యమాల కాలం, పోరాటకాలం, అటువంటి మార్పులకు యువత ముందుకు రావాలి. నిర్భయకు మద్దతుగా నిలిచినట్లే అమృతవర్షిణికి, హైదరాబాద్ మాధవికి అండగా నిలవాలి. “కుల నిర్మూలన కోసం నేను పోరాడుతా? కులమే ప్రణయ్ ని చంపిందన్న” అమృతవర్షిణి వాక్కులను స్వాగతిద్దాం. తమిళనాడులో కౌసల్యమాదిరి, హర్యానాలో బాబ్జీమాదిరి అమృతమరో ఉద్యమకార్యకర్తకు మారేందుకు అండగా నిలబడదాం!

మనువాద బ్రాహ్మణ భావజాలం, దానిని పెంచిపోషించే ఆర్థిక విధానాలు అణచివేతకు గురయ్యే దళిత, గిరిజనులను, మహిళలను మరింత అణగదొక్కుతాయన్న సత్యం ఇలాంటి కిరాతకాలు మరోసారి మనమెదళ్ళను కుదుపుతాయి. గుర్తింపు పురుషుడివైపు నుండి మాత్రమే ఉండే పురుషాధిపత్యం, కులాన్ని కూడా అంతర్జాగంగానే రక్షించుకునేందుకు ఎంతకైనా తెగించేస్తుంది. పాలకులు వీటికి రక్షకులు. ప్రజాస్వామిక సమాజమే మానవత్వానికి విలువనిచ్చేది. సమానత్వ సాధనే స్త్రీలకు, దళితులకు రక్షణ కల్పించేది. ప్రణయ్ హత్యను ఖండించే వారందరూ సమానతా సాధనలో భాగస్వాములవ్వాలి. దురహంకారాన్ని, అణచివేతను అధిగమిస్తేనే పరువుగలిగిన విలువలు గలిగిన సమాజాన్ని పొందగలం.

కుల అహంకారాన్ని అందరం
ముక్తకంఠంతో ఖండిద్దాం. మన
కులం మానవ కులం. కుల రహిత
సమాజానికి చేయి చేయి కలిపి
ముందుకు నడుద్దాం.

అధ్యయిజలీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
3/4 బి. కె.బి.భవన్, వడ్డేశ్వరం
బైపాస్ రోడ్, తాడేపల్లి మండలం,
గుంటూరు జిల్లా.

ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 130/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

మోటూరు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు వీధి,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ.

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

వ్యాసం

సమకాలీనం

వ్యాసం

కథ

వ్యాసం

పౌరాణికం

సీరియల్

మార్పు

పరిచయం

చట్టాలు

మనోగతం

మూఢనమ్మకం

బుక్ రివ్యూ

సినిమా రివ్యూ

సమకాలీనం

కేస్ స్టడీ

ఉద్యమవార్తలు

పార్లమెంట్ మార్చ్ - బి. హరితాదేవి 5

ప్రజాస్వామ్య వైఫల్యం - సూరేపల్లి సుజాత.....7

ఏడ్వకండి! తల ఎత్తుకుందాం! రేపిష్టలను బండిద్దాం!! - నందూరి పద్మాంజలి.....9

నేను ఎవరు? - పట్రాయదు కాశీవిశ్వనాథం.....12

బాల్యవివాహాలు - స్త్రీవిద్య - ఆర్.లక్ష్మి.....14

ఉదంకుని కథ - విజయభారతి.....15

బాలవితంతు వివాహాలకు మద్దతు - వేములపల్లి సత్యవతి.....17

స్త్రీలు - బురకా - అన్నా లూయీ స్ట్రాంగ్ 18

లైంగికత! - ఆగస్ట్ బెబెల్ 20

హక్కులు! ఆ ఐదుగురు - బి.ప్రియాంకా.....21

కుటుంబ సంక్షేమ కమిటీల రద్దు 23

చేజారిన క్షణాలు - మనోజ.....25

గుంటూరు దయ్యం - విజయ్.....27

మానవిగా మారిన మహిళ - మహేష్ కత్తి 29

ముస్లింల సంకటావస్థను చిత్రీకరించిన ముల్క్ - బాలాజీ.....30

మనస్సాక్షా? మంగళసూత్రమా? - మానవిటీం 34

మద్యం మత్తులో భార్య ఎవరో బిడ్డ ఎవరో : కె.శారద 35

ఉద్యమాలబాటలో 36

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు
మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం
ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI
PRINTERS & PUBLISHERS PVT.LTD. D.NO.14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR(P), TADEPALLI (M), GUNTUR
(DT), AP., PIN - 522 502., PH : 91-8645 - 272133. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE
OFFICE D.NO. 3/4 B. K.B.HAVAN, VADDESWAREM BYPASS ROAD, TADEPALLI (M) GUNTUR (DT). EDITOR: D. RAMA DEVI.
R.NO. APTEL/2006-20000

పార్లమెంట్ మార్చ్

సమాజంలో మహిళ బలహీనురాలిగా చూడబడుతుంది. బలమైన వారి దాడులకు గురౌతుంది. హింసకు పాల్పడే వారు బలహీనులను ఎంచుకుంటారు. రకరకాల పద్ధతులలో వేధింపులకు గురౌతుంది. మహిళలపై, ఆడపిల్లలపై జరుగుతున్న దాడులకు అడ్డు అదుపు లేకుండా వుంది. తిట్టటం, అరవడం, చెడ్డ మనిషిగా ప్రచారం చెయ్యటం, రేప్ చేస్తామని బెదిరించటం, అసభ్య పదజాలంతో దూషించటం, చీరలు, దున్నులు, జడలు లాగటం మొదలగు మానసిక హింసతో పాటు, సామూహిక అత్యాచారాలు చెయ్యటం, యాసిడ్ దాడులు చెయ్యటం, హత్యలు చెయ్యటం లాంటి శారీరిక హింస ఇప్పుడు సర్వసాధారణం. మతం, పెట్టుబడి కలిసి చేస్తున్న ఆరాచకానికి మహిళలపై జరుగుతున్న అమానుషమైన దాడులు ఒక నిదర్శనం.

కొంతమంది మతోన్మాదులు ఆయా కమ్యూనిటీలను భయపెట్టటానికి, గుప్పెట్లో పెట్టుకోవటానికి ఇలాంటి అత్యాచారాలకు పాల్పడుతున్నారు. కథువలో ఆసిఫాను అత్యాచారం చేసిన నిందితులకు హిందూ ఏక్తా నుంచి మద్దతు పలకటం, వున్నావ్లో మైనరు బాలికను బి.జె.పి ఎమ్మెల్యే అత్యాచారం చెయ్యటం ఈ కోవలోకే వస్తాయి. మైనరు బాలురు కుడా ఇలాంటి అత్యాచారాలకు పాల్పడటం ఇటీవల కాలంలో ఎక్కువగా కనబడుతుంది. విద్య లేమి, మత్తుమందులకు బానిసలవటం, ప్రభుత్వాలు మద్యాన్ని ఏరులై పారించటం. ఈ బాలురలను సంఘవిద్రోహ శక్తులుగా మారుస్తుంది.

ఆడపిల్లల అక్రమ రవాణా సర్వ సాధారణం అయింది. కిడ్నాప్ చేయటం, ప్రేమపేరుతో వంచించి అమ్మివేయటం, విదేశాలకు, వ్యభిచార కూపాలకు

అమ్మివేయటం జరుగుతుంది. కుటుంబ హింస, గృహ హింస, భర్తలు చేసే అత్యాచారాలు లెక్కలేనన్ని. 498ఎ ని నిర్వీర్యం చేసే ప్రయత్నాలు ముమ్మరంగా జరుగుతున్నాయి.

మహిళలు స్వతంత్రంగా జీవించాలన్నా వారిపై జరుగుతున్న వివిధ రకాలైన దాడులు ఎదుర్కోవాలన్నా ఆర్థికంగా తమకాళ్ళపై తాము నిలబడటం ఎంతో అవసరం. పురుషులతో పోల్చితే ఆదాయం వచ్చే పనులలో మహిళల శాతం చాలా తక్కువగా వుంది. మనదేశంలో 420 మిలియన్ల మంది ఆదాయం వచ్చే పనులు చేస్తుంటే అందులో 127 మిలియన్లు మాత్రమే మహిళలు. స్త్రీ పురుష సమాన వేతన చట్టం నేటికీ అమలుకు నోచుకోలేదు. స్త్రీల వేతనాలు పురుషుల కంటే 30 శాతం తక్కువగా వున్నాయి. స్త్రీల భాగస్వామ్యం సంఘటిత శ్రమతో క్రమంగా తగ్గుతూ వస్తుంది.

ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థను ప్రభుత్వాలు నిర్వీర్యం చెయ్యటంతో స్త్రీలు, పిల్లలు అనారోగ్యం బారిన పడుతున్నారు. బి.జె.పి పాలన ప్రారంభం అయినప్పటి నుంచి దళితులపైన, మహిళలపైన, మైనారిటీల పైన దాడులు పెరిగాయి. మనువాద భావాల నీడలో వారు చేస్తున్న అరాచకాలకు అడ్డు, అదుపు లేకుండా పోయింది. బి.జె.పి పాలిత రాష్ట్రాలలో స్త్రీలపై హింస పెరగటాన్ని గమనించవచ్చు. గౌరవ నీయమైన పదవులలో

వుండి కూడా మహిళల పై విపరీతమైన వ్యాఖ్యలు చేస్తున్న ప్రజా పతినిధులను రోజూ మనం చూస్తూనే వున్నాం.

ఈ నేపథ్యంలో దేశంలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం సెప్టెంబర్ 4న “పార్లమెంట్ మార్చ్” చేపట్టింది. అందరికీ పని, అందరికీ ఆహారం, అందరికీ సామాజిక భద్రత నినాదంతో చేపట్టిన ఈ ఆందోళన స్థానిక నుండి హౌస్ నుంచి పార్లమెంట్ స్ట్రీట్ వరకు భారీ ర్యాలీతో జరిగింది.

అనంతరం పార్లమెంట్ స్ట్రీట్లో బహిరంగ సభలో మహిళలు, చిన్నారులపై జరుగుతున్న దాడులు, పెరుగుతున్న నిరుద్యోగం మొదలగు సమస్యలకు నిరసనగా, అలాగే ఆహార భద్రత కల్పించాలని డిమాండ్ చేస్తూ, బి.జె.పి, ఆర్.ఎస్.ఎస్. సాగిస్తున్న మతోన్మాద, కుల దాడులకు వ్యతిరేకంగా పలువురు ప్రముఖులు ప్రసంగించారు.

మహిళల సమస్యలు పరిష్కరించాలని, మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లుని పార్లమెంట్ ఆమోదించాలని ఉద్యమకారులు డిమాండ్ చేశారు. ఐదవ జాతీయ కార్యదర్శి మరియు ధావలె మాట్లాడుతూ దేశంలో మహిళలు, చిన్నారులపై దాడులు రోజూ రోజూకూ పెరుగుతున్నాయని, ఎన్నీ ఆర్బి రిపోర్ట్

ప్రకారం 2015-16లో మహిళలపై దాడులకు సంబంధించి 6.68 లక్షల కేసులు నమోదు అయ్యాయని తెలిపారు. ఇందులో గ్యాంగ్ రేపులు, అత్యాచారాలు, కిడ్నాపులు, దాడులు, హత్యలు వున్నాయని తెలిపారు.

దేశంలో ప్రతి గంటకు 40 ఘటనలు చోటు చేసుకుంటున్నాయని, ప్రతి రోజు 915 కేసులు నమోదు అవుతున్నాయనీ అన్నారు. 2016 లోనే 39 వేల అత్యాచార ఘటనలు జరిగాయని నివేదికలు చెబుతున్నాయనీ, గంటకు నలుగురు అత్యాచారానికి గురవుతున్నారని తెలిపారు. దేశంలోని అన్ని హైకోర్టులలో చిన్నారుల పై అత్యాచార దాడులు, అపహరణలకు సంబంధించి రెండు లక్షల కేసులు పెండింగులో ఉన్నాయన్నారు. బృందాకరత్, సుభాషిణి అలీ లాంటి ఉద్యమకారులు, మహిళలపై

దేశంలో ప్రతి గంటకు 40 ఘటనలు చోటు చేసుకుంటున్నాయని, ప్రతి రోజు 915 కేసులు నమోదు అవుతున్నాయనీ అన్నారు. 2016 లోనే 39 వేల అత్యాచార ఘటనలు జరిగాయని నివేదికలు చెబుతున్నాయనీ, గంట కు నలుగురు అత్యాచారానికి గురవుతున్నారని తెలిపారు. దేశంలోని అన్ని హైకోర్టులలో చిన్నారుల పై అత్యాచార దాడులు, అపహరణలకు సంబంధించి రెండు లక్షల కేసులు పెండింగులో ఉన్నాయన్నారు. బృందాకరత్, సుభాషిణి అలీ లాంటి ఉద్యమ కారులు, మహిళల పై జరుగుతున్న దాడులను, సంఘటిత పోరాటాలతో వాటిని ఎదుర్కోవలసిన అవసరాన్ని వివరించారు.

జరుగుతున్న దాడులను, సంఘటిత పోరాటాలతో వాటిని ఎదుర్కో వలసిన అవసరాన్ని వివరించారు. దురాక్రమణలకి, అత్యాచారాలకు గురైన వారితరువున నిలబడి ధైర్యంగా పోరాడుతున్న దీపికా రాజ్ వత్ (కథువా కేసు వాదిస్తున్న లాయర్), మహేష్ సింగ్ మాకి (వున్నావ్ బాధితురాలి మామ) మాట్లాడుతూ బాధితుల తరపున నిలబడి నందుకు వారు, వారి కుటుంబాలు ఎదుర్కొ

టున్న దాడుల గురించి వివరించారు. సరోజ్ (గౌరవ హత్యకు గురైన వారి అత్త), వెస్ట్ బెంగాల్ నుంచి స్వప్న ఘోష్, త్రిపుర నుంచి వనితా చౌదరి కుడా మాట్లాడుతూ సామజికంగా, రాజకీయంగా వారు ఎదుర్కొంటున్న దాడుల గురించి వివరించారు. ఎంతో స్ఫూర్తి దాయకంగా జరిగిన ఈ ర్యాలి మహిళలపై, చిన్నారులపై జరుగుతున్న దాడులకు వ్యతిరేకంగా, ఆహార భద్రతా కోసం, ఉద్యోగ

పొణకా కనకమ్మ ఆశయ సాధనకు కృషి చేద్దాం

తొలి స్వతంత్ర పోరాట సమర యోధురాలు, ప్రముఖ సంఘ సంస్కర్త, కస్తూరిదేవి బాలికా పాఠశాల, పల్లెపాడు ఆశ్రమ స్థాపకురాలు పొణకా కనకమ్మ ఆదర్శనీయురాలని సింహపురి మహిళా ఐక్యవేదిక కన్వీనర్ డాక్టర్ కె.వసుందర పేర్కొన్నారు. పొణకా కనకమ్మ 55వ వర్ధంతి సందర్భంగా పల్లిపాడులోని ఆమె విగ్రహానికి పూలమాలలు వేసి ఘనంగా నివాళులర్పించారు. కనకమ్మ ఆశయాలను కొనసాగిస్తామని ప్రతిజ్ఞ బూనారు. అనంతరం డాక్టర్ వసుంధర మాట్లాడుతూ పొణకా కనకమ్మ మహోన్నత వ్యక్తి అని కొనియాడారు. ఆమె త్యాగాలను స్మరించుకోవడం ప్రతి ఒక్కరి కర్తవ్యమని గుర్తుచేశారు. జిల్లాలోని మినగల్లు గ్రామానికి చెందిన మరుపూరు కొండారెడ్డి

దంపతులకు 1892 జూన్ 10న జన్మించారని తెలిపారు. ధనిక కుటుంబానికి చెందిన పొణకా కనకమ్మ ప్రజా సేవలో ముందుండేవారని చెప్పారు. 1913వ సంవత్సరంలో సృజన రంజని సమాజంను ఏర్పాటు చేసి హరజనోద్ధరణకు కృషి చేశారని వివరించారు. 1921 ఏప్రిల్ 7న గాంధీజీ పల్లిపాడు గ్రామంలో పినాకినీ సత్యాగ్రహ ఆశ్రమం నెలకొల్పడం జరిగిందన్నారు. ఆశ్రమానికి కనకమ్మ 13 ఎకరాల భూమిని ఇవ్వడం జరిగిందన్నారు. ఉప్పు సత్యాగ్రహంలో పాల్గొని రెండు సార్లు రాయవేలూరు జైలులో శిక్షను అనుభవించారని తెలిపారు. 1923 సంవత్సరంలో ఆమె బాలికల కోసం నెల్లూరు జిల్లాలో 23 ఎకరాల స్థలంలో కస్తూర్బా విద్యాలయం నిర్మించడం జరిగిందన్నారు.

ఇంతటి మహోన్నత వ్యక్తి చరిత్ర భావితరాలకు అందించాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. పొణకా కనకమ్మ విగ్రహ ప్రతిష్ఠకోసం ప్రభుత్వానికి అనేక మార్లు విజ్ఞప్తి చేశామని, ఇకనైనా ప్రభుత్వం స్పందించాలని డాక్టర్ వసుంధర కోరారు.

బాలికలపై పెరుగుతున్న అత్యాచారాలు- ప్రజాస్వామ్య వైఫల్యం

దేశవ్యాప్త సంచలనంగా మారిన 8 ఏళ్ల బాలిక అత్యాచార కేస్ (జమ్మూ కాశ్మీర్ లో కథువా)లో పాలక వర్గాల భాగస్వామ్యం మనమందరం కళ్లారా చూసాం. తరువాత వరుసగా నెలల పిల్లల దగ్గరినుండి వృద్ధాప్యంలో వున్న స్త్రీల మీద వరకు విపరీతంగా అత్యాచారాలు పెరిగిపోతున్నాయి. పురుషాధిక్యత ఉన్న సమాజంలో మహిళల పై అత్యాచారాలు, హింస, లైంగిక దోపిడీ జరుగుతూనే ఉన్నా కూడా ప్రపంచీకరణ, 1990 ఆర్థిక విధానాల తరువాత అత్యాచారాలు, మహిళలను మార్కెట్ వస్తువులుగా చూడడం పెరిగి పోయింది. అయితే ప్రపంచీకరణ ప్రభావం అందరి మీద ఒకే ప్రభావం చూపించదు. భారత దేశం కులాల వ్యవస్థ ఉన్న దేశం, కుల చట్రం లోంచే ఆర్థిక, రాజకీయ, సామాజిక, సాంస్కృతిక అంశాలు వాటి ప్రభావం మహిళల మీద ముఖ్యంగా దళిత, ఆదివాసీ, మైనారిటీ, పేద మహిళల మీద విపరీతమైన ప్రభావం చూపెడుతుంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మరియు స్త్రీని దేవతలా పూజించే గొప్ప హిందూ సంస్కృతీ అని విర్ర వీగే భారత దేశంలో కూడా పిల్లల పై అత్యాచారాలు విపరీతంగా పెరిగి పోతున్నాయి. ఆడపిల్లల మీద జరిగే అత్యాచారాలపై మాట్లాడకూడదని ఒక నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలుతుంది. ఎందుకంటే ఇందులో ప్రభుత్వ వైఫల్యం, హిందూ సంస్కృతీ, మత మూలాలు, పురుషాధిక్యత, పేదరికం, రక్షణ, సైనిక దళాల అధికార దుర్వినియోగం వంటి అనేక అంశాలు ముందుకు వచ్చి అనేకులని ఇబ్బంది బెడతాయి. సమాజం సిగ్గుతో తలదించు కునేలా తాజా ప్రభుత్వ లెక్కలు వున్నాయి. తాజా గణాంకాల ప్రకారం ప్రతి 15

నిముషాలకి ఒక బిడ్డ లైంగిక వేధింపులకు గురి జెతుంది. స్వయానా భారతదేశ హోంమంత్రి రాజ్నాథ్ సింగ్ విడుదల చేసిన నేరాల నివేదిక ప్రకారం, 2016 లో పిల్లలపై 106,958 కేసులు నమోదయ్యాయి. గత కొద్దీ సంవత్సరాలుగా చిన్న పిల్లల పై అత్యాచారాలు పెరుగుతూనే ఉన్నాయి. పెరుగుతున్న ఆర్థిక అసమానతలకు, సామాజిక అణచివేతలకు, ఫాసిజం రూపుదిద్దుకున్న మత భావా జాలాలకి ఈ పిల్లల లైంగిక దోపిడీకి సంబంధం ఉంది. ఇది ముఖ్యంగా పేద, సామాజిక వివక్షకు గురి అయ్యే దళిత, ఆదివాసీ, మైనారిటీ, ఒంటరి స్త్రీల పిల్లల మీదనే ఎక్కువ జరగడానికి కారణాలు కేవలం పురుషుడు పర్వేర్వైడ్ లైంగిక అవసరాలు, దారితీస్తున్న పోర్న్ సంస్కృతి, మద్యం, స్త్రీల పై వ్యాపారం చేసే సంస్థలు పెరిగి పోవడం, బయట స్త్రీలకి రక్షణ వ్యవస్థలు సరిగ్గా లేకపోవడం, అవగాహనా రాహిత్యము, ముఖ్యంగా పేదరికం లో ఉన్న మహిళలు పనులకి పోయినప్పుడు వాళ్ళ పిల్లలకి రక్షణ లేకపోవడం వంటివి. నిజానికి చిన్న పిల్లల అవసరాల రీత్యా వాళ్లకి రక్షణ అవసరం. దోపిడీ, దుర్వినియోగం, హింస వంటి వాటికి గురయ్యే అవకాశాలు ఎక్కువ వాళ్లకి వాళ్ళుగా ప్రమాద కరమైన పరిస్థితి

ని ఎదుర్కోవడం కానీ వాటి గురించి చెప్పే అవకాశాలు కానీ చదువుకోని తల్లి తండ్రులకి, పిల్లలకి సమాజం లో ఉండవు. మరీ చిన్న పిల్లలని టార్గెట్ చేసి రేప్ చేయడం ఇప్పుడు ముంచుకొస్తున్న కొత్త ఉపద్రవం.

పిల్లలపై లైంగిక దాడుల్ని, అత్యాచారాలని నివారించడానికి ముందు వారి స్థితిగతుల్ని అంచనా వేయాలి. అత్యంత ప్రమాదం ఉన్న కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితుల పిల్లలని గుర్తించాలి. వారిలో

1. 6 ఏళ్ల లోపు పిల్లలు
2. శారీరక, మానసిక ఎదుగుదలలో
3. మానసిక పెరుగుదలలో లోపాలు
4. పెద్దలచే నిర్లక్ష్యం చేయబడ్డ పిల్లలు
5. సామాజిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు సరిగ్గా లేని వారు
6. చుట్టుపక్కల ఉన్న పరిస్థితుల ప్రభావం వల్ల (కల్లు కాంపౌండ్ లు, బార్ లు వంటివి) దాడులకు గురి అయ్యే పిల్లలు,
7. ప్రభుత్వ, కుటుంబ పర్యవేక్షణ వైఫల్యం ఉన్న ప్రదేశాల లో ఉన్న పిల్లలని గుర్తించి వారికి ప్రత్యేక రక్షణ వేదికలు, కౌన్సిలింగ్ సెంటర్లు, సంరక్షణ కేంద్రాలు రూపొందించాలి. ఇవి కాక అనేక రాజకీయ కోణాలు కూడా ఈ మధ్య కాలం లో చూస్తున్నాం. ఇవి కాక పిల్లలు రక్షణ లేక ఒంటరిగా

ఉండడం, చట్ట సంరక్షణ పేరుతో ఉన్న సైనిక దళాలు కూడా పిల్లలని టార్గెట్ గా రేప్ చేయడం గురించి కూడా రక్షణ చట్టాల్లో పేర్కొన్నారు. యునిసెఫ్ సంస్థ పిల్లలకి హాని కలిగే పరిస్థితులని వివరించింది.

1. హింసకు గురైన పిల్లలు,
2. సాయుధ పోరాటాల మధ్య పిల్లలు, సాయుధ గ్రూపులతో సంబంధం ఉన్న పిల్లలు
3. హెచ్ఐవి / ఎయిడ్స్ ద్వారా ప్రభావితమైన పిల్లలు,
4. జనన రిజిస్ట్రేషన్ లేని పిల్లలు,
5. పనిలో నిమగ్నమైన పిల్లలు,
6. పెళ్లి, నిశ్చితార్థం అయిన పిల్లలు,
7. చట్టాల వివాదంలో ఉన్న పిల్లలు
8. తల్లి తండ్రుల సంరక్షణ కోల్పోయిన పిల్లలు
9. అవసరాల కోసం, వాణిజ్యపరమైన లైంగిక దోపిడీ కోసం ఉపయోగించిన పిల్లలు, వాళ్ళ జననాంగాలు కత్తిరించడం,
10. ట్రాఫికింగ్ / అక్రమ రవాణాకు గురైన ఆడపిల్లలు.

ఇంతే కాకుండా ఎంతో కష్టపడి తెచ్చుకున్న నిర్భయ చట్టం తరువాత కూడా పిల్లల మీద అత్యాచారాలు, వాళ్ళని సాక్ష్యాలు లేకుండా చంపడం కూడా ఎక్కువయ్యాయని అనుకోక తప్పట్లేదు. పని చేయని న్యాయ వ్యవస్థలు. చిన్న పిల్లలు తమకు తాముగా ఎక్కడికి పోలేరు. ఇంకా కోర్టు కి వెళ్లి ఎట్లా తమని తాము రక్షించుకుంటారో ఎవరికీ అర్థం కానీ విషయం. ఇంకా కొన్ని మతాలలో చిన్న పిల్లలతో శృంగారం చేస్తే కొన్ని ఉపయోగాలు ఉంటాయని, మరి కొందరు ఎయిడ్స్ వంటి వ్యాధులు ఉండవని కొన్ని మూఢ నమ్మకాలతో కూడా ఇటువంటి పనులు చేయడానికి పిల్లలని అదను చూసి అత్యాచారం చేసి చంపుతున్నారు. ఇంకా పేదరికంలో ఉన్న పేద తల్లి తండ్రులు గత్యంతరం లేక పిల్లలని ఎక్కడో ఒక చోట వంటరిగా వదిలి వెళ్ళక తప్పట్లేదు. అది కూడా ఒక పెద్ద కారణమైంది నేడు. ఏది ఏమైనా భారతదేశం తల వంచుకునేలా ఈ

పిల్లల పెళ్ళిళ్ళకి పాట ముబారక్, కళ్యాణలక్ష్మి వంటి ఓట్లు రాబట్టే పథకాలు పెట్టకంటే, అది కూడా ప్రజల ధనం. అదే డబ్బుతో ఒంటరి మహిళలకి, పిల్లలకి ప్రభుత్వ సహాయం, రక్షణ, విద్యకి ఉపయోగిస్తే, సమాజాన్ని చైతన్య పరిస్తే ఇటువంటి ఘటనలు తగ్గే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు పిల్లల రక్షణ కొన్ని స్టేట్ హోమ్ లు, ఎన్జీవోలు తప్పితే చూసే వాళ్ళు లేరు. వాళ్ళకి ఉన్న నిధులు, పరిమితుల దృష్ట్యా కూడా పిల్లల రక్షణ పూర్తిగా అప్పజెప్పలేము. సమాజం పిల్లలని ఆదరించేదిగా, బాధ్యతగా వ్యవహరించడం అవసరం. ప్రభుత్వం కూడా ఒక ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని ప్రతి పుట్టిన బిడ్డకి రక్షణ కల్పించే ఏర్పాట్లు చేయాలి. గ్రామాలలో పిల్లలకి డే కేర్ సెంటర్లు, సీసీ టీవీ లు, పిల్లల చట్టాల పై పూర్తి అవగాహన అన్ని విద్యాలయాల్లో కేజీ నుండి పిజి వరకు ఉచిత విద్య కల్పించాలి.

అత్యాచార గణాంకాలు ఉండడం, ఈ మధ్యనే భారత దేశంలో మహిళలకి రక్షణ లేదనే థామస్ అండ్ రూటర్ సంస్థ వెల్లడించడం కూడా దీనికి జోడించి చూడాల్సిన అవసరం ఉంది. పిల్లల పెళ్ళిళ్ళకి పాదీ ముబారక్, కళ్యాణలక్ష్మి వంటి ఓట్లు రాబట్టే పథకాలు పెట్టకంటే, అది కూడా ప్రజల ధనం. అదే డబ్బుతో ఒంటరి మహిళలకి, పిల్లలకి ప్రభుత్వ సహాయం, రక్షణ, విద్యకి ఉపయోగిస్తే, సమాజాన్ని చైతన్య పరిస్తే ఇటువంటి ఘటనలు తగ్గే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు పిల్లల రక్షణ కొన్ని స్టేట్ హోమ్ లు, ఎన్జీవోలు తప్పితే చూసే వాళ్ళు లేరు. వాళ్ళకి ఉన్న నిధులు, పరిమితుల దృష్ట్యా కూడా పిల్లల రక్షణ పూర్తిగా అప్పజెప్పలేము. సమాజం పిల్లలని ఆదరించేదిగా, బాధ్యతగా వ్యవహరించడం అవసరం. ప్రభుత్వం కూడా ఒక ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని ప్రతి పుట్టిన బిడ్డకి రక్షణ కల్పించే ఏర్పాట్లు చేయాలి. గ్రామాలలో పిల్లలకి డే కేర్ సెంటర్లు, సీసీ టీవీ లు, పిల్లల చట్టాల పై పూర్తి అవగాహన అన్ని విద్యాలయాల్లో కేజీ నుండి పిజి వరకు ఉచిత విద్య కల్పించాలి. నేరం చేసినవాడిపై కఠినమైన శిక్షలు అమలు పరిస్తే పరిస్థితి ని అదుపులోకి తీసుకురావచ్చు. అట్లనే రక్షణ దళాలు కూడా బాధ్యతగా స్వీకరించాల్సి ఉంటుంది. ఇన్ని రకాలు పని చేయడానికి అందరి సహకారాలు అవసరం.

ప్రభుత్వం చేపట్ట వలసిన మరిన్ని కార్యక్రమాలు :

1. ప్రత్యేక కమిషన్ ఏర్పాటు.

2. ప్రత్యేక మైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో పిల్లలకి, కార్యకర్తలకి సమస్య వచ్చినప్పుడు చెప్పగలిగే శిక్షణ. (ఆప్ లు) హెల్ప్ లైన్ లు.
3. స్వయం సహాయక బృందాలకు మహిళా చట్టాలపై అవగాహన సదస్సులు,
4. యువత, మగవాళ్ళకి కూడా శిక్షణ తరగతులు.
5. ప్రతి గ్రామంలో పంచాయతీ ఆఫీసులో స్థానికులచే ఫిర్యాదు కేంద్రాల నిర్వహణ.
6. అన్ని విద్యా సంస్థలలో లైంగిక వేధింపులు, వాటికి శిక్షలు వివరిస్తూ ప్రకటనలు, బ్యానర్లు, బోర్డులు (ర్యాగింగ్ తరహాలో) పెట్టాలి.
7. ప్రత్యేక మైన బడ్జెట్ కేటాయించి లైంగిక దాడులు జరిగిన ఒంటరి మహిళలు, పిల్లలు, మానసిక, శారీరక లోపాలు ఉన్న వారికి ఆర్థిక సహాయం, నెలసరి వేతనం అంద చేయాలి.
8. ఎప్పటికప్పుడు నేరాల పట్టిక ప్రజలకి అందుబాటులో ఉండాలి.
9. పోలీసు, న్యాయస్థానాలు, చట్టాలు పారదర్శకంగా పని చేయాలి.
10. దళిత, ఆదివాసీ మహిళలకి ప్రత్యేకమైన సదుపాయాలతో కూడా చట్ట బద్ధమైన సెల్ లు ఏర్పాటు చేయాలి.

వీటితో పాటు, ఆర్థికాభివృద్ధిలో జరిగే ప్రతి నమూనాలో అన్ని వర్గాలతో కూడిన మహిళలతో చర్చించి ప్రణాళికలు రూపొందించాలి. ప్రపంచీకరణ విధానాల వలన నష్టపోయేది ఎక్కువగా మహిళలు, పిల్లలే కాబట్టి వారిని కూడా భాగస్వాములని చేయాలి.

ఏడ్వకండి! తల ఎత్తుకుందాం!

“రేప్”, “అత్యాచారం, బలాత్కారం, పాడుచేయడం, వంటివి పదాలు ఏవైనా వాటన్నిటి అర్థం ఒక్కటే. ఆడది మగవాడి మగతనపు దౌర్జన్యానికి, రాక్షసత్వానికి, నీచత్వానికి బలి అవడమే. రేప్ యొక్క నిర్వచనం, శిక్ష మొదలైనవి ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ నందు వివరించబడినది. భారతీయ శిక్షా స్థుతి నందు సెక్షను 375లో ఈ రేప్కు సంబంధించి వివరించబడినది. 375ఎ నుండి 375డి వరకు వివిధరకాల మనుషులు అనగా పోలీసు లాకపులో వున్నపుడు, జైలు శిక్ష అనుభవిస్తున్నపుడు సూపరింటెంటు, ఆస్పత్రిలో వున్నపుడు సిబ్బందిచే జరిగినపుడు మొదలైనవి వున్నాయి. ఈ రేప్ సెక్షను 375 క్రింద నేరము జరిగినట్లు నిర్ధారించడానికి అంగప్రవేశం జరిగి వుండాలంటుంది. అదే విధంగా స్త్రీ యొక్క అనుమతి లేకుండా, ఆమె ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా, ఆమె అనుమతి ఇచ్చినా అది ప్రాణ భయం పెట్టడంవలన, తన భర్త అనుకునే విధంగా వ్యవహరించినా, మైండు సరిగా లేకున్నపుడు, అది రేప్ గానే పరిగణించబడుతుంది. 2013 నిర్భయ దుర్ఘటన అనంతరం క్రిమినల్లా సవరణ చేసి, ఈ రేప్ సంఘటనలు, సందర్భాలను మరిన్ని చేర్చారు. యాసిడ్ దాడులు, అసభ్య చిత్రాలు స్త్రీలకు చూపడం, శృంగారం కోరికను అనేక రూపాలలో వెల్లడి చేయడం, రహస్యంగా స్త్రీల ఫోటోలు చిత్రీకరించడం, ఆమెకు ఇష్టం లేకపోయినా పదే పదే ఆమెతో మాట్లాడి విసిగించటం, మెయిల్సు, ఫోన్సు చేసి విసిగించడం, మహిళలను డబ్బు, ఉద్యోగం అశ చూపి అక్రమంగా తరలించడం, భయపెట్టడం, బలవంత పెట్టడం, అలాగే రేప్ చేయు తరుణంలో ఆమె శరీరంలో ఏ భాగంలోనైనా పురుషాంగం ప్రవేశింప చేయాలని ప్రయత్నించడం,

వివిధ రకాల పరికరాలను ఆమె శరీర భాగాల్లో ప్రవేశ పెట్టడం, చేతితో ఆమె శరీర భాగాలను తడమడం, స్త్రీ చే బలవంతంగా పై క్రియలన్నీ చేయించడం వంటివన్నీ నేరాలుగా చేర్చారు. గతంలో ఒక సంవత్సరం శిక్ష వున్నవి 3 సంవత్సరాలకు, 3 సంవత్సరాలవి 5 సంవత్సరాలకు, 7 సంవత్సరాలున్నవి 10 సంవత్సరాలకు, 10 సంవత్సరాలున్నవి 20 సంవత్సరాలకు, కొన్ని జీవితఖైదు శిక్షలను పెంచారు. అన్నీ బెయిలు ఇవ్వకూడని (నాన్ బెయిలబుల్) నేరాలుగా పరిగణించారు. స్త్రీ ఇష్ట పూరితంగా సెక్సుకు అనుమతించినట్లైతే అది రేప్ గా పరిగణించబడదు. 16 సంవత్సరాలు దాటిన భార్యతో జరిపే శృంగారం రేప్గా పరిగణించబడదు. ఇప్పుడు కొంతమంది మేధావులు దీనినే ప్రశ్నిస్తున్నారు. 18 సంవత్సరాలు దాకా ఆడపిల్లకు పెళ్లి చేయకూడదు అని చట్టం చేసినపుడు, ఇంకా ఈ ప్రకారంగా 16 సంవత్సరాల భార్య అని ఎందుకు వుంచినట్లు? దానిని తొలగించి 18 సంవత్సరాలలోపు వారిని వివాహంచేసుకుని, శృంగారం జరిపితే నేరం అని ప్రకటించాలని కోరుతున్నారు. పురుషాధిక్య సమాజంలో ఒక కుటుంబాన్ని అవమానించాలన్న,

ఎదురు నిలవగలిగిన వారిని నిలువరించాలన్న ఆయా కుటుంబాలలోని స్త్రీలపై అత్యాచారం చేయడం వలన ఆయా కుటుంబాలకు శిక్ష వేసినట్లు భావిస్తారు. అంతేకాకుండా నేడు మద్యం కాలువలై ప్రవహించడం వలన చిన్న వయసు యువకులు కూడా మద్యం మత్తులో పడి విచక్షణ కోల్పోతున్నారు. పెరిగిన ఆధునిక టెక్నాలజీ వలన చేతిలోని సెల్ ఫోనులోనుంచి ప్రేరేపించే వీడియోలు చూసి ఉద్రేక పడుతున్నారు. మత్తు, కామాంధకారం కలగలిసి స్త్రీలను చిదిమేస్తున్నాయి. కొందరు స్త్రీలు అవమాన భారంతో ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు, కొందరు ఘటనా స్థలంలోనే మరణిస్తుండగా, కొందరు హత్య చేయబడుతున్నారు. కొందరు బ్రతికినంత కాలం జీవచ్ఛవాలుగా బ్రతుకు తున్నారు. ఇష్టం లేకుండా కొందరు ఈ రేప్ కారణంగా గర్భవతులై, ఆరోగ్యం లేకుండానే బిడ్డలకు జన్మనిస్తూ తల్లి బిడ్డలు సమాజంలో బతకలేకపోతున్నారు. కొందరు వారి అయిష్టత కారణంగా దుర్మార్గుల చేతిలో యాసిడ్ దాడులకు బలి అయి, చివరకు రూపాన్ని కూడా పోగొట్టుకుని, మానసికంగా, శారీరకంగా క్రుంగిపోయి చచ్చిన శవాలు

మాదిరి బ్రతుకీడుస్తున్నారు. ఈ బాధితులలో ఎక్కువగా పేద, దిగువస్థాయి మధ్యతరగతి, వెనుకబడిన కులాలు, జాతులకి చెందిన వారుగా వుంటున్నారు. ఆర్థికంగా రెక్కాడితే కాని డొక్కాడని కుటుంబాల వారే ఎక్కువగా వుంటున్నారు.

జరిగిన అవమానంతో బాధితులు చదువుకోలేకపోతున్నారు. ఉద్యోగాలు, కూలి పనులుకు వెళ్లేలేకపోతున్నారు. మన సమాజం ఇంకా వీరిని అక్కున చేర్చుకునే ఉదార స్థాయికి చేరుకోలేదు. ఈ బాధితులు కుటుంబాలకు భారమై, పదిమందిలోకి వెళ్లేలేక, ఆర్థికంగా కూడా క్రుంగిపోతున్నారు. అందుకే వీరిని ఆర్థికంగా కొంతవరకైనా ఆదుకునేందుకు ప్రతి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తప్పకుండా 'నిధి' కలిగి వుండాలని, దానికి కేంద్రం నుండి కూడా నిధుల సహాయం తీసుకోవాలని, 1969లో మొదటిసారిగా లా కమీషను యొక్క 41వ రిపోర్టులో పేర్కొన్నది. దరిమిలా క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లో సెక్షను 357ను పొందు పరచబడింది. దీని ప్రకారం జడ్జిమెంటు సమయంలో విచారణ జరిపిన న్యాయస్థానము బాధితురాలికి నష్టపరిహారం ఇవ్వమని అవార్డు పాసు చేస్తారు.

ఆ నష్ట పరిహారం ఒక్కో రాష్ట్రంలో ఒక్కోలా వుంటుంది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సంబంధించి 3 లక్షల వరకూ నష్ట పరిహారం లభిస్తుంది. మన ఉన్నత న్యాయస్థానం రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం బాధితురాలికి నష్ట పరిహారం చెల్లించాలని తీర్మానించింది. సెక్షను 357 ప్రకారము కోర్టువారి ఆర్డరు నుండి వచ్చే మొత్తమే కాకుండా సెక్షను 421(1) ఆఫ్.సి.ఆర్.పి. సి ప్రకారం దొషుల నుండి వసూలు చేసిన జరిమానా మొత్తము కూడా బాధితురాలికి చెల్లిస్తారు. మన ఉన్నత న్యాయస్థానం "పాలనిప్ప గౌండర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ తమిళనాడు కేసులో "సెక్షను357 క్రింద న్యాయస్థానము వారు బాధితురాలికి నష్టపరిహారం చెల్లించాలి" అని తెలియ

పరిహారం ఒక్కో రాష్ట్రంలో ఒక్కోలా వుంటుంది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సంబంధించి 3 లక్షల వరకూ నష్ట పరిహారం లభిస్తుంది. మన ఉన్నత న్యాయస్థానం రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం బాధితురాలికి నష్ట పరిహారం చెల్లించాలని తీర్మానించింది. సెక్షను 357 ప్రకారము కోర్టువారి ఆర్డరు నుండి వచ్చే మొత్తమే కాకుండా సెక్షను 421(1) ఆఫ్ సి ఆర్ పి సి ప్రకారం దొషుల నుండి వసూలు చేసిన జరిమానా మొత్తము కూడా బాధితురాలికి చెల్లిస్తారు. మన ఉన్నత న్యాయస్థానం "పాలనిప్ప గౌండర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ తమిళనాడు కేసులో" సెక్షను357 క్రింద న్యాయస్థానము వారు బాధితురాలికి నష్టపరిహారం చెల్లించాలి"

చేసింది. అదేవిధంగా 1995లో బలదేవ్ సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ కేసులో దోషికి పదే శిక్షకన్నా బాధితులకు అందే నష్టపరిహారం ముఖ్యం అని మన ఉన్నత న్యాయస్థానం, నష్టపరిహారం అవశ్యకం తెలియచేసింది. దొషులనుండి వసూలు చేసే జరిమానా మొత్తముతో పాటు ప్రభుత్వము కూడా బాధితులకు వారి వైద్యం, విద్య, పునరావాసం మొదలైన ఆర్థిక అవసరాలకు సహాయం అందించాలి. గతంలో విచారణ పూర్తి అయిన తరువాతనే ఈ నష్టపరిహారం గురించి చర్చ వచ్చేది. 31-12-2009 లో క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లో సెక్షను 357ఎ చేర్చాక, ఈ ప్రొవిజన్ క్రింద ప్రతి రాష్ట్రము 'బాధితుల నష్ట పరిహార పథకం'ను ఏర్పాటు చేసుకుని తీరాలి. ఈ సెక్షను 357ఎ క్రింద ప్రతిరాష్ట్రము కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయంతో ఖండుని ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. కేసు విచారణ జరిపే న్యాయ స్థానం రికమండేషనుతో, డిస్ట్రిక్టు లీగల్ సర్వీసెస్ ఆధారిటీ లేదా స్టేట్ లీగల్ సర్వీసు ఆధారిటీ ఎంత నష్ట పరిహారం ఇవ్వాలో కేసు స్థాయిని బట్టి నిర్ణయిస్తాయి. న్యాయస్థానంలో విచారణ ముగియబోయే సమయంలో అయితే కనుక నిందితుడు విడుదలైనా లేక డిశ్చార్జ్ అయి కేసునుండి విడుదల పొందినపుడు కూడా, న్యాయ స్థానము బాధితురాలికి నష్టపరిహార మొత్తాలు ఇవ్వాలని డిస్ట్రిక్టు లీగలు సర్వీసెస్ ఆధారిటీకి ఉత్తర్వులు జారీ చేస్తుంది. ఒక్కోసారి నిందితుడు దొరకడు, అతన్ని కనిపెట్టలేక పోవచ్చు, అతను పారిపోవచ్చు, చనిపోవచ్చు, ఆత్మహత్య చేసుకోవచ్చు.

అటువంటి సందర్భాలలో బాధితురాలిని మాత్రమే గుర్తిస్తాము కానీ, దోషిని గుర్తించలేము. అటువంటి సందర్భాలలో విచారణ జరపడం సాధ్యం కాదు. నేరం ఎవరు చేశారు? అనేది ప్రశ్నార్థకంగా మిగిలి పోతుంది. అటువంటిపుడు న్యాయస్థానము ఎవరిని శిక్షిస్తుంది? పోలీసులు కొంతకాలం శ్రమించి నిందితుడు దొరకలేదు' అని న్యాయస్థానంకు రిపోర్టు అందిస్తారు. కేసు క్లోజయిపోతుంది. అప్పుడు నష్ట పరిహారం బాధితురాలికి దోషినుండి అందదు. న్యాయస్థానం నిర్ధారించి నష్టపరిహారం ఇంత అని సూచించలేదు. అటువంటి సందర్భాలలో సెక్షను 357(4) క్రింద బాధితురాలు లేదా ఆమెపై ఆధారపడిన వాళ్ళు, సరాసరి డిస్ట్రిక్టు లీగలు సర్వీసు ఆధారిటీ లేదా నేషనల్ లీగలు సర్వీసు ఆధారిటీ వారికి ఎఫ్ఐఆర్ కాపీ, వార్తాపత్రికల రిపోర్టులతో, వారి ఆర్థిక పరిస్థితితో సంబంధం లేకుండా ధరఖాస్తు చేసుకోవాలి. సంస్థ 2 నెలలలో విచారణ జరిపి బాధితురాలికి ఎంత ఇవ్వాలో అంతా నష్ట పరిహారాన్ని అందచేస్తారు. నేరం జరిగిన వెంటనే ఈ లీగలు సర్వీసు ఆధారిటీలకు పోలీసు ఆఫీసరుచే నేర వివరాలు తెలిసిన వెంటనే, బాధితురాలికి అయ్యే మెడికల్ ఖర్చులకు వెంటనే కొంత మొత్తాలను జారీచేస్తుంది. అదేవిధంగా ఈ బాధితులకు, నేరం జరిగిన వెంటనే అన్ని ప్రభుత్వ, ప్రయివేటు ఆసుపత్రులు బాధితురాలికి ఫస్టు ఎయిడు వైద్యం చేసి, దగ్గరలో వున్న పోలీసు స్టేషనుకి ఈ విషయం తెలియచేయాలి.

బాధితులకు ప్రభుత్వం నుండి నష్టపరిహారం అందించాలని, లా కమీషను యొక్క రికమెండేషనుతో ఈ సెక్షను 357ఎ ను చేర్చటం, దాని ద్వారా నష్ట పరిహారాలు అందించడం జరుగుతున్నది. మన ఉన్నత న్యాయస్థానం 'అంకుష్ శివాజీ గైక్వాడ్ కేసులో నష్టపరిహారం పొందడమనేది బాధితురాలి యొక్క హక్కు, ప్రతి విచారణ చేపట్టిన న్యాయస్థానం ఎప్పుడూ ఈ విషయం మనసులో వుంచుకోవాల'ని సూచనలు చేసింది.

ఈ నష్టపరిహారానికి దాఖలు చేసుకోవడానికి విచారణ ప్రారంభమైనదా లేదా, నిందితునికి శిక్ష పడిందా లేక నిర్దోషిగా విడుదల అయినాడా అనే వాటితో సంబంధం లేకుండా బాధితురాలు నేరం జరిగిన 3 సంవత్సరాలలోపు ఎప్పుడైనా దాఖలు చేసుకోవచ్చు. మూడు సంవత్సరాలు దాటినా సరైన కారణాలు న్యాయస్థానం వారికి లేదా లీగలు సర్వీసు ఆధారిటీ వారికి తెలియ చేసినట్లైతే, ఆ కారణాలు వారు సరైనవని భావిస్తే, నష్ట పరిహారం మంజూరు చేస్తారు. న్యాయస్థానము అంటే ఈ కేసులో రిమాండు మేజిస్ట్రేటు, విచారణ కోర్టు, అప్పీలేటు కోర్టు, రివిజన్ కోర్టు ఏదైనా కావచ్చు. వీటిలో ఎక్కడైనా నష్టపరిహారానికి దాఖలు చేసుకోవచ్చు. ఈ నష్ట పరిహార మొత్తం ఉద్దేశ్యం బాధితురాలు తిరిగి ధైర్యం కూడదీసుకునేందుకు, ఎవరో చేసిన నేరానికి తాను బలై పోయానని వేదన నుండి బైట పడేందుకు, తిరిగి తన బ్రతుకు తెరువుకు అడుగులు వేసేందుకు ఉపయోగపడాలని నిర్దేశించ బడింది. మన ఉన్నత న్యాయ స్థానం యొక్క 'మనోహర్ సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ రాజస్థాన్' కేసులో "సాక్ష్యాలు లేవనో, దోషి తప్పించుకున్నాడనో, శిక్ష పడక విడుదలైనాడనో చెప్పి బాధితురాలి యొక్క దుర్దశని అశ్రద్ధ చేయకూడదు. నష్ట పరిహారమనేది ఆమెకు పూర్తి కష్టం తీర్చలేక పోయినా తిరిగి బ్రతుకు ప్రారంభించేందుకు ఆసరా అవుతుంది" అని ఆవేదన వ్యక్తం

చేసింది. ఈ స్కీము ప్రారంభం కాకముందు జరిగిన రేప్ నేర బాధితులు కూడా ఈ నష్ట పరిహార దాఖలుకు అర్హులు. మే నెల 2018 నాటికి ఒక సంవత్సర కాలానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 901 కేసులు నమోదైతే, ఒకే ఒక్క బాధితురాలు నష్టపరిహారము పొందింది. చాలా మంది బాధితులకు ఈ విధమైన ఏర్పాటు వున్నదని తెలియకపోవడమే దీనికి కారణము అని నేషనల్ లీగల్ సర్వీసు ఆధారిటీ డైరెక్టర్ ఎస్ ఎస్ రాధీ తెలిపారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సంబంధించి రాష్ట్ర విభజన తరువాత హోం డిపార్టుమెంట్ ప్రిన్సిపల్ సెక్రెటరీ శ్రీ బి.ప్రసాదరావు జి.వో.ఎమెస్ నెంబరు 43 జారీ చేశారు. దాని క్రింద బాధితులకు పరిహారం చెల్లించేందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ విక్టిమ్ కంపెన్సేషన్ స్కీము 2015ని ఏర్పాటు చేశారు. దీని క్రింద వివిధరకాల బాధితులకు అనగా యాసీదు బాధితులు, రేప్ బాధితులు, అక్రమరవాణా బాధితులు మొదలైనవారికి 10 లక్షల రూపాయల నుండి 50 వేల రూపాయల వరకు వివిధ కేటగిరీల క్రింద నష్టపరిహారాలను చెల్లించేందుకు నిధి ఏర్పాటు చేయడం జరిగిందని శ్రీ ప్రసాదరావు గారు వివరించారు. తరువాత ఈ జీవో ఎమెస్ 43కి సవరణలు తీసుకొచ్చి దాని స్థానంలో జీవో ఎమెస్ 132 తీసుకువచ్చి ఈ మొత్తాలను 3 లక్షల రూపాయల నుండి 50 వేల రూపాయలకు కుదించేశారు. ఈ మొత్తాలను డిస్ట్రిక్టు లీగల్ సర్వీసెస్ ఆధారిటీల ఆధ్వర్యంలో న్యాయస్థానాల ఉత్తర్వుల మీద లేదా నేరుగా దాఖలు చేసుకొనుట ద్వారా ఈ పరిహార మొత్తాలు మధ్యంతరంగా లేదా విచారణ పూర్తయిన తరువాత బాధితురాలి ధరఖాస్తు ద్వారా లేదా న్యాయస్థానాల సుమోటుగానైనా సందర్భాలను బట్టి బాధితులకు అందచేయడం జరుగుతుంది. అయితే నేషనల్ లీగల్ సర్వీసెస్ ఆధారిటీవారు ఈ 2018 సంవత్సరములో మన అత్యున్నత న్యాయస్థానము వారి నిపుణ్ సక్సేనా వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా

ఆడదాని మానాభిమానాలు ధనంతో కొలమానం ఎప్పటికీ కాలేవు. కానీ ధనం మూలం మిదం జగత్ అన్నారు పెద్దలు. జరిగిన నష్టానికి, కష్టానికి బాధితులు కృంగి కృశించి పోకుండా కాస్త వారు తిరిగి నిలదొక్కుకు నేందుకు.

కొంత ప్రశాంతతను చేకూర్చుకొనుటకు ఎంతైనా ప్రభుత్వం అందచేసే ఈ నష్ట పరిహారాలు దోహద పడతాయ నడంలో సందేహం లేదు అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

కేసులో ఇచ్చిన సూచనల మేరకు కంపెన్సేషన్ స్కీము ఫర్ విమెన్ విక్టిమ్స్/సర్వైవర్స్ ఆఫ్ సెక్సువల్ అసౌల్ట్/అదర్ క్రైమ్స్ 2018 ని తీసుకు వచ్చారని, నలుగురు లేదా అయిదుగురుతో కూడిన న్యాయ నిపుణుల కమిటీని ఏర్పరచి, ఎప్పటికప్పుడు బాధితులకిచ్చే నష్టపరిహారం మీద పర్యవేక్షణ వుండాలి అని చెప్పిన మీదట ఈ కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. ఈ కమిటీ ఇచ్చిన నూతన సిఫార్సుల మేరకు బాధితులకిచ్చే నష్టపరిహార మొత్తాలు 2 లక్షలనుండి 10 లక్షల వరకు వివిధ నేరాల కేటగిరీలను బట్టి వుంటాయని పేర్కొన్నారు. ఈ పాలసీ అన్నీ రాష్ట్రాలు, యూనియన్ టెర్రిటరీస్ అడాప్ట్ చేసుకుని అమలు పరచాలని ఉన్నత న్యాయస్థానం బెంచ్ సూచనలు జారీ చేసిందని నల్లా డైరెక్టర్ ఎస్ ఎస్ రాధీ పేర్కొనటం జరిగింది.

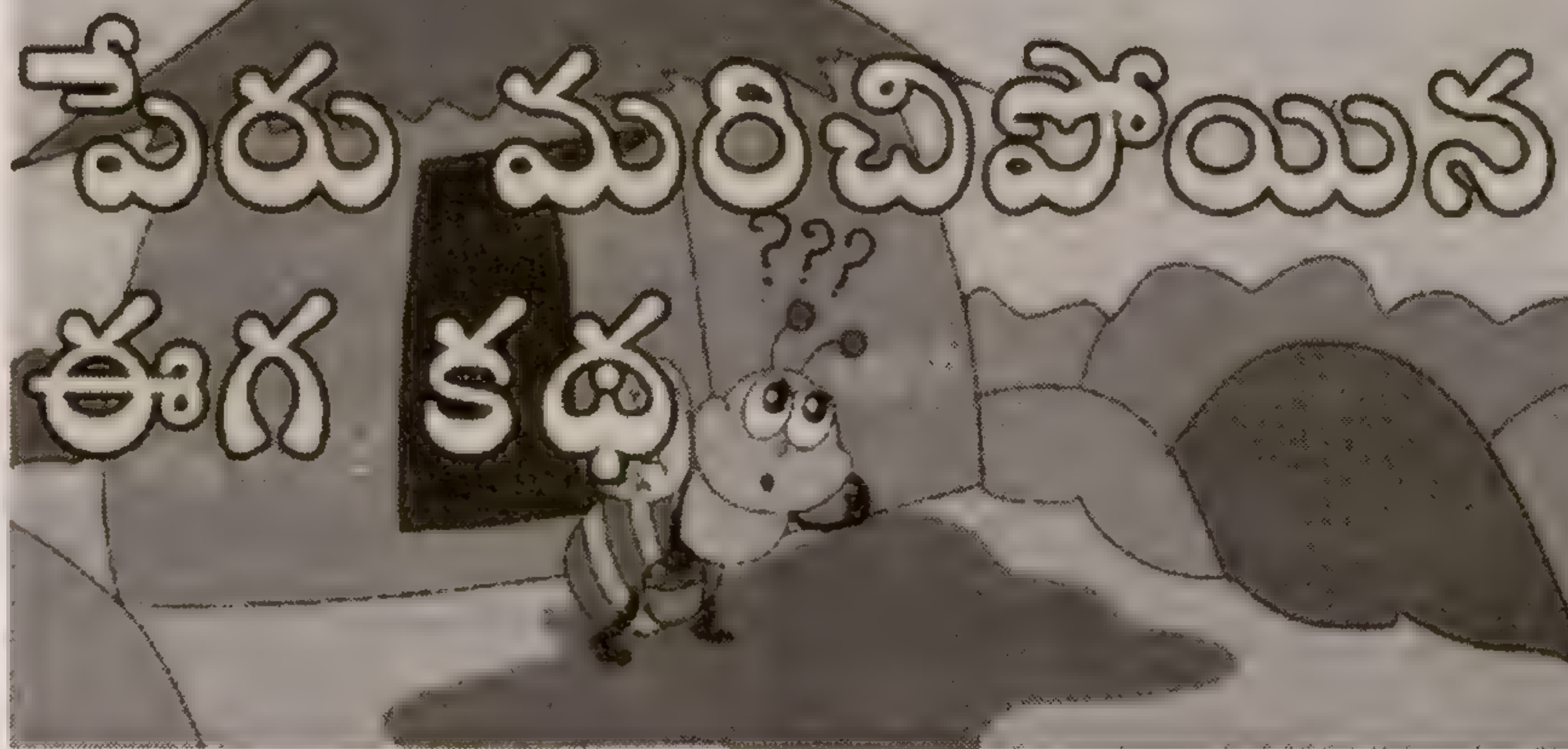
ఆడదాని మానాభిమానాలు ధనంతో కొలమానం ఎప్పటికీ కాలేవు. కానీ ధనం మూలం ఇదం జగత్ అన్నారు పెద్దలు. జరిగిన నష్టానికి, కష్టానికి బాధితులు కృంగి కృశించి పోకుండా కాస్త వారు తిరిగి నిలదొక్కుకునేందుకు, కొంత ప్రశాంతతను చేకూర్చుకొనుటకు ఎంతైనా ప్రభుత్వం అందచేసే ఈ నష్ట పరిహారాలు దోహద పడతాయనడంలో సందేహం లేదు అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. చట్టం చేయడమేగాక దాని అమలు మీద కూడా ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణ అవసరం.

నేను ఎవరు ?

“ఈమె కాంట్రాక్టర్ రాజుగారి భార్య. మన వీధిలో మూడో ఇంట్లో ఉంటున్నారు. నా పేరు వైదేహి. రావుగారి భార్యను. నా పేరు కుమారి. నేను శర్మగారి భార్యను. పరిచయాలతో సందడిగా ఉంది కార్యక్రమం. ఏదో ఆలోచిస్తూ హాజరు వేయించుకోవాలనుకుంది రాజు గారి భార్య. తెలివితేటలతోపాటు అందం, హాస్యచతురత, నలుగుర్ని కలుపుకుపోయే మనస్తత్వం కలిగిన ఆమెను రాజు అనే వరునికిచ్చి పెళ్లి చేశాడు తండ్రి. పెళ్లయ్యాక రాజుగారు పని చేసే ఆఫీసుకు దగ్గరలో ఇల్లు తీసుకుని వేరు కాపురం పెట్టారు. అమ్మదూ! ఇది నీ ఇల్లు. అలికి ముగ్గులు పెట్టి అందంగా, శుభ్రంగా ఉంచుకో అని చెప్పాడు రాజు. అలాగే నండి అందామె. మర్నాడు నుంచి ఆమె క్రమంగా ఇల్లు తడిగుడ్డతో శుభ్రంచేసి ముగ్గులతో అందంగా ఉంచుతోంది. కొన్నాళ్లకు వారికి ఇద్దరు పిల్లలు కలిగారు. ఇంటిపని, పిల్లల ఆలనాపాలనా చూసుకోవడంలో పూర్తిగా నిమగ్నమైపోయింది. ఏమండి..! ఏమిటోయ్ సంగతి? మన ఇంటిముందు వేసిన ముగ్గు ఎలాఉందండి? ముగ్గు నీలాగే అందంగా ఉందోయ్..! మీరు మరీను.. వెటకారానికి వేళాపాళా లేదా? అందామె.

కొన్నేళ్ల తర్వాత ఏమండీ? ఈ రోజు మా మనవడికి భోగిపళ్లు పోస్తున్నాం, సాయంత్రం పేరంటానికి రండి అని బొట్టుపెట్టి పిలిచింది పొరుగింటామె. తనని పిలిచిందెవరో రాజుగారి భార్యకు తెలీదు. ఆమెకు ఇల్లు, పిల్లలు, భర్త తప్ప వేరే లోకం లేదు. సాయంత్రం చక్కగా పేరంటానికి వెళ్లింది. రాజుగారి భార్య అంటూ అందరికీ పరిచయం చేశారు అక్కడి వారు. అప్పుడు మొదలైంది అసలు కథ. వీధిలోవారు, పాలవాడు, నీళ్లవాడు, పోస్ట్మ్యాన్ అందరూ ఆమెను రాజుగారి భార్యగానే పిలుస్తున్నారు. ఇంతకీ

తన పేరేమిటా అని సందేహం కలిగిందామెకు. గుర్తు తెచ్చుకోవడానికి ఎంతో ప్రయత్నించింది. కాని లాభం లేదు. పనివాళ్లను, పాలవాళ్లను అందరినీ అడిగింది తన పేరేమిటా అని..? మాకు తెలీదు. రాజు గారి భార్యగానే మాకు తెలుసు అన్నారు వాళ్లు బాలూ! నా పేరేమిటో చెప్పవా..? అని అడిగింది కొడుకును. నీ పేరు అమ్మ..! రామూ.. నువ్వైనా నా పేరు చెప్పవా..! నీ పేరు మమ్మీ..! అన్నాడు చిన్నకొడుకు. ఎంత ఆలోచించినా తన పేరు గుర్తుకు రావడం లేదు. తన అక్కచెల్లెళ్లని కలిసినప్పుడైనా చెల్లీ.. ఈ ముగ్గు బావుంది. అక్కా ఆ వంట ఎలా చేస్తావ్.. అని చర్చించుకున్నారే కాని ఈ ప్రస్తావన ఎప్పుడూ రాలేదు. తన పేరు విషయమై తిండి, నిద్ర మానేసి ఆలోచించింది.

ఒకరోజు రాజుగారు ఏమోయ్..! ఎలా ఉన్నావ్..? అని అడిగారు. నేనొకటి అడుగుదామని అనుకుంటున్నానండి అందావిడ. నెక్లెసులు లాంటివి అడగకు నేను కొనలేను అన్నాడు. అవేవీ అవసరం లేదు. నా పేరేమిటో మరిచిపోయాను, చెప్పండి? అని అడిగింది. ఇప్పుడు నీ పేరుతో పనేముంది? చిన్నపిల్లలా ఇదేం ప్రశ్న..? పోయి పని చూసుకో అన్నాడు. నేను రోజూ ముగ్గు పెట్టేటప్పుడు ఎదురింటి గోడమీద విశాలాక్షిగారి పేరు, ఆమె చదువు, ఉద్యోగం అన్నీ రాసి ఉన్నాయి. అందుకే నా పేరు

అడుగుతున్నానంది. ఇంతలో పెళ్లి శభలేఖలో తన పేరు ఉంటుందని జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇల్లంతా వెదికింది కాని ఎక్కడా దొరకలేదు. పుట్టింట్లో ఉంటుంది కదా అని మర్నాడే పుట్టింటికి ప్రయాణమయ్యింది. ఆమెను చూసిన తల్లిదండ్రులు అమ్మా..! అంతా కుశలమే కదా! అల్లుడు, పిల్లలు అంతా బాగున్నారు కదా అని అడిగారు. కూతురు అల్లుడితో గొడవవడి వచ్చిందేమోనన్న అనుమానంతో..! అంతా బాగున్నారు నాన్న..! నా పెళ్లి శుభలేఖ కోసం వచ్చాను అంది. ఇప్పుడు దానితో పనేమిటే అంది తల్లి. పనుందమ్మా అంటూ ఇల్లంతా చూసింది. ఎక్కడా కనబడలేదు. అమ్మా.. నా అలమరాలో ఉన్న పుస్తకాలు, కాగితాలు ఏవీ? అని అడిగింది. వాటికి చెదలు పట్టాయని నాన్న పడేశారని చెప్పింది. ఉన్న ఒక్క ఆధారమూ పోయింది. అమ్మా..! నా పేరేంటమ్మా అని తల్లిని అడిగింది. గుర్తు రావడం లేదే. చిన్నప్పట్నుంచి అమ్మలూ అనే కదా పిలుస్తాం అంది తల్లి. గ్రామదేవత పండుగ సందర్భంగా చుట్టాలు, పక్కాలు, స్నేహితులతో ఊరంతా సందడిగా ఉంది. ఈరోజు అమ్మవారి పండుగ. గుడికి వెళ్లి పసుపుకుంకుమలు ఇచ్చి వద్దామని తల్లి అంటే తయారై తల్లితోపాటు గుడికెళ్లింది. చిరునవ్వుతో సమాధానం చెబుతోందే కాని తన పేరేమిటా..? అని లోలోన (మనసులో) ఆలోచిస్తోంది. ఇంతలో ఏయ్ కమలా..?

కమలా..? అని ఒక ఆడగొంతు జనాల మధ్య నుంచి వినిపించింది. ఆ గొంతు తాలూకు శాస్త్రీ పరుగున వచ్చి తన రెండు చేతులూ పట్టుకుని పిలుస్తుంటే అలా వెళ్లిపోతావేంటే కమలా..? నేను నీ స్నేహితు రాలినే కమలా.. అంది. ఆమె ఆనందానికి హద్దులేవు తన పేరు తెలిసినందుకు. ఇద్దరూ చిన్నప్పటి విషయాలను గుర్తు చేసుకున్నారు.

బడిలో ఆడిన కుండాట, లెక్కల మాస్టారి బెత్తం దెబ్బలు, టీకాలు వేయించుకోకుండా తీసిన పరుగులు, ఈతపాయల జడలు, కాలేజీ చదువు వరకూ ఒకటేమిటి ఎన్నో విషయాలను కలబోసుకున్నారు. చాలామంది స్నేహితురాళ్లు పండగకి రావడంతో అందరూ కలిసి కష్టసుఖాలన్నీ చెప్పుకున్నారు.

మర్నాడు విమలను కలిసి విమలా..! నా జీవితమంతా ఇల్లు, భర్త పిల్లలు తప్ప వేరే లోకం లేకుండా పోయిందే అని వాపోయింది కమల. నీకెందుకు నేనున్నాగా..! అని హామీ ఇచ్చింది విమల. స్నేహితురాలి సహకారంతో కొద్ది రోజుల్లోనే కమల తన సర్టిఫికేట్లన్నీ సంపాదించుకుంది. కుటుంబ బాధ్యతలు నెరవేరుస్తూనే తిరిగి చదువు ప్రారంభించింది.

ఆడవాళ్లలో చైతన్యాన్ని తేవడానికి మహిళా సాధికారత, స్వావలంబన, స్వేచ్ఛ కోసం కృషి చేసింది. పలువురి ప్రశంసలు, పురస్కారాలు అందుకుంది. ఆదర్శ మహిళగా నిలిచింది. అవకాశమిస్తే మహిళలు సాధించ లేనిది ఏమీ లేదని నిరూపించింది. పత్రికలన్నీ వేనోళ్ల పొగిడాయి. ఒక రోజు

భర్తతో కమల ఇలా అంది ! నాకు విమల కనిపించకుండా ఉంటే నా జీవితం ఇంకోలా ఉండేది. ఇకనైనా మీరు ఏమోయ్..! గీమోయ్..! అని కాకుండా ప్రేమగా పేరుపెట్టి పిలవండి అంది భర్త కళ్లలోకి చూస్తూ. ఇప్పుడామె సాధారణ గృహిణి కాదు. డాక్టర్ కమలా ఎంపీ (సోషల్ వర్క్) పీహెచ్డీ. మాకు ఏమీ తెలియదు, చేతకాదు, అంతా మా మగాళ్లే చూసుకుంటారు మేం వంటింటి వరకే పరిమితం అనుకునే ఎందరో మహిళలకు కమల కథ స్ఫూర్తి కావాలని, తలుచుకుంటే దేన్నైనా సాధించగలరని నిరూపించి వారిలో ఆత్మవిశ్వాసం నింపేందుకే ఈ “వాటిజ్ మై నేమ్” అనే ఆంగ్ల కథను స్వేచ్ఛానువాదం చేశాను.

దృశ్యం

మనకబారుతున్న పసిజీవితాలెన్నో..

కేరళ వరద బాధితుల కోసం ఒక రోజు సాయంత్రం నేను విరాళాలు సేకరిస్తున్నాను. మా బృందంతో కలిసి నేను గాంధీబొమ్మ సెంటర్లో ఉండగా, మా వెనుకనే ఒక పూలమ్మే 25 ఏళ్ల కుర్రాడు కూర్చుని పూలమ్మకుంటున్నాడు. ఇంతలో ఒక ఐదేళ్ల వయస్సున్న బాబు అక్కడకు వచ్చాడు. వాడి ముఖం, కళ్లు ఎర్రగా ఉన్నాయి. చొక్కా మీద ఎర్రెర్రగా కుంకుమ పడ్డట్టు చుక్కలు చుక్కలుగా ఉంది. పూలమ్మే కుర్రాడికి ఆ పసివాడికి మధ్య సంభాషణ ఇలా ఉంది....

పూలమ్మే కుర్రాడు : ఏందిరా మొఖమలా వుంది ?
పసివాడు : మా అయ్య నా కంట్లో కారం కొట్టిండు
పూలమ్మే కుర్రాడు : ఎందుకురా ? (ఆందోళనగా అడిగాడు)
పసివాడు : మాయమ్మ బాగా తాగి పడిపోయినాది, మా అయ్య తాగేసి ఇంటికొచ్చి బువ్వడిగాడు. “మాయమ్మ ఏడనో తాగి పడిపోయినాది. నన్నడిగాడు, నాకు తెలవదు. నేను కూడా

మధ్యాహ్నం బువ్వ తినలేదని సెప్పినాను. ఆ గిన్నెలో కారం వుంటే నామొకాన కొట్టాడు. మాసెల్లి అలానే ఏడుతూ ఉంది. నేను పోయి గాబులో మొఖం పెట్టి కడుక్కుని వచ్చాను.”

ఇది విన్న నాకు కడుపు తరుక్కు పోయింది. మీ నాన్న ఏమి చేస్తాడు అని అడిగాను. “కుక్కలని పడతాడు” అన్నాడు. మీయమ్మ ఏమి చేస్తుందని అడిగాను. “చెత్త ఏరుకుంటుంది” అన్నాడు. ఈసారి మీనాన్న ఇలా చేస్తే పోలీసులకు చెప్పు అన్నాను. ఇలాంటివాళ్లకోసం ఏమైనా, ఏదో ఒకటి చేయాలనే ఆవేశం వచ్చింది. ఆ పిల్లవాడిని మా ఇంటికి తెచ్చేసుకోవాలని పించింది. నా ఆవేశం చూసిన మా కమల “చూడండి మేడంగారు! వాళ్ళ పేటల్లో ఇలాంటి కుటుంబాలే ఎక్కువగా వుంటాయి. ఎంతమందిని ఆదుకుంటారు? పోలీసులకు వాళ్ల తల్లితండ్రులని పట్టిస్తే 24 గంటల్లో మళ్ళా ఇంటికే వస్తారుగా ! ఆ పిల్లలతోటే వుంటారు గదా ! తాగుడు, నాటుసారా వున్నంత కాలం ఈ సమస్యలు తప్పవు” అంది.

- నందూరి పద్మాంజలి.

మేము దాదాపు 7 గంటలదాకా అక్కడే ఉన్నాం. అప్పటికీ ఆ పిల్లవాడు పూలమ్మే కుర్రాడి పక్కనే కూర్చున్నాడు. ఎప్పటికీ ఇంటికెళ్తాడో..ఏమో? వాడి చదువు, బాల్యం, భవిష్యత్తు ఏమవుతుంది? నాకు మనశ్శాంతి లేదు. ఇంట్లో పసిది ఎలా ఉందో? మధ్యనిషేధాన్ని తీసుకురావడ మనేది ఎంత అవసరమో కదా ? లేకపోతే మన కళ్లముందే ఇలాంటి బాల్యాలు ఎన్ని చితికిపోతాయో కదా?

బాల్యవివాహాలు - స్త్రీ విద్య...

జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య స్థితిగతులను మధింపు చేయడానికి ఇటీవల జరపబడిన ఒక సర్వేలో పేదరికమే బాల్య వివాహాలకు కారణమవుతున్నట్లు స్పష్టమైంది. తెలంగాణలో జరిగిన వివాహాలలో మూడో వంతుకు పైగా బాల్య వివాహాలే. పట్టణాల్లో ఆ సంఖ్య 16 శాతం, జార్జంట్లో 38 శాతం, పశ్చిమ బెంగాల్లో 40 శాతం, రాజస్థాన్లో 35 శాతం, బీహార్లో 39 శాతం ఉంది. దీనికి కారణం ప్రధానంగా పేదరికమే అని సర్వేలో తేలింది. 2015-2016 మధ్యలో ఆంధ్రప్రదేశ్లోనే 71 వేల బాల్య వివాహాలు జరిగినట్లు ఈ అధ్యయనం ప్రకటించింది. దేశం మొత్తం మీద రోజూ సగటున 3,600 బాల్యవివాహాలు జరుగుతున్నాయని మానవ హక్కుల సంఘం ఇటీవల వెల్లడించింది. మైనర్ భార్యతో శృంగారం నేరంకాదని చెబుతున్న చట్టాన్ని కిందటి సంవత్సరం సుప్రీం కోర్టు కొట్టేసింది. శారీరకంగా, మానసికంగా దృఢత్వాన్ని పొందకుండానే మాతృత్వాన్ని పొందుతున్న బాలికలు, వారి సంతానం సైతం అనారోగ్యాల బారిన పడుతున్నట్లు, పోషకాహార లోపాలతో బాధపడుతున్నట్లు జాతీయ పౌష్టికాహార సంస్థల సర్వే నివేదికలు చెబుతున్నాయి.

ఆర్థికపరంగా చూసుకుంటే కర్నాటక న్యాయస్థానం ఈ మధ్య ఒక కేసులో తీర్పు చెబుతూ ఒక ఇంటి ఇల్లాలిగా బాధ్యత వహించే స్త్రీ పడే శ్రమ ఉద్యోగం చేసే వారి శ్రమకు ఏమాత్రం తీసిపోదని వివరిస్తూ ఆ శ్రమకు లెక్కగట్టి ఆ మొత్తాన్ని ఆమెకు ఆమె చేసిన ఉద్యోగానికి జీతంగా చెల్లించాలని ఆదేశించింది. స్త్రీలు పడే కష్టాన్ని ఏమాత్రం గుర్తించకుండా ఆమె ఏమీ చెయ్యదని, ఇంట్లోనే ఉంటుందని పేర్కొనడం సబబు కాదని కోర్టు అభ్యంతరం చెప్పింది.

ఆధునిక వాతావరణంలోనూ ప్రపంచ

వ్యాప్తంగా విద్యారంగానికి దూరంగా ఉన్న ఆడపిల్లల సంఖ్య 13 కోట్లకు పైనే. ఈ కారణంగా ఏటా 30 లక్షల కోట్ల డాలర్ల నష్టం వాటిల్లుతోందని ప్రపంచబ్యాంకు విశ్లేషణలు చెబుతున్నాయి. జాతీయోత్పత్తిలో గణనీయ పాత్ర పోషించగల స్త్రీలు విద్య లేని కారణంగా ఆ ప్రయోజనాలకు, గౌరవాలకు దూరమవుతున్నారు.

చదువు

ఇక్కడా పేదరికమే అవరోధం. ఒక స్త్రీ చదువుకుంటే ఆ కుటుంబం మొత్తం చదువుకున్నట్లే అని నెహ్రూ అనేవారు. అది ఏనాటి కల! అది ఈనాటికీ పూర్తిగా నెరవేర లేదు. ఆర్థికస్థోమత లేని కుటుంబాల్లోని పిల్లలకు ఎటువంటి అవకాశాలు దక్కడం లేదని పిల్లల హక్కుల పరిరక్షణ సంఘం మొత్తుకుంటోంది. ఉన్నత మాధ్యమిక స్థాయి చదువులోనూ ఉండాలని ఆడపిల్లల్లో నూటికి నలభై మందికి పైగా ఆ భాగానికి నోచుకోవడం లేదు. ఇంటి పనులతోనో శారీరక శ్రమలోనో వారి శక్తియుక్తులు ఖర్చై పోతున్నాయి. సహజంగా ఉన్న ప్రతిభను, తెలివిని తీర్చిదిద్దు కోవడానికి విద్య ఉపయోగపడుతుంది. శ్రమను మాత్రమే నమ్ముకుని జీవించక తప్పని పరిస్థితుల నుంచి జీవితాన్ని ఎంచుకునే స్వేచ్ఛ విద్య సమకూరుస్తుంది. శరవేగంగా మారిపోతున్న ప్రస్తుత వాతావరణంలో విద్య అందరికీ తక్షణావసరం. డిజిటలైజేషన్ పేరుతో అనేక రకాల ప్రయోగాలను ప్రజలపై బలవంతంగా

అమలుచేస్తున్న ప్రభుత్వాలు చిత్తశుద్ధితో మైనార్టీ తీరేవరకూ నిర్బంధంగానైనా ఆడపిల్లలకు ఉపాధి కల్పించగల ఉచిత విద్య అందేలా పథకాలను అమలుచేయాలి.

సమర్థ మానవ వనరులుగా రూపొందాల్సిన సమయం

శారీరక సామర్థ్య పరంగానైనా, శ్రమశక్తి పరంగానైనా, మేథోపరంగానైనా, ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా మానవ వనరు మానవ వనరే. దానికి విలువ కట్టలేం. ఐతే ప్రపంచ వాతావరణం మారిపోయింది. దేశకాల పరిస్థితులు మారిపోతున్నాయి. సాంకేతిక విప్లవ వెల్లువలో అక్షరాస్యతకు అర్థమే మారిపోయింది. సాంకేతిక విద్యాధికుల్లో సైతం నైపుణ్యం కొరత కారణంగా ఉపాధి కోసం ఉన్న ఉపాధి పోయి రోడ్డున పడుతున్న రోజులివి. ఉన్నతస్థాయి విద్యా వంతుల్ని కూడా ఉద్యోగాల నుంచి ఉద్వాసనకు గురిచేస్తున్న కాలమిది. అందు వలన ఆడపిల్లలకు సైతం అలంకారపు చదువులు కాక సమకాలీన ప్రపంచంలో దూసుకుపోడానికి ధీటైన బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతులుగా తీర్చిదిద్దగల విద్యావిధానం నేటి అవసరం. అప్పుడే వారు సమర్థ మానవ వనరులుగా రూపొందగలుగుతారు. ప్రభుత్వాలు ఆ దిశగా ప్రణాళికలు రచించి చిత్తశుద్ధితో అమలుచేసి కొనసాగిస్తే ఎన్నో నమన్యలు ప్రాథమిక దశలోనే పరిష్కారమవుతాయి.

ఉదంకుని కథ

(ఉదంకుని కథ ఇంకా ఉంది) కౌరవ, పాండవుల యుద్ధం ముగిసి ధర్మరాజు పట్టాభిషిక్తుడయ్యాక అశ్వమేధ యాగం చేశాడు. అప్పటి వరకూ కృష్ణుడు వారితోనే ఉన్నాడట. చాలా రోజులయ్యింది. ద్వారకలో అందరూ నా కోసం చూస్తుంటారు అని పాండవుల దగ్గర సెలవు తీసుకుని సుభద్రను కూడా వెంటబెట్టుకుని ఆయన ద్వారకకు బయల్దేరాడు. దారిలో ఉదంకుని ఆశ్రమానికి వెళ్లాడు. ఒకరి మహిమ మరొకరికి తెలిసినా తెలియనివాళ్లలాగా ప్రశ్నలు అడగడం, సమాధానాలు చెప్పటం రీతిలో (పాఠకుల కోసం) మాట్లాడుకున్నారు. అన్నీ తెలిసి కురుక్షేత్ర యుద్ధాన్ని మాన్పలేకపోయావు. నీకు శాపం ఇస్తాను అన్నాడు ఉదంకుడు !! ‘ముందు నేను చెప్పేది విను’ అన్నాడు కృష్ణుడు. ఈ సందర్భంగా ధర్మాధర్మాలు, కౌరవుల అధర్మ ప్రవర్తన మళ్లీ చెప్పారు. ఇవన్నీ నాకు తెలుసు అన్నాడు ఉదంకుడు. “నీ విశ్వరూపం చూపించు” అని కోరి కృష్ణుని విశ్వరూపం దర్శించాడు. కృష్ణుడు (పరమేశ్వరుడు) “వరం కోరుకో” అని అడిగితే “జలసన్నిధి” కోరాడు. ఉదంకుడున్న ప్రదేశంలో నీళ్లు పడలేదు. నీళ్లకు చాలా దూరం వెళ్లాలి. అందుకని నీళ్లు (బోరుబావి) అడిగాడు. “నన్ను తలుచుకో నీళ్లు దొరుకుతాయి” అన్నాడు కృష్ణుడు.

కృష్ణుడు వెళ్లిపోయాక ఉదంకుడు ఒకసారి నీళ్లకోసం కృష్ణుడిని తలచుకున్నాడు. వెంటనే అతని కళ్లముందు ఒక మాతంగుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. అతని చుట్టూ కుక్కలున్నాయి. చేతిలో విల్లు, బాణం ఉన్నాయి. దిగంబరంగా ఉన్నాడు. మలినమైన శరీరం ఆ శరీరం. నుంచి స్వచ్ఛమైన జలం ప్రవహిస్తూనే ఉంది. వాడు “ఓ ఉదంకా, దాహం తీరేలాగ ఈ నీళ్లు తాగు” అన్నాడు. “నాకు వద్దు” అన్నాడు. అతడు భూసురాగ్ర బ్రాహ్మణ శ్రేష్టుడూను. “నీ దాహం తీర్చటానికే

వచ్చాను. కాదనక తాగు అన్నాడు చండాలుడు. ఉదంకుడు కోపంతో విసిరి కొట్టాడు. ఆ చండాలుడు కుక్కలతో అదృశ్యమైపోయాడు. ఇదంతా కృష్ణుని మాయ అని ఉదంకునికి అప్పుడు తట్టింది. ఆ లోపల కృష్ణుడే వచ్చాడు. “నిన్ను తలిస్తే నీళ్లు వస్తాయన్నావు. చండాలుని శరీరం నుంచి కారే నీరు నేను తాగుతానా ! కుచ్చితపు వరం ఇది - అని ఉదంకుడు విసుక్కున్నాడు. (అశ్వమేధ 57-70 14 పర్వాలు) కృష్ణుడు జరిగిన సంఘటనను ఓపికగా ఉదంకునికి వివరించాడు. సారాంశం ఇది. నేను నీ మీద ప్రీతితో ఇంద్రుడి దగ్గరికి వెళ్లి దాహం తీర్చాలని అమృతం ఇమ్మని అడిగాను. మరణించే మానవులకు అమృతమెందుకు ? అని ఇంద్రుడు వాదించినా నా మాట ప్రకారం తానే చండాల రూపంతో వచ్చాడు. నీవు అతడిని వెళ్ల గొట్టావు. ఏం చేద్దాం ? సరే నీకిచ్చిన మాట తప్పను. ఉదంక! మేఘాలు

ఈ ఎడారిలో నీతోనే ఉంటాయి. నీకు కావల్సినప్పుడు వర్షిస్తాయి అని చెప్పి కృష్ణుడు వెళ్లిపోయాడు. (ఈ కథ వైశంపాయనుడు జనమేజయుడికి చెప్పాడు). మాతంగ వేషం నేపథ్యం ఏమై ఉంటుందో ? మాతంగుల సమాన హక్కుల కోసం మానవ హక్కుల కోసం ఆందోళన చేసిన సందర్భంలో ఈ కథను ప్రచారంలోకి తెచ్చి వారిని తృప్తిపరచి ఉంటారా ? మీరు మానవులకంటే ఎక్కువ హోదాలో ఉన్నారు. ఇంద్రుడే మీ రూపం ధరించి వచ్చాడు అని సముదాయించారా? అనేది ప్రశ్న. ఈ పొడిగించిన కథ అశ్వమేధ పర్వంలో ఎందుకు చేర్చారనేదే ప్రశ్న ? అప్పటి దేశకాల పరిస్థితులు అందుకు ప్రేరేపించాయి. జైన బౌద్ధాల ప్రభావంతో శ్రమ సంస్కృతి దేశమంతటా వ్యాపిస్తూ ఉంది. ముఖ్యంగా కింది కులాలవారు అటు వైపు ఆకర్షింప బడుతున్నారు. మునుల ఆశ్రమాల కన్నా వారి విహారాలు సమున్నతంగా ఉన్నాయి. బౌద్ధ విహారాలకు

జల వసతులు కల్పిస్తూ రాజులు చెరువులు తవ్విస్తున్నారు. ఆరామాలు కట్టిస్తున్నారు. ఆ నేపథ్యంలో ఉదంకుని ఆశ్రమానికి జలసన్నిధి కల్పించారు. ఒకప్పుడు నీళ్ల కావళ్లు బ్రాహ్మణులే మోస్తూ ఊళ్లలో ఇళ్లకు నీరందించే వారు. దాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఈ మాతంగ జలసన్నిధి కల్పించి ఉంటారు. సంస్కృత భారతం రచన క్రీస్తుశకం 3వ శతాబ్దానికి పూర్తయ్యింది. అప్పటి లిఖిత ప్రతులలో ఇలాంటి విషయాలు చేర్చారేమో!

మహాభారతంలో సామాజిక చరిత్ర చాలా ఉంది. జాతులపరంగా భిన్న ధర్మాలు ఆచరణలో ఉండేవి. ఉదంకుడు దర్శించిన పాతాళలోకం, నాగలోకం పూర్వ నాగుల రాజ్యాలు చాలా ఉండేవి. ఇప్పటి ఆంధ్ర, తెలంగాణాలోని వివిధ ప్రాంతాలు నాగుల పాలనలో ఉండేవి. వాటికి పూర్వం వేర్వేరు పేర్లు ఉండేవి. మంజీర (వంజర) నదీ ప్రాంతం మంజీర దేశం. ధాన్యకటకానికి ఉత్తరంగా కృష్ణా, గోదావరి నదుల మధ్య భాగాలు కృష్ణకు దక్షిణ భాగం నెల్లూరు, గుత్తి ప్రాంతాలు. వజ్ర దేశంగా పిలవబడేది. పరిటాలలో వజ్రాలు దొరికేవి కాబట్టి దీన్ని వజ్ర దేశం అని అన్నారుంటారు. కాని అది నిజం కాదు. పూర్వ ఆంధ్రదేశంలోని చాలా

త్రికళింగంగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో భోగాపురం వంటివి నాగులకు సంబంధించినవే. రాక్షసులు, యక్షులు, వానరులు, పుళిందులు, శబరులు, నాగులు, ద్రవిడులు అప్పటి స్థానిక రాజులు వీరంతా నాగసంస్కృతి కలవారే. ద్రావిడులంటే - ద్రుగతౌ - తరమబడిన వారు అని అర్థమని కొందరు చెబుతున్నారు. వీరంతా ఆర్యుల చేత (ఆర్యులమనుకునే వారి చేత) తరమబడినవారే. వీరు జైన, బౌద్ధాల వైపు ఆకర్షితులయ్యారు. వీరి ధ్యానరీతులు ఆర్యమునుల విధానాలకు భిన్నమైనవి. ఉదంకుని వంటి వారికి కనువిప్పు కలిగించడం కోసం మాతంగుని ప్రస్తావన అశ్వమేధ పర్వంలో చేర్చి ఉంటారు.

ప్రాంతాలు నాగరాజుల పాలనలో ఉండడం వలన దీన్ని నాగభూమి అని వజ్రభూమి అని పిలిచేవారు. వజ్రయానం బౌద్ధంలో ఒక శాఖ. ఆ ధర్మాన్ని ఆచరించిన దేశం వజ్రదేశంగా పేరుపడింది. సింహళ ద్వీపానికి నాగద్వీపమని పేరు. పూర్వం జైన, ధర్మ అనుయాయులను నాగులుగా పిలిచేవారు. జైన తీర్థంకరుడైన పార్శ్వనాథుని చిహ్నం పాము. ఆ విధంగా అతని అనుయాయులు నాగులయ్యారు. జైన ధర్మాన్ని నాగులు ఆదరించారు. పూర్వపు లిచ్చవి రాజ్యం (గణ రాజ్యం) జైన మతాన్ని అధికార మతంగా ప్రకటించింది. పాతాళ లోకాన్ని నాగుల లోకమంటారు. అది భూమి లోపల లేదు. భూమి మీదనే కాస్త పల్లంగా ఉండేదేమో! కళింగ రాజైన చేది వంశపు భారవేలుడు జైనాన్ని ఆదరించినట్లు చరిత్ర చెప్తోంది.

శ్రీశైలం, కాళేశ్వరం, ద్రాక్షారామాల మధ్య ప్రాంతాన్ని త్రిలింగదేశంగా పిలిచారు. ఇవన్నీ నాగులకు సంబంధమున్నవే. త్రికళింగంగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో భోగాపురం వంటివి నాగులకు సంబంధించినవే. రాక్షసులు, యక్షులు, వానరులు, పుళిందులు, శబరులు, నాగులు, ద్రవిడులు అప్పటి స్థానిక రాజులు. వీరంతా నాగసంస్కృతి కలవారే. ద్రావిడు లంటే - ద్రుగతౌ - తరమబడిన వారు అని అర్థమని కొందరు చెబుతున్నారు. వీరంతా ఆర్యుల చేత (ఆర్యులమనుకునేవారి చేత) తరమబడినవారే. వీరు జైన, బౌద్ధాల వైపు ఆకర్షితులయ్యారు. వీరి ధ్యానరీతులు ఆర్య మునుల విధానాలకు భిన్నమైనవి. ఉదంకునివంటివారికి కనువిప్పు కలిగించడం కోసం మాతంగుని ప్రస్తావన అశ్వమేధ పర్వంలో చేర్చి ఉంటారు.

అద్దెకు బాయ్ ఫ్రెండ్

ఈ యాప్ ముంబై వాస్తవ్యుడు 29 ఏళ్ళ కౌషల్ ప్రకాష్ ఇటీవలే విడుదల చేశాడు మానసికంగా శారీరకంగా అనారోగ్యాలతో ఒంటరితనంతో బాధపడేవారి కొరకు ఈ యాప్ ఉద్దేశించబడినది. దీనిలో శృంగార పరమైన అంశాలేవీ ఉండవని చెప్తున్నారు. కేవలం డిప్రెషన్ తగ్గించడానికి గంటకు 2 లేక 3 వేలు చెల్లిస్తే తాము ఒక స్నేహితుడిని కాని స్నేహితురాలిని కాని ఏర్పాటుచేసే “సహచర్యం” అనే సేవను అందిస్తారట. ఇది డేటింగ్ కాదని చెప్తున్నారు. దీని నిర్వాహకులు.

కొన్నేళ్ళు కలిసి జీవించినా జీవిత సహచరులు మరణించినా లేక విడిపోయినా

కలిగే బాధను ఈ గంటల సహచరుడు తీరుస్తాడా? ఈ సేవలో మంచి మోడల్ గా ఎన్నికైన వారినే ఉపయోగిస్తారట. ఇటువంటి సేవలు స్త్రీలకు కూడా వుంటాయి. వైద్యుల ఆధ్వర్యంలో ఈ సేవలు కొనసాగిస్తారు. ఆలోచన బాగుంది. కానీ ఇది ఆచరణలో అక్షేపణీయం అనిపిస్తోంది. డిప్రెషన్ కు గురి అయిన వ్యక్తులకు ఈ అద్దె సహచరులకన్నా నిపుణులైన వైద్యులు మాత్రమే వారి సమస్యలను పరిష్కరించ గలరు. ఈ విధమైన సేవలకు స్త్రీలు సంసారం గడవకో తప్పనిసరైన పరిస్థితుల్లో పొట్టకూటికై బాధ్యతల బరువులతో ఈ ఉద్యోగాలలో చేరినవారికి ఎంతమాత్రం

రక్షణ ఉండదు సరికదా అనారోగ్యకరమైన పరిస్థితులు నెలకొంటాయి. తమకిష్టంలేక పోయినా రోగులకు స్వాంతన చేకూర్చడానికి వారికోరకు అప్రియమైన సంభాషణలు చెయ్యవలసివస్తే ఎంత అసౌకర్యంగా వుంటుంది! ముందు వారి ఆరోగ్యం దెబ్బతింటుంది.

సహచర్యం పేరిట అద్దె బాయ్ ఫ్రెండ్ వచ్చి ఆమె పరిస్థితిని తనకనుగుణంగా మార్చుకొని వారిని ఫోన్లలో హింసకు గురిచెయ్యరని నమ్మకమేముంది. అసలు అద్దె స్నేహితుడు అనే పేరే అసౌకర్యంగా వుంది. పైగా ఈ యాప్ లోగోలో గులాబీ రంగు గులాబీలు హృదయాకారంలో వుండి వాటిని మన్మథుడు తన విల్లుతో ఎక్కుపెట్టి సంధిస్తున్నట్లుగా వుంది. నూతన ఆర్థిక విధానాలకు ఇది మరో విషఫలం.

బాలవితంతు వివాహాలకు మద్దతు

జూన్ నెల మధ్యలో పంతులుగారు క్షేమంగా రాజమహేంద్రవరం చేరారు. ఇప్పుడు సమాజంవారివద్ద దమ్మిడి లేదు. నెల చందాలు ఆగిపోయాయి. పంతులుగారు కంచి కృష్ణస్వామిగారితో చర్చించిన తర్వాత వారు రామకృష్ణయ్యగారిని ప్రోత్సహించి దివాన్ బహదూర్ రఘునాథరావుగారిని, పల్లె చెంచెలరావు గారిని ట్రస్టీలుగా ఏర్పాటుచేసి రూ.10లు ట్రస్టీకి పంపే ఏర్పాటు చేశారు. రామకృష్ణయ్యగారికి ఆ సమయంలో మళ్ళీ వితంతు వివాహాలు జరుగుతాయన్న నమ్మకం తగ్గిపోయింది. వారు చెంచెలరావు గారికి, రఘునాథరావుగారికి రెండేళ్లలోపు వివాహాలు జరగకపోతే తన సొమ్ము వాపసు పంపాలని ఉత్తరం రాసారు. పంతులుగారు నిరాశ చెందక అధిక ధైర్యోత్సాహాలతో పని చేస్తున్నారు. అంతకు ముందు తమ వితంతు కన్యలకు వివాహం చేయమని ప్రాధేయ పడినవారి ఇళ్లకు పంతులుగారు మిత్రులతో కలిసి వెళ్లారు. కాని వారి నుంచి చేదు అనుభవాలు ఎదుర్కొన్నారు. వితంతు కన్యల తల్లిదండ్రులు తిట్టడం మొదలెట్టారు. బతిమాలినా లాభం లేకపోయింది. మరికొందరు తమ ఇళ్లలోకి రానీయలేదు.

పెద్దిబొట్ల యజ్ఞన్నగారు, ఉపాధ్యాయుడు రామారావుగారు రాజ మహేంద్రవరంవచ్చి పంతులుగారిని కలుసుకున్నారు. యజ్ఞన్న గారు తన చెల్లెలిని (వితంతు) వైదిక వరునికి ఇచ్చేందుకు, రామారావుగారు మాధ్వ వితంతువును పెండ్లాడుటకు అంగీకారం తెలిపారు. పంతులుగారి పాఠశాలలోని వైదిక విద్యార్థి యజ్ఞన్నగారి చెల్లెలిని వివాహమాడుటకు సిద్ధమయ్యెను. ఈ సంగతి బయటకు పొక్కినందున యజ్ఞన్నగారు వెనకడుగు వేసారు. అతని చెల్లెలు 16 ఏళ్ల వయసుది. అంతకుముందే పంతులుగారికి వివాహ విషయంలో ఉత్తరము రాసారు.

మరొక వితంతు కన్య ఉమ్మెత్తాల వెంకట రావు గారి కూతురు లక్ష్మీబాయమ్మ కూడా పంతులు గారికి ఉత్తరము రాసింది. ఒకరు

పెద్దాపురం నుంచి, మరొకరు కాకి నాడ నుంచి రాశారు. వారితో ప్రత్యక్షంగా ఉత్తర-ప్రత్యుత్తరాలు జరుపుట కానిపని. రహస్యంగా వారిరువురితో సంప్రదించేందుకు అక్కడున్నవారైతేనే వీలవుతుంది. పంతులుగారికి అప్పుడైన గుమ్మిడిదల మనోహరంగారు పెద్దాపురంలో పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ గా ఉన్నారు. 1882 ఆగస్టు 24న గవర్రాజుగారు కాకినాడ నుంచి పంతులు గారికి ఉత్తరం రాశారు. లచ్చిరాజు రామా రావును కలిశారు. స్వశాఖవారికిచ్చి తన పెళ్లి జరిపించమని మీకు ఆ చిన్నది రాసిన ఉత్తరం రామారావువద్ద ఉంది. రేపు గాని, పై శనివారం కాని పెళ్లికుమారునితో చెప్తాను. ఏదైనా ఒక్క వివాహమన్నా జరిగితే మరిన్ని వివాహాలు జరిగేందుకు అవకాశం కలిగేది. మీరు అధిక శ్రమపడుతున్నారు. పుస్తకాల అనువాద కావ్యాన్ని కొంతకాలం ఆపు చేయండి. వివేకవర్ధిని నిర్వహణ మరొకరికి అప్పగించడని గవర్రాజుగారు ఉత్తరంలో రాసారు.

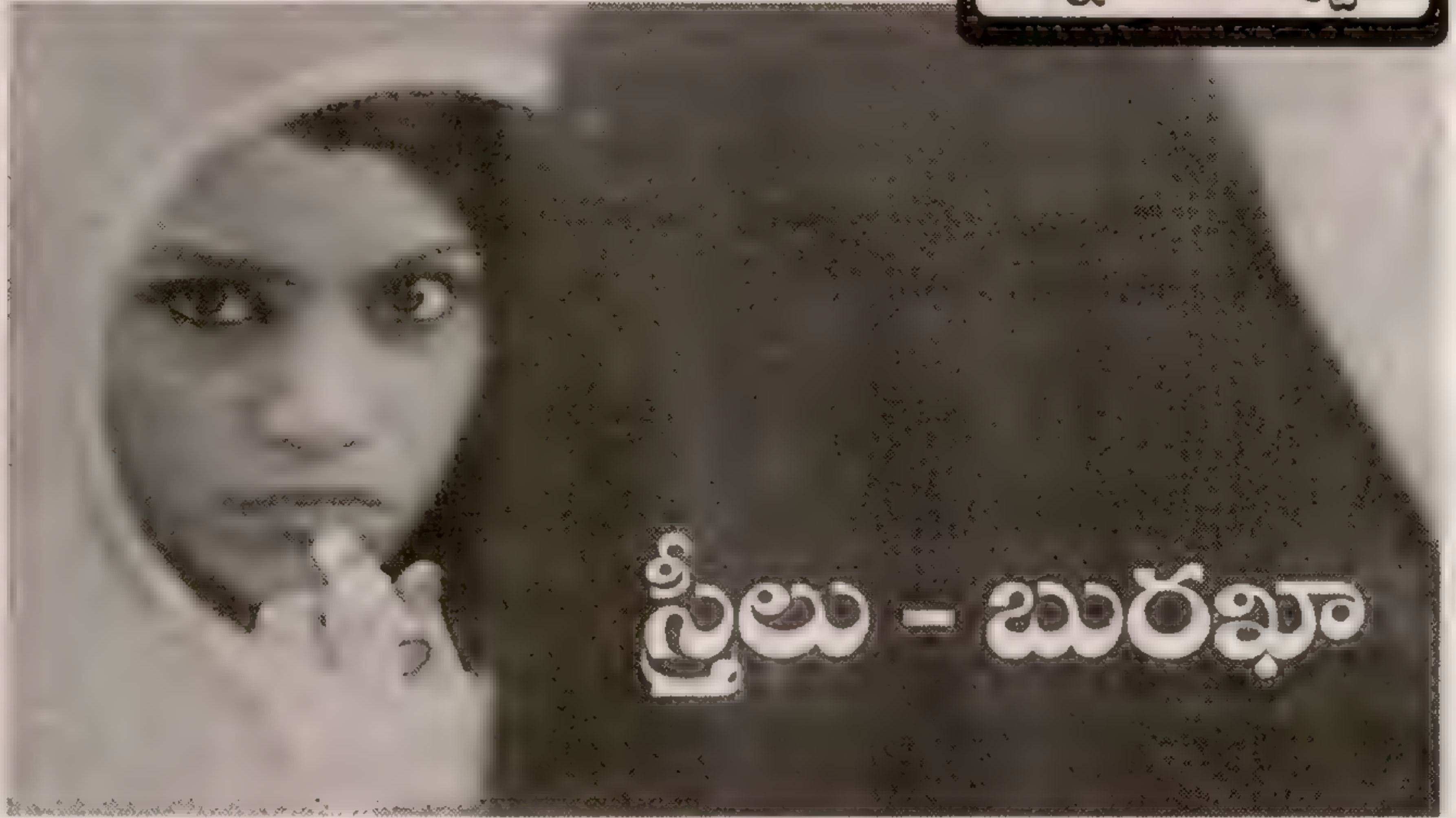
పంతులుగారు ఒకపక్క వితంతు వివాహ ప్రయత్నాలు చేయడం, మరొకక్క గ్రంథ రచనలు చేస్తూ వివేకవర్ధని నడుపుతున్నారు. శాస్త్ర పాఠశాలలోని విద్యార్థులు చందాలు వేసుకుని, పుస్తకాలను, పలకలను కొని, పగలు పనిచేసిన పేదలకు చదువు చెప్పేందుకు ఒక పాఠశాలలో రాత్రి పాఠశాలను నడుపుతున్నారు. విద్యాశాఖాధి కారి రాత్రి పాఠశాల తనదేనని పుస్తకాలను, పలకలు మొదలగువాటిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు. పంతులుగారు మిత్రుల వద్ద నుంచి చందాలు పోగేసి మరొక చోట విద్యార్థులు పాఠశాల నడుపుటకు ఏర్పాటుచేశారు. పెద్దాపురం వితంతువును సామర్లకోటలో పడవ ఎక్కించి తీసుకొచ్చే ఏర్పాటుచేయగా అది సాగలేదు. పంతులుగారు తన ముద్రణాలయంలో పని చేస్తున్న మును స్వామిని పెద్దాపురానికి పంపారు. అతను బాటసారిలా నటించి రెండవ రాత్రి వారి ఇంటి ముందున్న అరుగు

మీద నిద్రించాడు. ఎవరికీ తెలియకుండా తానొచ్చినట్లు చిన్న దానికి చెప్పాడు. ఆ పిల్ల సంసిద్ధతను తెలిపింది. అమావాస్య రాత్రి మబ్బులు పట్టి చినుకులు పడుతున్నాయి. ఇంట్లోవారంతా గాఢనిద్రలో ఉన్నారు. ఆ వితంతు బాలిక బయటకు వచ్చింది. వెంటనే ఆమెను తీసుకుని ఇద్దరూ పరిగెత్తారు. కొంతదూరం నడిచారు. కొంతదూరం ఆ చిన్నదాన్ని ఎత్తుకోవాల్సి వచ్చింది. తెల్లవారేసరికి బండి మాట్లాడుకుని మర్నాడు మధ్యాహ్న వేళకు పంతులుగారి ఇల్లు చేరారు.

చిన్నది ఇల్లు దాటిన నాలుగైదు నిమిషాలకు తల్లిదండ్రులు గుర్తించారు. అన్ని చోట్లా వెతికారు. ఎక్కడా జూడ తెలియలేదు. న్యాయవాదులతో ఆలోచించి నగలు ఎత్తుకుపోయిందని దొంగ తనం నేరం మోపి ఆమెను పట్టుకోవడానికి ఆ రాత్రే వారెంటు పెట్టించారు. వారెంటు పట్టుకుపోయే భటుడితో ముందుగా కాకినాడకు వెళ్లి నాలుగైదు రోజులు అక్కడ ఉండి రామ కృష్ణయ్య గారింట్లో దాచారేమో చూసి అక్కడ లేకపోతే రాజమండ్రి వెళ్లమని ఆజ్ఞాపించారు. విచిత్రంగా పంతులుగారికి రహస్యంగా ఆ విషయాన్ని మనిషిని పంపి తెలిపారు. ఆ సంగతి వినగానే పంతులు గారు వారెంటు నుంచి తప్పించుకుని పోలీసు సూపరిం టెండెంట్ గారి కార్యాలయానికి వెళ్లారు. కాని ఆయన కాకినాడ వెళ్లారు. మళ్ళీ పంతులు గారు ఇంటికొచ్చి ఆ పిల్లకు భద్రత ఏర్పాటుచేసి పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ ని కలిశారు. తను తిరిగివచ్చేవరకూ చిన్నదాన్ని వారెంటు మీద పట్టుకోకుండా ఏర్పాటుచేసి మర్నాడు మధ్యాహ్నానికి కాకినాడ జేరి పోలీస్ సూపరింటెండెంట్ గారిని కలుసుకుని జరిగిన విషయాన్ని వివరించారు.

(స్త్రీ విముక్తి ఉద్యమాన్ని సమాజంలో పైకి ఎదగడానికి ఒక నిచ్చెనగా చేసుకున్న కొందరు ఫెమినిస్టులలాగా కాక, మార్క్సిస్టులు స్త్రీని నిజంగా విముక్తి చెయ్యాలని తీవ్రమైన కాంక్షతో కృషి చేస్తారు. సోవియట్ యూనియన్ లోని సైబీరియాలో, మధ్య ఏషియాలోని ముస్లిం ప్రాంతాలలో ఆచరణలో స్త్రీ విముక్తి ఎలా సాధించబడిందో మనం ఈ వ్యాసంలో చూడవచ్చు. ఈ ముస్లిం ప్రాంతాలలో ఉన్న బురఖా సంప్రదాయాన్ని కమ్యూనిస్టులు బలప్రయోగం ద్వారా నిర్మూలించలేదు. అంకితభావంతో పని చేసే స్థానిక స్త్రీ కమ్యూనిస్టుల నాయకత్వంలో, విద్య, ద్వారా, బానిసగా ఉన్న స్త్రీకి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం కల్పించడం ద్వారా, స్త్రీని బానిసత్వాన్నుండి విముక్తి చెయ్యడం జరిగింది) సోవియట్ యూనియన్ లో అన్ని ప్రాంతాలలోనూ స్త్రీ హోదా లో మార్పు, ఆ దేశంలో జరిగిన ముఖ్యమైన మార్పులలో ఒకటి. విప్లవం, స్త్రీలకు న్యాయపరంగా, రాజకీయంగా సమానత్వాన్ని ఇచ్చింది. పారిశ్రామికీకరణ స్త్రీ పురుషులకు సమాన వేతనాన్ని ఇచ్చింది. కాని ప్రతి గ్రామంలోనూ స్త్రీలు శతాబ్దాల సంప్రదాయాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడవలసి వచ్చింది. ఉదాహరణకు సైబీరియాలో ఒక గ్రామంలో మొట్టమొదటి సారి స్త్రీలు తాము స్వతంత్రంగా సంపాదించు కున్న వేతనాలను తాము పని చేసే సమిష్టి క్షేత్రాల నుండి అందుకున్న వెంటనే, పెళ్ళాలను కొట్టడానికి వ్యతిరేకంగా 'సమ్మె' కు పిలుపునిచ్చారు. ఒక వారంలోపునే అనేక శతాబ్దాలుగా వస్తున్న ఈ సంప్రదాయానికి అంతం పలికారు. 'మా గ్రామ సోవియట్ కు ఒక స్త్రీ మొట్టమొదటిసారి ఎన్నికయినప్పుడు జనమంతా హేళన చేశారు. కాని తర్వాతి ఎన్నికలలో మేం ఆరుగురిని ఎన్నుకున్నాం. ఇప్పుడు మేము వాళ్ళను చూసి నవ్వుతున్నాం' అని ఒక గ్రామ ప్రెసిడెంటు నాతో చెప్పింది.

1928లో సైబీరియా నుంచి మాస్కో వెళుతున్న 20 మంది స్త్రీ (గ్రామ)

ప్రెసిడెంటులను నేను రైలుబండిలో కలిశాను. చాలామందికి రైలులో ప్రయాణం చెయ్యడం ఇదే మొదటిసారి. ఆ 20 మందిలో ఒక్కరే సైబీరియా దాటి వెళ్ళిన వ్యక్తి. స్త్రీల హక్కుల గురించి 'ప్రభుత్వానికి సలహాలు ఇవ్వమని' మాస్కో వాళ్ళను ఆహ్వానించింది. ప్రతినిధులుగా వీళ్ళను ఎన్నుకుని పంపించారు. స్త్రీ స్వేచ్ఛకు చాలా తీవ్రమైన యుద్ధం మధ్య ఆసియాలో జరిగింది. ఇక్కడ స్త్రీలు బానిసలు. వయసు రాకుండానే బాలికలను అమ్ముతారు. ఆ తర్వాత ఎన్నడూ ముఖం మీద ముసుగు లేకుండా బహిరంగంగా కనిపించకూడదు. గుర్రపు వెంట్రుకలతో అల్లిన ఈ బురఖా చూపుకు, ఊపిరికి కూడా అడ్డుపడుతుంది. ముఖం మీంచి బురఖా తొలగించిన భార్యలను చంపే హక్కు భర్తలకు సంప్రదాయం ఇచ్చింది. ముస్లిం మత గురువులు ఈ హక్కు భర్తకు ఉందని చెప్పేవారు. రష్యన్ స్త్రీలు ప్రప్రథమంగా స్త్రీ స్వేచ్ఛా సందేశాన్ని ఈ ప్రాంతానికి తీసుకువచ్చారు. శిశు సంక్షేమ కేంద్రాలు నెలకొల్పారు. ఆ కేంద్రాలలో స్త్రీలు ఒకరి ఎదురుగా ఒకరు బురఖాలు తొలగించడం ప్రారంభించారు. ఈ కేంద్రాలలో స్త్రీల హక్కుల గురించి, బురఖా దుష్ట సంప్రదాయం గురించి చర్చించడం జరిగేది. పార్టీ సభ్యులు, తమ భార్యలు బురఖా తొలగించడాన్ని అనుమతించాలని కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఒత్తిడి తీసుకువచ్చింది.

నేను 1928లో మొట్టమొదటిసారి

తాష్కెంట్ వెళ్ళినప్పుడు, కమ్యూనిస్టు స్త్రీల సమావేశం ఒకటి ఈ విధంగా ప్రకటించింది 'వెనుకబడిన గ్రామాలలో మన స్త్రీలను బలాత్కారం చేస్తున్నారు, చిత్రహింస చేస్తున్నారు, హత్య చేస్తున్నారు.

కాని ఈ సంవత్సరం మనం ఈ బురఖా సంప్రదాయాన్ని అంతం చెయ్యాలి. ఇది ఒక చారిత్రాత్మక సంవత్సరం కావాలి. దిగ్భ్రాంతి కలిగించే అనేక సంఘటనల నేపథ్యంలో ఈ తీర్మానం ఆమోదించబడింది. తాష్కెంటు పాఠశాలలో చదువుతున్న ఒక బాలిక సెలవుల్లో తన గ్రామంలో స్త్రీల హక్కుల కోసం ప్రచారం చెయ్యడానికి వెళ్ళింది. ఆమెను ముక్కలుగా నరికి ఒక బండిలో పడేసి, 'మీ స్త్రీ స్వేచ్ఛకు ఇది కానుక' అని ప్లే కార్డు బండికి తగిలించి, స్కూలుకు తిప్పి పంపడం జరిగింది. మరొక స్త్రీ భూస్వామి కోరికను తిరస్కరించి ఒక కమ్యూనిస్టు రైతును పెళ్ళాడింది. భూస్వామి ఆదేశాలతో 18 మంది ముఠా, ఎనిమిది నెలల గర్భిణీతో ఉన్న ఆమెను బలాత్కారం చేసి, శవాన్ని నదిలోకి విసిరేశారు. తమ పోరాటాలను కీర్తిస్తూ స్త్రీలు గేయాలు రాశారు. స్త్రీ స్వేచ్ఛ కోసం పోరాడుతున్న జుల్ఫియా ఖాన్ ను ముల్లాలు సజీవంగా దహనం చేసినప్పుడు ఆమె గ్రామానికి చెందిన స్త్రీలు ఒక గేయం రాశారు:

'స్వేచ్ఛ కోసం నువ్వు సాగించిన పోరాటాన్ని ప్రపంచం మరచిపోదు

కాగడాలా వెలిగి నువ్వు

మా కరదీపికవయ్యావు'

ఈ మత మూర్ఖత్వానికి పట్టుకొమ్మ 'పవిత్ర బురఖా'. ఇక్కడ బురఖాలు తొలగించే కార్యక్రమం నాటకీయంగా జరిగింది. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం, మార్చి 8, న 'ఏదో మహత్తర సంఘటన' జరగబోతోందని వార్త నగరమంతా వ్యాపించింది. ఆ రోజున నగరంలో అనేక ప్రదేశాలలో సమావేశాలు జరిగాయి. ఆ సమావేశాల్లో ప్రసంగించిన స్త్రీలు, ప్రతీ ఒక్కరూ 'ఒక్క మారుగా బురఖాలను తీసి పడెయ్యాలని' చెప్పారు. స్త్రీలందరూ వేదిక వైపు నడిచారు. వక్తల ముందు తమ బురఖాలను తొలగించి వీధులలో ఊరేగారు. ప్రభుత్వ నాయకులు వారికి అభినందనలు తెలిపారు. ఈ ఊరేగింపులో ఇతర స్త్రీలు కూడా చేరి తమ బురఖాలను కూడా విసిరి పడేశారు. ఈ ఊరేగింపు పవిత్ర బురఖాలో బురఖా సంప్రదాయాన్ని తుడిచి పెట్టేసింది. ఆగ్రహంతో రగిలిపోతున్న భర్తలను చూసి భయపడి చాలామంది స్త్రీలు మళ్ళీ భర్తల ముందు బురఖా ధరించారు కాని ఆ రోజునుండి క్రమంగా బురఖా సంప్రదాయం తగ్గిపోయింది. స్త్రీని విముక్తి చెయ్యడానికి సోవియట్ ప్రభుత్వం అనేక ఆయుధాలను ప్రయోగించింది. విద్య, ప్రచారం, చట్టం

ప్రతీ ఆయుధానికి ఒక స్థానం ఉంది. భార్యలను హత్య చేసిన భర్తలను విచారించేందుకు పెద్ద ఎత్తున బహిరంగ విచారణలు జరిగాయి. పాత సంప్రదాయం దీన్ని ఒక నేరంగా గుర్తించేది కాదు. కాని కొత్తగా ఏర్పడిన ఈ ఒత్తిడి వలన న్యాయమూర్తులు ఈ భర్తలకు మరణశిక్ష విధించక తప్పింది కాదు. రష్యా భూభాగంలో లాగానే ఇక్కడ కూడా స్త్రీలను విముక్తి చెయ్యడానికి ఉపయోగపడిన అతి ముఖ్యమైన ఆయుధం 'పారిశ్రామికీకరణ'.

నేను పాత బురఖాలో ఒక కొత్త పట్టు మిల్లును చూడడానికి వెళ్ళాను. ఆ మిల్లు డైరెక్టరు బక్కపలచగా, పాలిపోయినట్లు, నీరసంగా కనుపించాడు. అతను ఇక్కడ ఈ కొత్త మిల్లును స్థాపించడానికి నిద్రాహారాలు లేకుండా పాటుపడుతున్నాడు. ఈ మిల్లు వల్ల చాలా కాలం వరకూ ప్రభుత్వానికి ఏ లాభం ఉండదని అతను చెప్పాడు. 'మేము భవిష్యత్తులో తజికిస్తాన్ లో నిర్మించబోయే మిల్లులలో పని చెయ్యడానికి గ్రామీణ స్త్రీలకు ఇక్కడ శిక్షణ ఇస్తున్నాము. బురఖా సంప్రదాయం నడుం విరగ్గొట్టడానికి మా మిల్లు చైతన్యవంతంగా పని చేసింది. మిల్లులోకి స్త్రీలు బురఖా లేకుండా రావాలని మేము చెబుతున్నాం.'

బురఖాకు మారుగా రష్యన్ స్త్రీల మాదిరిగా తలకు రుమాలు చుట్టుకుంటూ జొళి పరిశ్రమలో పనిచేసే బాలికలు జీవితం యొక్క కొత్త అర్థం గురించి గేయాలు రాశారు.

'ఫాక్టరీకి వెళ్ళే మార్గంలో నాకు ఒక కొత్త రుమాలు - ఎర్రరంగు, సిల్కు రుమాలు - కనుపించింది. నా స్వంత శ్రమతో ఈ రుమాలు కొనుక్కున్నాను. నా గుండెల్లో ఫాక్టరీ గర్జన ఉంది అది నాకు లయనిస్తుంది, శక్తినిస్తుంది' ఈ గేయాన్ని, బ్రిటన్ లో తొలి ఫాక్టరీల గురించి థామస్ హుడ్ రాసిన గేయం 'చొక్క పాట'తో పోల్చి చూడకుండా ఉండలేం. 'అలిసిపోయి, అరిగిపోయిన వేళ్ళతో బరువెక్కి ఎర్రబడ్డ కనురెప్పలతో స్త్రీకి తగని దుస్తులలో సూదీ దారంతో కుట్టుతూ ఒక స్త్రీ కూర్చుని ఉంది మురికిలో, దారిద్ర్యంలో, ఆకలితో కుడుతుదుః ఖభరితమైన గొంతుతో ఆమె చొక్కా గీతాన్ని పాడింది.' పెట్టుబడిదారీ బ్రిటన్ లో ఫాక్టరీ, లాభం కోసం ప్రజలను దోచుకోవడానికి ఉపయోగపడే సాధనంలా కనుపిస్తుంది. సోవియట్ రష్యాలో అది సమష్టి సంపదకు సాధనం మాత్రమే కాదు, గతం విధించిన సంకెళ్ళను తెగగొట్టడానికి చైతన్యవంతంగా ఉపయోగిస్తున్న ఒక పరికరం కూడా.

అనువాదం : తోలేటి జగన్నాథరావు

మినీ కథ

కాంతి

- కోపూరి పుష్పాదేవి

మొత్తానికి నీపంతం నెగ్గించుకున్నావ్... "నన్ను ప్రేమించానంటూ బతిమాలి, వేధించి, వెంటపడి, బెదిరించి చివరికి నా మనసు గెలిచావ్. నన్ను నీ దాన్ని చేసుకున్నావ్." అంది ఇంజనీరింగ్ రెండో ఏడాది చదువుతున్న కాంతి. కాంతి తోటి విద్యార్థి కిరణ్ అరచేతిలో ముద్దు పెడుతూ అంది. "నిజమా కాంతి ! నిజంగా మనస్ఫూర్తిగా అంటున్నావా ఈ మాట... ఇన్నాళ్లకు నా ప్రేమను అంగీకరించావ్. నేను చాలా అదృష్టవంతుణ్ణి. అయితే ఈ ఆనందాన్ని మనం తప్పకుండా సెలబ్రేట్ చేసుకోవాలి అన్నాడు కిరణ్. మనసులో పిల్ల వలలో పడిందని మురిసిపోతూ." "అయితే

సాయంత్రం పార్కులో కలుసుకుందాం". అంది కాంతి నవ్వుతూ. పార్కులో కాంతి, కిరణ్ ల మధ్య కబుర్లు, కాకరకాయలు చాలా సేపు జరిగాయ్. చీకటి పడింది. పార్కు నిర్మానుష్యం అవుతోంది.

హఠాత్తుగా నలుగురు యువతులు వాళ్ళిద్దరినీ చుట్టుముట్టారు. ఇద్దరూ కిరణ్ రెండు చేతులూ బిగించి పట్టుకున్నారు. ఒక అమ్మాయి చకచకా అతని జుట్టు, మీసం సగం సగం కత్తిరించింది. ఇంకో అమ్మాయి అతని ముఖం మీద అరగుండు మీద సున్నం బొట్టు పెట్టింది. కాంతి అదంతా నీటుగా సెల్ లో వీడియో తీసింది.

నా ప్రేమ షాట్ బాగుందా కిరణ్... ఇంతకు ముందు నువ్వు ఎంత మంచి అమ్మాయిల జీవితాలతో ఆటలాడుకున్నావో మాకు తెలుసు. ఇకపై నువ్వు మరే అమ్మాయి జోలికి వెళ్ళినా, మాపై కక్ష సాధింపు చర్యలు చేపట్టినా ఈ వీడియో యూట్యూబ్ లోనూ, ఫేస్ బుక్ లోనూ పెట్టి నీ పరువు, నీ కుటుంబ పరువు తీస్తాం. నీ భరతం పడతాం. జాగ్రత్త. ఒళ్లు దగ్గర పెట్టుకుని ప్రవర్తించు." నెత్తురు చుక్క లేని ముఖంతో బిక్కు చచ్చిపోయిన కిరణ్ కు గట్టిగా వార్నింగ్ ఇచ్చి స్నేహితురాళ్లతో కలిసి నవ్వుకుంటూ వెళ్లిపోయింది కాంతి.

సోషలిజం - స్త్రీలు

లైంగికత!

స్త్రీల లైంగికత్వంపై బెబెల్ రచించిన అంశాలు చాలా సూటిగా నిర్మోహమాటంగా ఏ వివక్ష లేకుండా ఉంటాయి. అయినా అవి కొంత సమస్యత్వకం అని కూడా చెప్పాలి. 'భౌతిక' పరిస్థితులకు లైంగిక సంబంధాలనూ, స్త్రీల లైంగిక అభివ్యక్తికరణనూ అనుసంధానించే ఆత్మతలో ఆయన ముందుకు తెచ్చిన శరీరధర్మ సిద్ధాంతం స్త్రీల లక్షణాలకు సంబంధించిన కొన్ని అవాస్తవిక నిర్ధారణలకు దారితీసింది. కొన్ని రకాల భంగిమలు లేదా పనుల వలన ఏర్పడే 'లైంగిక అయిష్టత' లేదా ఉద్రిక్తతలకు కారణాలు వగైరా చదివేటప్పుడు పాఠకులు ప్రస్తుతకాలపు లైంగిక స్థాయిలను గమనంలో ఉంచుకోవాలి. ఇటువంటి అంశాన్ని చర్చించడమే నిషేధమైన కాలంలో "మంచి" మహిళలు వారి కోరికల్ని అవసరాల్ని అణిచి ఉంచుకుంటూ అవి లజ్జాకరమైన విషయంగా పరిగణించే తరుణంలో, ఇట్లాంటి నియంత్రణలు పట్టించుకోవాల్సిన అవసరం మగవాళ్లకేం లేదని భావిస్తున్నప్పుడు బెబెల్ స్త్రీల లైంగిక కోరికలకు, అవసరాలకు సంబంధించిన వాస్తవాలను అంగీకరించాల్సిన అగత్యాన్ని నొక్కిచెబుతున్నాడని మనం గమనించాలి. స్త్రీల శీల పవిత్రతకు సంబంధించిన సామాజిక నియమాలు బెబెల్ కాలంలో ఉన్నంత నియంత్రణలో ఇప్పుడు లేవు. వివాహానికి ముందే లైంగిక సంబంధాలు, సహజీవనం అనేవి ఇప్పుడు సర్వసాధారణమవుతున్నాయి. సనాతన ఛాందసవాదుల చర్చల్లో తప్ప వీటిని ఎవరూ అంతగా పట్టించుకోవటం లేదు. అభివృద్ధి చెందిన పెట్టుబడిదారీ దేశాలు వర్ధమాన దేశాల భవిష్యత్తుని ఆధ్దంలో చూపుతాయని చెప్పదలచుకున్నట్లైతే వెనుకబడిన సమాజాల్లోని పాశ్చాత్యీకరణ చెందిన తరగతులకు చెందిన జంటలు పెళ్లిళ్ళు జంరభాటాలు వదులుకుని కలిసి

జీవించటానికి మొగ్గుచూపడం ఇప్పటికే మనం చూస్తున్నాం. ఏది ఏమైనా భారత దేశంలో ప్రస్తుతంగా కనిపించే లక్షణం వివాహ వ్యవస్థే. భారతీయ యువతికి ఇదొక్కటే భవితవ్యంగా మారింది. వివాహానికి సంబంధించిన సామాజిక నియమాలు స్పష్టంగా ఉన్న చోట, బాలబాలికలు కలిసిమెలసి చదువుకునే చోటా, పని స్థలాలలో సంభవిస్తుండడంతో అక్కడ తరచుగా ఘర్షణలు సంభవిస్తున్నాయి. స్త్రీ పురుషులను వేర్వేరుగా ఉంచడం బాగా తగ్గిపోయింది. లైంగిక సంబంధాలతో సహా ఆమోదయోగ్యం కావని భావించే సంబంధాలు తరచుగా ఉనికిలోకి వస్తున్నాయి. అయితే భారతదేశంలోని నిర్దిష్ట పరిస్థితుల రీత్యా ఇటువంటి సంబంధాలు అతి తరచుగా యువతుల లైంగిక దోపిడీకే దారితీస్తున్నాయి. తన కులపు యువతితో తన కుటుంబీకులు 'కుదిర్చే' వివాహానికి సిద్ధపడే యువకులే ఈ దోపిడీకి ఎక్కువగా పాల్పడుతున్నారు. పూర్తిగా అభివృద్ధిచెందిన పెట్టుబడిదారీ ఉత్పత్తి సంబంధాలతో పాటుగా భూస్వామ్య, అర్థ భూస్వామ్య ఉత్పత్తి సంబంధాలు, వివిధ రకాల ఉత్పత్తి సంబంధాలు ఒకే సమయంలో కలిసి కొనసాగుతున్న సంధికాలపు భారతీయ సమాజంలో స్త్రీ పురుష సంబంధాలలో వచ్చే కొత్త మార్పులను, ధోరణులను పాత సంప్రదాయాల భారం అణిచివేస్తున్నది, ఊపిరాడకుండా చేస్తున్నది. లైంగిక విద్య ఆవశ్యకత గురించి బెబెల్ పేర్కొన్నాడు. ఇది జరిగి ఒక శతాబ్దం గడిచిన తర్వాత కూడా భారతదేశంలోని అనేకులు ఇటువంటి ప్రతిపాదన యువజనుల మొదళ్లను 'కలుషితం' చేసి, 'విషమూరితం' చేస్తుందంటూ గొణుగుతున్నారు.

ఈ పుస్తకంలో ప్రస్తావించనప్పటికీ, గమనార్హమైన విషయమేమంటే, కొంతమంది

స్వతంత్ర జర్మన్ పౌరులు "శాస్త్రీయ మానవీయ కమిటీ"గా ఏర్పడి స్వలింగ సంపర్కాన్ని నేరంగా పరిగణించకూడదన్న డిమాండుతో అర్జీని దాఖలు చేసినప్పుడు దాన్ని సమర్థించిన తొలి కమ్యూనిస్టు పార్లమెంటేరియన్ బెబెల్. ఇదేమీ ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించదు. ఈ అంశాన్ని మరో కోణం నుంచి ఆయన చూస్తాడు. ప్రత్యేకించి, కులీనుల్లోనూ, ఆస్తిపరుల్లోనూ స్వలింగ సంపర్కం బాగా వ్యాప్తిలో ఉంది. కాని వారిపై ఎన్నడూ చట్టాలను ప్రయోగించటంలేదని ఆయన నొక్కి చెప్పారు. ఈ 'నేరానికి' గాను కేవలం పేదలు మాత్రమే ఖైదులో పడి, పోలీసు హింసలను ఎదుర్కొంటున్నారు. కనుకనే ఈ చట్టాన్ని రద్దు చేయాలని బెబెల్ డిమాండ్ చేశారు. కాగా న్యాయస్థానాలు దీన్ని నేరంగా పరిగణించడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ తీర్పులు చెప్పాయి. పరస్పర అంగీకారంతో ఇరువురు వయోజనులు పాల్గొనే చర్యను నేరంగా చూడడం అమానుషం. పూర్తిగా వ్యక్తిగతమైన విషయంపై ప్రతీఘాత శక్తులన్నీ కలిసి తిరోగమన ధోరణిని ప్రదర్శించడం ఎంత మాత్రం నమంజనం కాదని సామాజికపరంగా గుర్తించటం ఎంతైనా అవసరం.

- బృందాకరత్

హక్కులు.. ఆ ఐదుగురు !!

అది ఆగస్టు 28 వ తేది. దేశంలో వివిధ ప్రాంతాల్లో ఐదుగురు హక్కుల నేతలపై ఏకకాలంలో పూజా పోలీసులు దాడులు నిర్వహించిన సమయం. దేశమంతా హక్కుల నేతల అరెస్టులకు, నిర్బంధాలకు నిరసనగా నినదించిన రోజు. న్యాయస్థానాల చొరవతో అరెస్టు చేసిన వారిని మరల ఇళ్లకు తీసుకు వెళ్లి గృహ నిర్బంధాలుకు గురి చేశారు. సెప్టెంబర్ 6వ తేదిన కోర్టుకు హాజరు పరచినానంతరం సెప్టెంబర్ 12వ తేది వరకు గృహ నిర్బంధాన్ని కొనసాగించాలని కోర్టు సెలవిచ్చింది. ఇంతకు ఈ హక్కుల నేతలెవరు? వారిపై మోపబడిన అభియోగాలేంటి? పెట్టిన కేసులేంటి?

నేతలు: ఒకరు గౌతమ్ నవల్కా- మానవ హక్కుల నేత, ఎకనామిక్ అండ్ పాలిటికల్ వీక్లీ సహాయ సంపాదకులు (ఢిల్లీ), రెండు సుధా బరాద్వాజ్- కార్మిక నాయకురాలు, న్యాయవాది, పంజాబ్ మానవ హక్కుల సంఘం నేత, గిరిజన నేత (చత్తీస్ఘడ్), మూడు వరవరరావు-ప్రజా కవి, రచయిత, మవో సైద్ధాంతిక నేపథ్యం (తెలంగాణ (హైదరాబాద్), నాలుగు వెర్నన్ గోన్సాల్వెస్- మానవ హక్కుల నేత, న్యాయవాది (పూణే), మరియు ఐదు అరుణ్ ఫెర్రిరా- మానవ హక్కులనేత, న్యాయవాది (ముంబై).

అభియోగాలు, కేసులు : బీమ్ కోరేగావ్ అల్లర్లలో భాగస్వాములని, ప్రదాన మంత్రి హత్యకు కుట్ర పన్నారని, మావోయిస్టులతో సంబంధాలున్నాయని.

అసలు ఈ బీమ్ కోరేగావ్ ఏమిటి? సెక్షన్ 153 (ఎ), 505 (1)(బి), 117 మరియు 34లు ప్రకారం కేసులు నమోదు చేశారు. వీటి సారాంశం ఉపన్యాసాల ద్వారా గాని, వ్రాతల ద్వారా గాని, ప్రజా సమూహాన్ని రెచ్చగొట్టి ఘర్షణకు పురికొల్పటం చేసినవారికి ఈ సెక్షన్లు వర్తిస్తాయి. వీటిని

బట్టి ప్రభుత్వం మరియు వారి యంత్రాంగం అయిన పోలీసుల యొక్క కుట్రలు అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఒక ర్యాలీ జరుపుతున్న దళితులు ఘర్షణకు వెళ్లాలనే ఉద్దేశ్యం తో వెళ్లలేరు. వారి మీద కొద్దిమంది అగ్రకులస్తులు దాడికి దిగినపుడు తమనితాము రక్షించుకునే ప్రయత్నం చేశారు.

ఇది ప్రభుత్వం దృష్టిలో నేరం కాని దాడికి దిగిన వారిది తప్పుకాదు. అసలు ధోషులను ప్రక్కన పెట్టి అనవసర రాద్ధాంతం రేపి ప్రజల దృష్టిని మోడీ కేడీ పనులనుండి మళ్ళించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అంతే కాదు ప్రజలను భయ భ్రాంతులకు గురి చేసి ఉద్యమాలకు దూరం చేసే కుట్రపన్నుతున్నారు. ఇది ఎంత మాత్రం జనామోదం కాదు.

బీమ్ కోరేగావ్ సంఘటన: 1818 లో జనవరి 1వ తేదిన జరిగిన బీమ్ కోరేగావ్ లో యుద్ధంలో పాల్గొన్న దళితులను స్మరించుకుంటూ 2018 జనవరి 1తేదిన పూణేకు దగ్గర్లో బీమ్ కోరేగావ్ లో దళితులు ఒక పెద్ద ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఈ ర్యాలీని చూసి తట్టుకోలేని అగ్ర కులాలవారు దాడి చేశారు. దానితో దళితులు మరియు అగ్రకులస్తుల మధ్య ఘర్షణ చోటు చేసుకుంది. ఈ దాడిలో ఒకరు మృతి చెందగా 30 మందికి గాయాలు

అయినాయి, 300 మంది అరెస్టు చేయబడ్డారు. ఈ సంఘటనకు ఈ ఐదుగురు నేతలకు సంబంధం ఉన్నదని పూజా పోలీసుల వాదన. ఇదే కేసులో ఇంతకు ముందు కూడా ఐదుగురిని సురేంద్ర గాడ్లింగ్, సోమాసేన్, రోనా విల్సన్, మహేష్ రాట్ మరియు సుధీర్ ధావలేలను జూన్ 2018 లో అదుపులోకి తీసుకున్నారు. కాని ఇక్కడ అసలు వాస్తవం ఏమిటంటే ఈ దాడికి కారణమైన శంభాజి పిడే పై ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు.

ఇక పోతే ప్రదాన మంత్రి హత్యకు కుట్ర పన్నారని మరో ఆరోపణ. ఇక్కడ మనం గమనించ వలసిన అంశం ఏమిటంటే కేరళ ముఖ్యమంత్రి పినరయ్ విజయన్ తలకు వెల కట్టిన ఆర్ ఎస్ ఎస్ వాళ్లపై నేటివరకు ప్రధాని స్పందన లేదు. దళితులని, మైనారిటీలను విచక్షణారహితంగా హత్య చేస్తుంటే నోరు మెదపట్టేదు.

యుఎపిఎ చట్ట ప్రయోగం: ఇది భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19 (భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ, సంఘాలు, సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసుకునే స్వేచ్ఛ), ఆర్టికల్ 20 (జీవించే హక్కు) లను సైతం హద్దులు పెట్టే చట్టం మనిషి ఆలోచనలకు సైతం సంకెళ్లు వేసేది, అధ్యయనాలకు సైతం హద్దులు పెట్టే చట్టం

ఇది. ఈ చట్టం 1967 లో చేయబడింది అనంతరం 1969, 1972, 1986, 2004, 2008, మరియు 2012 ఇలా పలు మార్లు సవరించబడింది. ఈ చట్ట ప్రకారం వికలాంగుడైన ప్రొ॥ సాయిబాబా అరెస్టు అయి జీవిత ఖైదు అనుభవిస్తున్నారు. మావోయిస్టుల సాహిత్యం చదివినందుకు 19 ఏళ్ల విద్యార్థిని అరెస్టు చేశారు. ఈ చట్ట ప్రకారం నిషేధిత సంఘాలపై, సంస్థలపై ఎటువంటి వారెంటు లేకుండా దాడులు జరపవచ్చు. వారి యొక్క వ్రాతలను, సాంకేతిక సామాగ్రిని స్వాధీన పరచు కోవచ్చు. ఎటువంటి చట్ట విరుద్ధ కార్యక్రమాలకు పాల్పడకపోయి నప్పటికి ఆలోచనలు కలిగి ఉన్నారని భావించినా సరే అదుపులోకి తీసుకుంటారు.

ఇది సాదారణంగా ఉగ్రవాదులపై, దేశ విచ్చిన్నకారులపై, మావోయిస్టులపై పెడతారు. ఈ ఐదుగురు నేతలకు కూడా మావోయి స్టులతో సంబంధాలున్నాయని భావించి, భీమ్ కోరేగావ్ లో వీరి పాత్ర ఉందని ఆరోపణలు పెట్టి ఈ చట్టాన్ని ప్రయోగించారు. ఈ చట్టాన్ని ప్రభుత్వాలు వారికి నచ్చిన విధంగా ఉపయోగించు కుంటున్న వైనం మనం గమనించవచ్చు. ప్రజా నాయకులపై, ఉద్యమకారులపై, మాటాడే మేధావులపై ఈ చట్టాన్ని ఉపయోగించి అభాండాలు మోపి అదుపులోకి తీసుకుంటున్నారు.

దీన్ని విదేశీ ఉగ్రవాదులను అంత మొందించేకన్నా స్వదేశీ ఉద్యమకారులని అణచివేయటానికే ఉపయోగించడం జరుగుతుంది. గతంలో భీమ్ కోరేగావ్ అనుమానితులుగా అరెస్టు చేసిన వారిపై మోపిన అభియోగాలు నేటివరకు నిరూపించలేదు! సరికదా మరింతమందిని అరెస్టు చేయటంలో ప్రభుత్వం ఉద్దేశ్యం ఏమిటి? ప్రశ్నించే గొంతు నొక్కివేయటమే. చైతన్యపరచే చేతులని అపివేయటమే.

ఇప్పటికే వివిధ చట్టాలు, సెక్షన్ల పేర్లు

చెప్పి ఉద్యమ కారులని అరెస్టులు చేసి జైల్లో పెడుతున్నారు, రౌడీ పీట్లు ఒపెన్ చేస్తున్నారు. మహిళలను సైతం జైలులో మగ్గేలా చేస్తున్నారు. విద్యార్థులపై, యువజనులపై వివిధ కేసులు పెడుతున్నారు. కన్స్ట్యూట్ పై దేశ ద్రోహం కేసు నమోదు చేయటం మనం గమనించాం. చత్తీస్ ఘడ్ లో ఆదివాసీల సమస్యలను వెలుగులోకి తెస్తున్న ఢిల్లీలోని ప్రొఫెసర్లపై హత్యాయత్నం (307) కేసులు మోపారు. అత్యాచారాలు చేసిన వారినిసైతం కాపాడే ఈ బిజెపి ప్రభుత్వాలు హక్కులను అడిగెవ్వరిని మాత్రం సర్కారు జైళ్ళలో బంధిస్తున్నారు.

అసలేం జరుగుతుంది? ఈ దేశంలో దళితులు నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమంపై దాడి జరిగితే దానికి దళితులే కారణమంటూ అరెస్టులు చేస్తున్నారు. అంతేకాదు భీమ్ కోరేగావ్ కేసు వాదించే అవకాశం లేకుండా న్యాయవాదులునే ఎక్కువగా అరెస్టు చేయటం గమనించవచ్చు.

బిజెపి పాలనలో ప్రజాస్వామ్యం ఖూని చేయబడుతుంది, స్వేచ్ఛ అంతరించి పోతుంది. ప్రజల గొంతు నొక్కివేయబడుతుంది, మనుషుల శక్తుల అరాచక రాజ్యం విస్తరించబడుతుంది. దేశాన్ని కొల్లగొట్టే వారు, నాశనం చేసేవారు దేశభక్తులుగా చూడబడుతున్నారు. తప్పుడు చరిత్రలు ఈ సమాజానికి చూపించేవారు గొప్ప రచయితలుగా ఖ్యాతి గడిస్తున్నారు. నిజాల్ని చెప్పే వారు అరెస్టులు చేయబడుతున్నారు. ఈ సంపదను కొద్దిమందికి అప్పగిస్తున్న మోడి దేశ భక్తుడవుతున్నారు. నంపద అందరిది అనిపి ఒక్కరికి దోచిపెట్టడం, గిరిజనులను, దళితులను దోచుకోవడం వారిని అంటరాని వారిగా, బానిసలుగా చూడటం సరికాదన్న వారు ఉగ్రవాదులుగా చూపబడుతున్నారు.

ఈ దేశ ఆర్థికాభివృద్ధిని కొన్ని దశాబ్దాలు వెనుకకు నెట్టి వేస్తున్న మోడి ఈ దేశాన్ని అభివృద్ధి పథంలో నడుపుతున్నాని అసత్య

చత్తీస్ ఘడ్ లో ఆదివాసీల సమస్యలను వెలుగులోకి తెస్తున్న ఢిల్లీలోని ప్రొఫెసర్లపై హత్యాయత్నం (307) కేసులు మోపారు. అత్యాచారాలు చేసిన వారినిసైతం కాపాడే ఈ బిజెపి ప్రభుత్వాలు హక్కులను అడిగెవ్వరిని మాత్రం సర్కారు జైళ్ళలో బంధిస్తున్నారు.

ప్రచారాలు చేసుకుంటున్నాడు. అర్థిక అభివృద్ధి మందగించటంపట్ల మాట్లాడేవారు మోడీ యిజానికి తలవంచనివారు దేశద్రోహులుగా చిత్రీకరించబడుతున్నారు. చట్టం ఉన్నవారికి చట్టంగా మార్చిన మోడీని ఎదిరించి, చట్టం ముందు అందరూ సమానులే అని చెప్పిన వారు చట్టవిరుద్ధ చర్యలకు పాల్పడుతున్నారని గృహనిర్భం దాలకు గురి అవుతున్నారు. కార్మిక హక్కులు కాలరాస్తున్న మోడి గొప్పవారు, ఆ కార్మిక హక్కులకై నినదించిన వారు కార్ఖానాలకు పోతున్నారు. రాజ్యాం గాన్ని తగులబెట్టి మనుషులను ముందుకు తీసుకొస్తున్నవారు ఈ చట్టం ముందు నిర్దోషులు, ఈ రాజ్యాంగాన్ని సరిగా అమలు చేయమని కోరినవారు రాజ్యాంగ విరుద్ధ చర్యలకు పాల్పడుతున్నారన్న ఆరోపణలతో అరెస్టులపాల, జైలు పాలవుతున్నారు.

మోడీ ఈ దేశంలో చాలా గొప్పవాడిగా చిత్రీకరించుకుని గద్దెనెక్కాడు కాని నోట్ల రద్దు, జిఎస్ టీ, ఉన్నవాళ్లకు ఊడిగం, పెరుగతూ ఉండే ధరలు ఆయన నిజ రూపాన్ని వెల్లడించాయి. దీనినుండి బయట పడటానికి తన పట్ల ప్రజలకు సానుభూతి పెరగాలి. దానిలో భాగమే తనని హత్య చేయాలను కుంటున్నారనే కట్టుకథల అల్లిక. అందులో భాగంగా అందరిని భాగస్వాములను చేసి రాజకీయ ప్రయోజనం పొదాలనే కుట్రలో భాగం ఈ ఐదుగురి నేతల అరెస్టులు. మన తిండిని, ఆటని, పాటని, కట్టుని, బొట్టుని, మన ఆలోచనల్ని సైతం శాసిస్తూ మోడీ తత్వాన్ని గమనించాలి. గర్జించాలి.

కుటుంబ సంక్షేమ కమిటీలు రద్దు

వివాహిత మహిళలకు ఒక రక్షణ కవచంగా భావించే (శిక్షా స్థుతిలోని) సెక్షన్ 498-ఎ ను సుప్రీంకోర్టు మళ్లీ పడునుదేల్చింది. వరకట్న వేధింపులకు పాల్పడే భర్తలు, అత్తమామలు, వారి బంధువులను తక్షణం అరెస్ట్ చేసేందుకు అడ్డంకిగా ఉన్న నిబంధనలను తొలగించింది. గత జూలై నెలలో ద్విసభ్య ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పుకు సవరణలు చేస్తూ మరోతీర్పును శుక్రవారం నాడు వెలువరించింది. తాజా తీర్పు ప్రకారం. వరకట్న వేధింపులకు సంబంధించిన కేసుల్లో అరెస్ట్ పై ఇక పోలీసు దర్యాప్తు అధికారిదే తుదినిర్ణయం. మరో కీలకాంశం ఏంటంటే - ఇన్నాక్లు 498-ఎ కేసుల ఫిర్యాదులను 'కుటుంబ సంక్షేమ కమిటీ'లు ఇచ్చే నివేదికల ఆధారంగా పోలీసుల చర్య ఉండేది. ఇక మీదట ఆ కమిటీలు ఉండవు. వీటి ఏర్పాటు చట్టవిరుద్ధమని బెంజ్ తేల్చిచెప్పింది. ఇవి న్యాయవ్యవస్థ విధులను చేపట్టజాలవని

ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ దీపక్ మిశ్రా, జస్టిస్ డీవై చంద్రచూడ్, జస్టిస్ ఎఎం ఖాన్విల్కర్లతో కూడిన త్రిసభ్య ధర్మాసనం స్పష్టం చేసింది. కాగా, కొద్దిరోజుల క్రితం ఈ చట్టాన్ని నీరుగార్చేలా చేసిన సవరణలపై దేశవ్యాప్తంగా నిరసన రేగింది. ఈ తీర్పు 498-ఎను నీరుగార్చేట్లుగా ఉందని, వివాహితులకు రక్షణ కాబోదని 16 మహిళా సంఘాలు ప్రధాన న్యాయమూర్తికి పంపిన ఓ లేఖలో నిరసన అభ్యంతరాలను, నిరసనను వ్యక్తం చేశాయి. ఈ నేపథ్యంలో పాత చట్టానికి ప్రాణం పోసేలా తాజా తీర్పు రావడం విశేషం.

1. సెక్షన్ 498-ఎను పార్లమెంట్ చట్టంగా చేసింది. దాన్ని మారుస్తూ కోర్టు (ద్విసభ్య బెంచ్) మార్గదర్శకాలు జారీ చేయడం సరికాదు. ఎంతో పరిశీలన తర్వాత చట్టసభలు ఈ వరకట్న వేధింపులనే అంశాన్ని విచారణార్హమైన, బెయిలుకు వీల్లేని నేరంగా చేస్తూ 498-ఎ తెచ్చాయి. దాన్ని

అరెస్ట్ అధికారం పోలీసు దర్యాప్తు అధికారిదే 498-ఎ పై సుప్రీం కీలక తీర్పు పాత చట్టానికి మళ్లీ ప్రాణం

కోర్టులు మార్చలేవు.

2. నాటి తీర్పులోని 19 (1) ప్రకారం కుటుంబ సంక్షేమ కమిటీల ఏర్పాటు జరగాలి. ఇకపై ఇది కుదరదు.

3) కేసు మంచి చెడ్డలను చూసి తన విచక్షణ ఉపయోగించి పోలీసు అధికారి వారిని అరెస్టు చేయాలా వద్దా అన్న నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ఇందులో ఆ అధికారిదే తుదినిర్ణయం.

4. వరకట్న వేధింపులకు సంబంధించిన కేసుల్లో ఏడేళ్ల దాకా శిక్ష పడుతుంది. అందుచేత అత్యంత జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి.

5. పార్టీలు సెటిల్మెంట్ కు వస్తే కేసులను జిల్లా లేదా సెషన్స్ జడ్జి కొట్టేయవచ్చున్న తీర్పు సరికాదు. ఒకవేళ సెటిల్మెంట్ కొచ్చిన పార్టీలు హైకోర్టుకు వెళ్లి సెక్షన్ 482 కింద దాన్ని నివేదిస్తే హైకోర్టు దానిని పరిశీలించి తదనుగుణమైన తీర్పునిస్తుంది.

చంపెయ్..

ఎవడిని వదలొద్దు...

నడిరోడ్డు మీద నరికి చంపెయ్...

నీ గుమ్మంలో రోజూ పాలు పోసే వాడిది ఏ కులమో కనుక్కుని మీ వాడు కాకపోతే చంపెయ్..

మీ ఇంట్లో ఎవడిదైనా పాడె మోయాలి వచ్చి శ్మశానానికి వెళ్ళినప్పుడు కాబీ కాపరి మీ కులం కాకపోతే చంపెయ్..

నువ్వు బయట తినే తిండి వండేదెవరో..

ఆ కాయగూరలు తెచ్చేదెవరో..

వాళ్ళు నీ వాళ్ళు కాకపోతే చంపెయ్..

నీ పిల్లలకు పాఠాలు చెప్పే స్కూల్ టీచర్ ఏ కులమో కనుక్కుని

నీది కాకపోతే చంపెయ్...నువ్వు వేసుకున్న బట్టలు కుట్టిన

వారు ఎవరో..

ఉతికారేసే వారు ఎవరో....

వాళ్ళ కులం కనుక్కుని..

బట్టలు చింపుకొని...

వాళ్ళని చంపెయ్...

నీకు పూలు అమ్మే అక్కని..

నీకు రోజూ పేపర్ వేసే తమ్ముని..

నీకు జాట్టు కత్తిరించే వాడిని..

వీళ్లందరిది నీ కులం కాకపోతే చంపెయ్..

లేదా....????

నీలోని మృగాన్ని చంపెయ్...

మనముంటున్నది అడవిలో కాదని సంఘంలో అని

గుర్తుకురాని నీ అజ్ఞానాన్ని చంపెయ్..

లేదా...??

చచ్చిపో...

- పద్మ

జ్ఞాన భూమి - ఉపాధి కల్పన

జ్ఞాన భూమిగా, ఇన్స్పైర్ మన్ వ్యాలిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ను రూపొందించడమే
ద్యేయంగా పని చేస్తున్నాం

బడికోస్తా పథకం కింద 8,9 వ తరగతి బాలికలకు 5,62,338 సెకీర్స్ అందజేసాం

రాష్ట్రంలో 4 / X పాఠశాలలు 100% ఫలితాలను సాధించాయి

2,358 కీబోర్డ్ క్లాసురూంలు ఏర్పాటు చేశాం. 4,000 వర్క్ బుక్ క్లాసురూంలు
ఏర్పాటు చేసే దిశగా చర్యలు చేపడుతున్నాం

నూటికి నూరు శాతం ఎన్రోల్ మెంట్ అమలు చేస్తున్నాం

175 నియోజవర్గాలలో 175 నూత్న చిన్న మధ్య తరవా
పరిశ్రమలు నెలకొల్పుతున్నాం

పరిశ్రమలకు 24 గంటల విద్యుత్తు అందిస్తున్నాం

'ఈజ్ జాఫ్ డూయింగ్ దిజిటల్' లో ఒకటవ స్థానంలో వున్నాం.

కీయా మోటార్స్, ఇసుబా, హిరో మోటార్ జార్స్, ఇబిలో బైర్డ్ వంటి
పరిశ్రమలను తెచ్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ ను ఆలోమొలైల్ పావగా మారుస్తున్నాం

విశాఖపట్నం బడీ పావగా రూపొందుతోంది. ఇటు సాఫ్ట్ వేర్
ఇటు హార్డ్ వేర్ లకు కేంద్రంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ను తీర్చిదిద్దుతున్నాం

3 భాగస్వామ్య నదన్నులు విజయవంతంగా నిర్వహించాం. 2018 లో జరిగిన
భాగస్వామ్య నదన్నులో వివిధ సంస్థలతో 734 ఒప్పందాలు కుదుర్చుకున్నాం.
ఏటీ డ్వారా 4,39,765 కోట్ల పెట్టుబడి, 11,02,125 ఉపాధి అవకాశాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ నైపుణ్యాభివృద్ధి సంస్థ ద్వారా 2020 నాటికి 14 లక్షల
ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించే దిశగా చర్యలు చేపడుతున్నాం

2022

దేశంలో 3 లక్షామి రాష్ట్రాలలో ఒకటి
(తలసరి ఆదాయం రూ. 2.95 లక్షలు)

2029

దేశంలో లక్షల మి రాష్ట్రం
(తలసరి ఆదాయం రూ. 9.65 లక్షలు)

2050

ప్రపంచంలో లక్షల మి ప్రమాణాల రాష్ట్రం
(తలసరి ఆదాయం రూ. 1.67 కోట్లు)

ముఖ్యమంత్రి గారిని సంప్రదించడానికి

NCBN
అధికారిక
యాప్

గుజరే ముందు
మొలైల్ యాప్

పపి సుం
ఫోన్ బుక్

పపి సుం
వెబ్సైట్

*జాబీ చేసిన వారు : కమిషనర్, సమూహార, పౌర సంబంధాల శాఖ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

చేజారి న క్షణాలు

ఆ అమ్మాయి పరిగెడుతుంది. ఆ నిర్జన ప్రదేశంలో ఎటెళ్లాలో, ఎవరి రక్షణ పొందాలో పాలుపోక... ఓ క్షణం ఓ దిక్కు మరుక్షణం మరో దిక్కుగా ! నేను వెంటాడు తున్నాను. కోరిక... అందలేదని కనీ... పశు బలం... ఇంకా ఎక్కడా లేని రాకాసి శక్తులన్నీ కలిసి శరీరం ఆవాహనం చేసుకున్నట్లా... పులై వేటాడుతున్నాను. పరిసరాల స్పృహ లేకుండా తనూ, కనుచూపు మేర ఆసరా లేక ఆమె.. ఓ సాటి మనిషిగా అస్థిత్వం కోల్పోయి ఆమె ! ఆకలి తీరటానికై ఓ కళేబరాన్ని మాత్రమే గుర్తించి వేటువేసే పులిలా తనూ ! ఆ చీకటిలో.. దూరం తరిగింది. జుట్టు చేతికందింది ! ఆమె గింజుకుంటోంది. జుట్టుతో సహా వెనక్కి వంచటం వల్ల నిస్సహాయంగా వాలిన ముఖంపైకి ఆశగా వంగి షాక్ వల్ల కేక పెట్టి ఆమె పాదాల దగ్గరే కూలబడ్డాను. ఆమె నవ్వుతోంది. ఓ రేపిస్తుని నేల కరిపించాననే గర్వంతో !

కళ్ల నుంచి రక్తం వర్షిస్తోంది. దిక్కులు పగిలేలా నవ్వుతూనే.. తిరస్కారంతో, క్రోధంతో, జుగుప్సతో నన్ను తొక్కుతోంది. తలెత్తుకోలేక, తట్టుకోలేక, మాట పెగలక, కళ్లెత్తే ధైర్యం లేక.. ఎలాగోలా “అక్కా! నన్ను చంపేయ్!” అని మాత్రం అనగలిగాను. కాదు గొణిగాను. మూలిగాను. మూల్గుతూనే ఉన్నాను గట్టిగా... బాధగా...

రంగ్...! రంగ్...! కటకటాలపై లారీ చేసిన శబ్దానికి మెలకువ ! నరకం నుంచి తెరిపి ! ఇరకాటం నుంచి ఊపిరి ! పీడకల నుంచి బయట పడేయగల ఓ శబ్దం కఠినమైనదైనా ఎంత మధురం ! ఇదేం పాడుకల !

అక్క రావటమేంటి ? ఈ కలేం చెబుతుంది ? తనంత పాపిష్టోదనా ? హు! పాపిష్టితనంలో “ఇంత, కొంత” అని తూకాలా ??! పాపిష్టోదవబట్టే కుటుంబానికి

దూరమై ఇలా చీకట్లో మగ్గుతున్నాడు. అమ్మ తనని అందరు తల్లుల్లాగే ప్రేమించింది. పైకి తేవాలని కష్టపడింది. కానీ ఇప్పుడు తనని చూడ్డానికి ఆరు నెల్లకోసారి కూడా రావటం లేదు. ఇక ఆ పాత చనువు అమ్మ తనకివ్వదని తెలిసిపోతూనే ఉంది. ఇప్పుడు లోకానికి తన ఉనికి ఎంత అసహ్యమో అమ్మకీ అంతే ! జనానికి నా నీడ ఎంత నీచమో, అక్కకి అంతే !

అక్క కూతురంటే తనకెంతో ముద్దు ! తన చేతుల్లోనే పెరిగింది. తనంటే ఆ పాపకి ప్రాణం. తండ్రి లేని ఆ పిల్లంటే తనకీ అంతే. తనని.. ఇన్ని రోజులు చూడకుండా ఉండ గలిగేడంటే వేరే గత్యంతరం లేకే... పాపనోపారి తెండమ్మా అని అడగలేదు. అర్హతలన్నీ స్వయంగా తుడిచేసుకున్నాడు. బంధాలన్నీ తనకిప్పుడు ప్రశ్నార్థకాలే ! ఎయిడ్స్ వ్యాధిగ్రస్తులను కలుపుకోండి... వారూ మీలాంటి వారే అంటారు కానీ...

తనలాంటివారి గురించి ఆ మాట అనగలరా! సమాజపు తిరస్కారం! అంతులేని అవమానం! ముఖం చూపించలేనంత ఖర్చు !! ఓ అయిదు నిమిషాలు మగ అహం, మృగవాంఛను నిలవరించుకోలేకపోయి నందుకు జీవితం చేదుగా మారిపోయింది. ఛ ! స్నేహితులా వాళ్లు ! ఆజన్మ శత్రువులు. క్లాసులెగ్గొట్టించి చెత్త సినిమాలకూ, హాస్టళ్ల ముందు చక్కర్లకూ తోడుగా వాడుకునీ..

చివరకు ఓ అమ్మాయి మానాభిమానాలను విధ్వంసం చేయటానికి కూడా తోడుగా వాడుకున్నారనీ. హు! ఇప్పుడా ఇక గ్రహిస్తే లాభం ఏముందనీ ??

నేను రానురా.. అమ్మ కష్టంపై చదువు కుంటున్నాను అని అప్పుడెలా చెప్పలేక పోయాడో, ఇప్పుడంతా మృగాడు అంటుంటే కాదనీ మనిషిననీ చెప్పలేక పోతున్నాడు. దోషభావన ఇంతలా ఆత్మ విశ్వాసాన్ని ఛిద్రం చేస్తుందని తనకి తెలీదు.

గోడకావల అమ్మ-ఇవతల చూప కలపలేని నేను. బాగున్నావా అని అమ్మ అడగదు ! అలా నుంచుంటామంటే ! మా మధ్య ఇనుప గోడ ఆనాడే నిలబెట్టింది. చాలా నెలల తర్వాతిలా మళ్లీ నిలబడ్డాం.

“అంతా అలా జరిగిపోయిందంటే !” అమ్మ ముఖం బాగా వాడిపోయి ఉంది.

ఏం..ఏం జరిగింది ?

నీకు చెప్పకూడదనే అనుకున్నాం. అయిదేళ్లదాన్ని కూడా వదలరా దుర్మార్గుల్లారా.. బయట ఆడుకుంటున్న పిల్ల.. అక్కా నేనూ పనికెళ్లాం... నరసయ్యని చూడమని.. చెంగు నోట్లో దోపుకుని ఏడుపునాపుకుంది.

సరిగ్గానే విన్నాడా తనూ?! తలెత్తి అమ్మతో కన్ను కలపక తప్పిందికాదు నాకు.

కళ్ల కింద నల్లని చారలతో, కళ తప్పి ఉన్న అమ్మ - అరవై ఏళ్ల దానిలా... మనసు కలుక్కుమని ‘తను’ ఇంకా మిగులున్నానని

గుర్తు చేసింది.

‘నాకు ...తెల్ల..మా’ గొంతు పెగిలితేగా...

ఎందుకూ ? లోకులు నన్ను కుళ్లబొడిచి వదిలారు. కొడుకుకు “పావం”

ఊరికేపోతుందా అని! ఇదెక్కడి న్యాయం??

ఆడు మంచోడమ్మా... సావాసగాళ్లే పాడుచేసారు అంటది అక్క ఈనాటికీనూ ! నువ్వు లేని లోటు రానీయకుండా నన్ను సాకుతుంది. ఇప్పుడు క్షణక్షణం ఆడపిల్ల గురించి... బెంగవడి పిచ్చిదైపోతుంది. తాగుబోతు సచ్చిన్ దు బిడ్డని తోటలోకి లాక్కెళుతుంటే పొరుగుోళ్లు చూసి ఇడిపిచ్చారు.. అదే ఎవరూ చూడకపోయింటే ??

నేను చూపులతో నేలను తవ్వుతున్నాను. నా మెడ లాగేస్తున్నా తలెత్తి ‘అయ్యో’ అని అనలేక పోయాను. అమ్మ వెళ్లిపోతే బాగుండును. తనివితీరా ఎందుకో ఏడవాల

నుంది నాకు. ఎంతకాలం ఇలా ఆడోళ్లంతా భయపడుతూ బతకాల?? లేక.. ఏటాడే మగాళ్లందరినీ బతికుండగా సంపేయాలా?? రాయిలా వింటంతప్పు నేనేం స్పందించను??

ఓ ఆడపిల్లని ఏటాడేనాడు నీకీ అమ్మా, అక్కా పాపా ఎవరూ గుర్తురాలేదు గాబట్టి ఇగ అలాగే మమ్మల్ని మరిసిపో... మేం ఊరు ఒదిలిపోతన్నాం.. అంది అమ్మ.

అలా అనకమ్మా... నేను విడుదలయ్యాక మిమ్మల్ని బాగా చూసుకుంటాను.. ఎలాగోలా మాట పలికాను..

ఒద్దులే బాబూ.. ఇకిదే కడసారి చూపు మనిద్దరికీ...

అమ్మా..! ఒద్దమ్మా..! గుండెల్లో సుడి తిరిగిన బాధ భుజాలను ఊపుతూ బయటకు తన్నుకురాగా... స్వీటీ పాపా అంటూ గుండె రుద్దుకుంటూ కూలబడ్డాను.. నా దుఃఖం

చూచి చలించేందుకు అమ్మ అక్కడ లేదు.

పద స్వీటీ.. నిన్ను అక్కడే కూర్చోమన్నానా ?? అమ్మ మందలింపు విని ఆత్రంగా లేచి గోడ కావల చూసాను.. కానీ అప్పటికే అమ్మా... స్వీటీ ద్వారం దాటేయగా... నేనూ.. శూన్యమూ మిగిలాం...!

నా తప్పుకు మూల్యం మొత్తం నా కుటుంబమా ??!

ఆ రోజు వెనక్కి వస్తే ఎంత బాగుండును ... ఒద్దురా మన చెల్లిలాంటిదిరా అనుంటే ఎంత బాగుండును ??

స్నేహితుల కాల్గిరిచి, అమ్మాయి కాళ్లకు మొక్కి.. ఆమెను ఇంటివద్ద దించుంటే ఎంత బాగుండును ! ఎంత బాగుండును !!

చేజారిన నీళ్లలాంటి విలువైన ఆ జీవితం... ఇక తిరిగి బాగుచేసుకునే అవకాశం ఉంటే ఎంత బాగుండును !!!

కవిత

ప్రణయా ‘మృతం’

- బి ఎండ్లూరి సుధాకర్

కిరాయి కత్తులు

నెత్తుటి విషం

చిమ్ముతున్న వేళ

ప్రణయ పక్షుల గూడు

భద్రంగా ఉండదేమో

వర్ణకంటక శాస్త్రాన్ని

ఎన్నిసార్లు మంటపెట్టినా

అది మనిషి రూపంలో

అమీబాలా పుడుతూనే ఉంటుందేమో

వేయి పడగల కుల సర్పమే

ప్రేమికుల్ని కాటేస్తున్న చోట

మూడు ముళ్ల రూపంలో

మృత్యు ధూపం

పగల పొగలు కక్కుతూనే ఉంటుందేమో

ఎంత దారుణం

ఎంత దాష్టీకం

ప్రేయసి తో పల్లకీ

ఎక్కాల్సిన ప్రియుడు

పంచ కల్యాణి గుర్రం మీద

అమృత లోకాలలో

ఒక జీవిత కాలం

విహరించాల్సిన రాకుమారుడు

ఇక ఎప్పటికీ రాదా?

దుఃఖ మేఘాల మధ్య

జల్లులవుతున్న

జాలి గుండెల మిత్రులారా

చివరి ఊరేగింపులోనైనా

కులాంతర వివాహాల

సమాంతర లాంతర్లతో

మన్వంతక కిరాతక భూతాన్ని

పెంజీకటి పొలిమేర దాకా

తరిమికొట్టక పోతే

బొడ్రాయి కింద

బొందపెట్టక పోతే

అమృత భాండం బద్దలవుతుందేమో!

మరో ప్రణయ ప్రపంచం

భస్మమౌతుందేమో

ఇంటి హత్యల హంతకులు

గ్రహాంతర వాసుల్లా రహస్యంగా

గృహాంతర సీమల్లో

సర్పాలై తిరుగుతూనే ఉంటారు

ఇప్పుడు ప్రతి ఇంటి ముందూ

ఒక నల్ల ఈశ్వరి మొక్క నాటాలి

పాముల కోరలు పీకే

చూపుడు వేలున్న

కొత్త తరం పుట్టుకు రావాలి.

గుంటూరు దెయ్యం

అప్పటికింకా నా వయస్సు పదేళ్ళు దాటలేదు. మేమప్పుడు కడప జిల్లా రాజంపేటలో ఉండేవాళ్ళం. అందరికంటే చిన్న వాడిని కావడంవల్ల, తల్లిలేని వాడినవడం వల్ల అందరూ నన్ను అల్లారుముద్దుగా చూసుకునేవారు. మా వదిన మరీనూ.

ఓ రోజు ఉన్నట్టుండి భోజనం చేస్తూ ఉండగా గట్టిగా అరుస్తూ మా వదిన గభాల్లు లేచి మంచం మీదకి వెళ్లి పడుకుంది. గుంటూరు యాసలో “ఏమండీ ! ఇలాగేనా భోజనం పెట్టేది? ” అంటూ మాట్లాడటం ప్రారంభించింది. కొంతసేపు ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. పది నిమిషాల తరువాత మామూలు మనిషైంది.

అప్పుడు ఇంట్లో అందరూ మా వదినకు దెయ్యం పట్టిందని తీర్మానించారు. మా అన్న మాత్రం ఊళ్లో లేడు. ఆయన రాగానే వదినకు దెయ్యం పట్టిన విషయం చెప్పారు. ఆయన ఒక్క మాటలో ‘దెయ్యం లేదు గియ్యం లేదు’ అంటూ కొట్టిపారేశాడు.

మా నాన్న మాత్రం దెయ్యం పట్టిందనే నమ్మాడు. రెండు రోజుల తరువాత ఒక మంత్రగాణ్ని పిలుచుకొచ్చాడు. మంత్రగాడు ఇంట్లో నడిమధ్యలో ఒక ముగ్గు వేశాడు. ముగ్గు ముంగిట మా వదినను కూర్చోబెట్టి మంత్రాలు చదవనారంభించాడు. వేప మండలు పట్టుకుని మంత్రాలు ఉచ్చరిస్తూ మధ్యమధ్యలో “పలుకవే! అంబ పలుకవే” అంటూ వేపమండలతో కొట్టడం మొదలు పెట్టాడు. ఆమె ఊగిపోతూ ఉంది. జుట్టు విరబోసుకుని ఉంది. మంచి పసుపువన్నె చీర కట్టింది. బిగుతైన జాకెట్టు ధరించి ఉంది.

కొంతసేపట్లోనే మా వదిన మాట్లాడటం మొదలు పెట్టింది. “ఒరేయ్! నేను సుశీలనురా! ఊఊ” ఊగుతూ ఉంది. గుండ్రంగా నడుము నుంచి వంగి శరీరాన్ని

తిప్పుతూ ఉంది. జుట్టు నేలంతా పారాడుతూ ఉంది.

“ఓం! హ్రీం! క్లీం!” అంటూ ముగ్గులో ఉంచిన అగ్నిలో సాంబ్రాణి చల్లాడు మంత్రగాడు. పొగ దట్టంగా లేచింది.

“ఏ ఊరే నీది?” మంత్రగాడి ప్రశ్న.

“గుంటూరురా!”

“ఎందుకొచ్చావే!”

“నా కోరికలు తీరలేదురా!”

“ఏం కావాలే నీకు? ”

“నువ్వే కావాలిరా! ”

“నేనా! ”

“అ!”

“ఎందుకే?”

“నువు బాగున్నావని”

“ఇదిగో వచ్చానుగా”

“నువ్వు కాదురా! నీ ప్రాణాలు కావాలిరా!”

“ఏమే ! నీ పొగరు !” వేపమండలతో రెండు దెబ్బలు కొట్టాడు మంత్రగాడు

వెంటనే ఊగుతూ, తిరుగుతూ ఉన్న మా వదినె స్పృహ కోల్పోయింది.

స్పృహ నుంచి తేరుకున్నాక మామూలు మనిషయింది. అంతవరకు జరిగినవేవీ ఆమెకు గుర్తుకు లేవు.

పక్కంటి రఘురామ్ వచ్చి ఎవరైనా మంచి డాక్టరుకు చూపించమన్నాడు. నాలుగు రోజులు చూసి చూపిస్తామన్నాడు మానాన్న. “ఏదో మెంటల్ గా అప్ సెట్ అయ్యింటుంది. రెండ్రోజుల్లో సర్దుకుంటుందిలే” అన్నాడు మా అన్న.

వారం రోజుల వరకూ బాగానే ఉంది.

ఎనిమిదో రోజున మళ్లీ మా వదినె నట్టింట్లో ఊగడం మొదలు పెట్టింది. జుట్టంతా విరబోసుకుంది. పైట జారిపోయినా పట్టించుకోలేదు.

కళ్ళు వెడల్పు చేసి చింతనిప్పుల్లా చూస్తోంది. మా అన్న విచిత్రంగా చూస్తున్నాడు.

“ఆ కోతిగాడ్ని తెస్తారా! వాడు నన్ను వదిలించేవాడా ! నేను వదలుతానా ! నేను వచ్చింది ఎందుకండీ? నా దాహం తీరాలికదా !” పళ్ళు పటపట కొరుకుతూ చెపుతోంది.

పైట సర్దుదామని దగ్గరకు వెళ్లాడు మా అన్న, ఒక్క తోపున దూరంగా తోసింది. విసిరిపడ్డాడు మా అన్న. “అంత బలం ఆమెకు ఎలా వచ్చిందా” అంటూ ఆశ్చర్యపడ్డాడు.

రెండు నిమిషాల్లో ఆమె మెల్లగా కిందకు పడిపోయింది. ఆమెను మెల్లగా పడిపో కుండా తన చేతుల్లో పొదివి పట్టుకున్నాడు మా అన్న.

డాక్టరు వచ్చి చూశాడు.

“శారీరకంగా ఆరోగ్యంగా ఉంది. మానసికంగానే ఏదోలోపం ఉంది. ఎక్కడో టెన్షను ఉండవచ్చు. ఏదో అశాంతి ఉండవచ్చు. సైకియాట్రిస్ట్ కు చూపండి అంటూ సలహా ఇచ్చాడు డాక్టరు.

మనోవ్యాధి నిపుణుడు చందాల సూర్యప్రకాశ్ దగ్గరకు తీసుకెళ్లాడు మా వదినెను మా అన్న.

ఆమెను చిన్నసైజు ఇంటర్వ్యూ చేశాడు. కుటుంబ పరిస్థితులన్నీ కనుక్కున్నాడు. ఆమె అనారోగ్యానికి మూలకారణం 'ఏమిటో' సూచాయగా అర్థమైంది ఆయనకు.

కొద్దిసేపట్లోనే మా వదినెను బయట కూర్చోమన్నాడు. మా అన్నతో డాక్టరు చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

మీరేం ఆందోళనపడాల్సిన అవసరం లేదు. ఆమెకు హిస్టేరియా లక్షణాలు ఉన్నాయి. ఏదో మానసిక అశాంతి వేధిస్తోంది. పెళ్ళయి ఆరునెలలయింది. పుట్టింటిమీద ధ్యాస ఉంది. మీ ఇంట్లో వేధింపులు ఉన్నాయి. ఆమె అత్తే, అవ్వో, మరదుల్లో ఎవరో ఒకరు వేధిస్తూ ఉండవచ్చు. సూటిపోటి మాటలు కావచ్చు. పనిభారం కావచ్చు. ఇలా ఏదైనా ఉండవచ్చు.

జాగ్రత్తగా వింటున్నాడు మా అన్న.

మీరు చేయవలసిందల్లా ఆమెను కొంతకాలం వుట్టింటికి వంపండి. మానసికంగా ప్రశాంతంగా ఉండేందుకు రోజూ గుడి చుట్టూ వ్రదక్కిణాలు చేయమనండి. సమస్యల నుంచి దూరంగా ఉంటే కల్లోల మనస్సు కుదుటపడుతుంది. సముద్రంలో తుఫాను చెలరేగితే ఎలా

ఉంటుందో అలా ఉంది ఆమె మనస్సు. తుఫాను తీరం దాటితేనే సముద్రంలో ప్రశాంతత వస్తుంది. అలాగే ఆమె మనస్సు కూడా...

“నాకో సందేహం డాక్టర్”

“అడగండి” మా అన్న వైపు చూస్తూ అడిగాడు డాక్టరు.

“నా భార్య సొంత వూరు కడప. కాని మాట్లాడింది గుంటూరు యాసలో. పైగా ఆమె చదువుకోనూ లేదు. ఆమె అలా ఎలా మాట్లాడగలిగింది?” ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు మా అన్న.

చిరునవ్వుతో డాక్టరు చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. ప్రతి మనిషికి మెదడులో రెండు అరలుంటాయి. ఒకటి బాహ్యంగా. ఇంకోటి అంతర్గతంగా. బాహ్యంగా ఉన్నది చైతన్యంలో ఉంటుంది. అంతర్గతంగా ఉన్నది నిద్రావస్థలో ఉంటుంది. మనం చిన్న పుడు పొందే అనుభవాలన్నీ నిద్రావస్థలోకి వెళతాయి. భయం, ధైర్యం, దుఃఖం, బాధ, దయ్యం, దేవుడు భావనలు మొదలైనవన్నీ నిద్రావస్థలో ఉంటాయి.

చీకటిపడ్డప్పుడు దెయ్యాలుంటాయని

అమ్మ పిల్లలతో చెపితే చీకటి అయినపుడల్లా ఆ దెయ్యం భావన మెదడులోకి అంతర్గతంగా గుర్తుండిపోతుంది. పెద్దయ్యాక కూడా చీకటి అయినపుడల్లా దెయ్యం భావన గుర్తుకొస్తూ ఉంటుంది. పైగా ఆ భయం తాలుకూ ప్రేరణలు చైతన్యంలోకి. వచ్చి భయకంపితుల్ని చేస్తాయి. అలాగే ఆమె యాసకూడా. చిన్నతనంలో ఎవరో ఒకరు గుంటూరువాళ్ళు మాట్లాడిన యాస ఆమె మెదడులో నిలిచిపోయింది. అదే యాస ఈ సందర్భంలో వచ్చింది అంతే.

ఆశ్చర్యంగా ఆసక్తిగా వింటున్నాడు మా అన్న. “తగ్గిపోతుందంటారా?” ఆందోళనగా అడిగాడు డాక్టర్.

“తప్పకుండా! మీరు ఆమెను ప్రేమగా చూసుకోండి. ఆమెకు తల్లిదండ్రులు దూరంగా ఉన్నారన్న భయం తొలగి మీరు కొండంత అండగా ఉన్నారన్న ధైర్యాన్ని ఇవ్వండి! అప్పుడు ఇలాంటి సైకో భయాలు అసలు రావు”.

“థాంక్యూ డాక్టర్. మంచి సలహాలు చెప్పారు” అంటూ నిశ్చితాభిప్రాయంతో లేచాడు మా అన్న.

కవిత

రాతల తలరాతలు

- ఇల్లా ప్రసన్న లక్ష్మి

నిఖార్సైన నిజాలని

నిర్భయంగా రాసేద్దామంటే ఎలా...

ఆధిపత్య కులాల నైజాన్ని

సునిశితంగా స్పృశించాలే కాని

నిశితమైన రాతలతో కలాన్ని ఖద్గంగా మలిస్తే....

రాతల తలరాతల్ని తిరగేసే

కుల దురహంకారం

సూరెకారం చుట్టిన చిచ్చుబుడ్డికిమల్లె

నిర్భయంగా పైకెగసి చిమ్మదూ ?

కులమతాల తడితడి మడిని తట్టి లేపే రాతలు

‘కంచెలు’ దాటిన మానవతావాదంపై

ఆంక్షల సంకెళ్లు చుట్టుముట్టి

నీ ఉనికిని మట్టుపెట్టవు

కులం కుంపట్లో చెలరేగే నిప్పురవ్వలు

మనువాదపు అగ్నిహోత్రానికి ఆజ్ఞం పోయవు

నువ్వెంత ప్రగతిశీలివి అయితేనే ?

అంతర్ముఖాన్ని తట్టి లేపితే

అడవి మృగమైపోవు

తరతరాలుగా కులం పేరిట కుళ్లబొడచబడిన

అణగారిన వర్గాలు

అరుణారుణ స్వరాన్ని సవరిస్తే

జందెం పోగులు ఉరితాడులై

నీ ఆయువుపై ఉరుమురిమి చూడవూ ?

కసాయి కాషాయం నీ గొంతులో త్రిశూలమై దిగిపోదు...!”

మానవి గా మారిన మహిళ

ఆ తల్లినే దూరం చేస్తే? బంధాలతోనే కొలవబడి. అనుబంధాల ఆనరాతోనే జీవితాన్ని అర్థం చేసుకుని. ఇల్లాలిగా మాత్రమే గౌరవాలందుకున్న ఒక మహిళను, ఎంచుకున్న జీవితం, పెంచుకున్న బంధం. అర్థరహితమై, తన అస్థిత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తే? అప్పుడా మహిళ ఏం చేస్తుంది?

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానమే 'వోల్గా' నవల 'మానవి'. పాతికేళ్ళ కాపురం తరువాత, డాక్టర్ సురేష్ తన తోటి డాక్టర్ నీలిమతో సంబంధం ఏర్పరచుకుంటాడు. అతడికి భార్య, కొత్తగా పెళ్ళయిన కూతురు, యూనివర్సిటీలో చదువుతున్న మరో కూతురు ఉంటారు. అయినా అతడు ఈ బంధం నుంచి తప్పించుకోలేకపోతాడు. భార్యతో ఈ విషయం దాచకుండా చెప్తాడు. దానితో అతడి భార్య వసంత దాదాపు పిచ్చిదవుతుంది. భార్యగా తనలో ఏదైనా లోపముందా! ఇల్లాలిగా తను ఏదైనా తప్పుచేసిందా!! తల్లిగా తను బాధ్యతలు నెరవేర్చలేదా!!! అనే మీమాంసంలో వసంత ఉక్కిరిబిక్కిరవుతుంది. నీలిమలో గల ఆకర్షణేమిటో తను ఇప్పుడు భర్తను ఎందుకు ఆకట్టుకోలేకపోతోందో తెలిక సతమతమ వుతుంది. ఏంచెయ్యాలో తెలీదు. ఎలా భర్తను "అదుపులో పెట్టుకోవాలో" అర్థం కాదు. ఈ నిరాశానిస్పృహల మధ్య భర్తకు ఇంట్లో మనశ్శాంతి లేకుండా చేసి, మళ్ళీ ప్రేమికురాలి దగ్గర స్వాంతన పొందేంతగా మానసిక హింసకు గురిచేస్తుంది. తనూ మానసికక్షోభ అనుభవిస్తుంది.

ఈ సంఘర్షణలో భాగంగా, తన ఆలోచనలకూ ఆకాంక్షలకూ ప్రతిరూపమైన పెద్దకూతురు లావణ్య దగ్గర స్వాంతన పొందాలనుకుంటుంది. కానీ, తల్లికన్నా తన సంసారం ముఖ్యమనుకునే లావణ్య, తల్లికి ఆర్థికంగా తండ్రి సహాయం చెయ్యాలనే షరతు (తన భర్తద్వారా) తండ్రికి తెలియపరుస్తుందే తప్ప, వాళ్లని కలిపే ప్రయత్నం చెయ్యదు. అవసరానికి కావాలనుకున్న తల్లి కష్టాల్లో వుండటం చూసి, తప్పించుకోవాలను

కుంటుందే తప్ప ఆధారమై ఆదుకోవాలని అనుకోదు. ఈ విధంగా ఆశపెట్టుకున్న కూతురు నిరాశపరుస్తుంది. కారణం, ఆ కూతురికి తన సంసారమే తప్ప తల్లిదండ్రులు ముఖ్యంకాదు.

తన వ్యక్తిత్వాన్ని మూర్తీభవించిట్లుండే (యూనివర్సిటీలో చదివే) రెండో కూతురు 'నవత' ఒకవైపు తల్లికి ఆనరాగా నిలపడమేకాక, తండ్రిని అర్థం చేసుకుని గౌరవప్రదంగా తల్లిదండ్రులు విడిపోవడానికి తోడ్పడుతుంది. నవత సహవాసంలో వసంత తన జీవితంలో అప్పటివరకూ నమ్మిన విలువల్ని త్యజిస్తుంది. ఇల్లే ప్రపంచంగా, భర్తా పిల్లలే జీవితంగా తనకంటూ ఒక వ్యక్తిత్వం లేకుండా భర్త వ్యక్తిత్వానికి ప్రతిరూపంగా బ్రతికిన ఒక గృహిణి తను నమ్మిన విలువలన్నింటినీ ఒక్క క్షణంలో కోల్పోయిన తరువాత నున్నా నుంచీ జీవితాన్ని మనర్హించుకుంటూ, పాత విలువల్ని (భర్తసురేష్) వదిలేసి కళ్ళలో కళ్ళుపెట్టి చూసిన తరువాత, మార్పుని మనస్ఫూర్తిగా ఆహ్వానించి పరిపూర్ణ వ్యక్తిత్వం సంతరించుకుని "మానవి" అవుతుంది.

ఈ నవలలో రచయిత్రి ఉద్దేశ్యం 'మహిళకు తనదంటూ ఒక వ్యక్తిత్వం ఉండాలి. సంబంధాలు తన జీవితాన్ని నిర్వచించక, ఒక మనిషిగా తనకు ఒక వ్యక్తిత్వం - అస్థిత్వం ఉండాలి' అనే చెప్పడం, అందుకే అటు నీలిమకూ ఇటు సురేష్ కూ ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదు. ఆ సంబంధం ప్రధాన వస్తువు కాదు.. ఒక మహిళ, భార్య, తల్లి, గృహిణి నుంచీ మనిషిగా మారిన వసంతలో జరిగే మార్పు కథావస్తువు. కాకపోతే, రచయిత్రి ఈ సంబంధాన్ని సామాజిక విలువల కోణంలోంచి చూపించి నిరసించకపోవడం ఒక పెద్ద తెరపి అనుకోవచ్చు. సాధారణంగా ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో, నీలిమ పాత్రను ఒక వ్యాంప్ లాగా చిత్రిస్తే, వసంత పాత్రకు మరింత సానుభూతి దక్కుండేది. కానీ అలా చెయ్యక పోవడం రచయిత్రిలోని ప్రత్యేకతని చాటుతుంది.

అదే విధంగా సురేష్ పాత్రకూడా సాధ్యమైనంత సాధారణంగా ఈ "తప్పు" గురించి భార్యదగ్గర ప్రస్తావిస్తాడు. ఇక్కడ గమనించదగ్గ విషయం ఏమిటంటే, ఎక్కడా నీతి, అనైతికతా అనే పదాలు రాకపోవడం. ఈ ఘటనని ఒక మానవీయవరిస్థితిగా ఎటువంటి ఉద్దేశాలు లేకుండా చెప్పటంలో రచయిత్రి చేసిన కత్తిమీది సాము అభినందనీయం. ఈ నవలలో, ఆర్థికంగా సామాజికంగా స్వతంత్ర్యంగా ఉంటూ, శారీరక - మానసిక అవసరాలకోసం ఒకపెళ్ళయిన మగాడితో సంబంధం కొనసాగించే వసంత స్నేహితురాలు శాంత నీలిమను రెప్రెజెంట్ చేస్తే, వసంతం - శాంతల పాత్రదోరణులలోని భిన్నత్వానికి వారధిలా, ఒకవైపు ఇల్లూ చూసుకుంటూ మరోవైపు డాక్టరుగా తన వ్యక్తిత్వాన్నీ నిలుపుకునే మరో స్నేహితురాలు డాక్టర్ రోహిణి కనిపిస్తుంది. అతిముఖ్యంగా వసంత చిన్న కూతురు నవత భవిష్యత్తుకు చిహ్నంగా అనిపిస్తుంది. బహుశా అందుకే తన పేరు 'నవత' అయ్యిందేమో! ఈ విధంగా మహిళా సాధికారతలోని వివిధ స్థితిగతుల్ని రచయిత్రి తన పాత్రలద్వారా చూపించడం, అదీ సామాజిక విలువల ప్రస్తావన లేకుండా హృద్యంగా అనిపిస్తుంది. భార్యగా, తల్లిగా, గృహిణిగా వసంత తన ఉనికిని కోల్పోయి వసంతగా మిగిలి కేవలం ఒక మహిళలా కాకుండా తనదైన వ్యక్తిత్వంతో ఒక వ్యక్తిగా మంచి మనిషిగా మానవిగా మిగిలింది.

ముస్లింల సంకటావస్థను చిత్రీకరించిన ముల్క్

ముల్క్ అంటే దేశం. ముల్క్ కీ, మజహబ్ కీ (మతం) మధ్య ఎంచుకోవాల్సి వచ్చినప్పుడు ముల్క్ నే ఎంచుకున్నారు. భారతదేశపు అసంఖ్యాకమైన ముస్లిములు దేశవిభజన సమయంలో తీసుకున్న నిర్ణయం అది. అదే వారు చేసిన తప్పిదమా అన్నట్లు పరిస్థితులు కన్పిస్తుంటాయి. గొడవలు జరిగే ప్రతిసారీ.. నేటి పరిస్థితిలోనైతే ప్రతిరోజూ ప్రతిచోటా! ఈ సంగతిని పట్టించుకున్న ప్రగతిశీల దర్శకులు కొద్దిమందే ఉన్నారు. ఈమధ్య కాలంలో వచ్చిన ఓ మంచి సినిమా ముల్క్. ఆ సినిమా విశేషాలే ఈవారం 'సంగమం' ప్రత్యేకం ..

1973. దర్శకుడు ఎంఎస్ సత్తా తీసిన సినిమా పేరు 'గరం హవా'. అంటే వేడిగాలి. ప్రధాన పాత్రధారి బలరాజ్ సహానీ. కాన్పూర్లో చిన్న చెప్పుల ఫ్యాక్టరీ యజమాని. మత కలహాల ఉద్రిక్త వాతావరణం తలెత్తే ప్రతిసారీ 'మీరెందుకు పాకిస్తాన్ వెళ్లిపోలేదు' అనే వింత ప్రశ్న ఎదుర్కొంటుంటాడు. ఐడెంటిటీ క్రైసిస్ కు గురై, చివరికి పాకిస్తానుకు వెళ్లిపోవడానికే నిర్ణయించుకుంటాడు. కానీ, సినిమా ఆఖర్లోని ఆ మరపురాని దృశ్యంలో పాకిస్తాను కోసం బయల్దేరిన కథానాయకుడు తన నిర్ణయం మార్చుకుని, తన పెద్ద కుమారుడితో పాటు కమ్యూనిస్టు ఉద్యమ ర్యాలీలో అంతర్భాగమై.. తన ఉనికికి అర్థం వెతుక్కుంటాడు.

కట్ చేస్తే 1995. సినిమా పేరు 'నసీం'. పేరుకి అర్థం '(ఉదయాన్నే వీచే) చల్లని గాలి'. దర్శకుడు సయీద్ అఖ్తర్ మీర్జా. ముఖ్య పాత్రధారి కవి కైఫ్ అజ్మీ. బాబ్రీ విధ్వంసానికి ఆరేళ్లు ముందు మొదలైన కథ 1992 డిసెంబర్ 6వ తేదీతో ముగుస్తుంది. స్వాతంత్ర్య పోరాటకాలం నాటి మతసామరస్యానికి ప్రతీకలాంటి తాతగారి ఆరోగ్యంతో పాటే దేశంలోని ఉమ్మడి వాతావరణం కూడా క్రమేణా క్షీణిస్తుంది - అద్వానీ, వాజపేయిల

రెచ్చగొట్టుడు ఉపన్యాసాల వల్ల, కరసేవకుల ఆగడాల వల్ల. హిందూ-ముస్లిం సఖ్యతపై గొడ్డలిపెట్టులా మసీదు కూల్చివేత, తాతగారి మరణం ఒకేసారి జరిగిపోతాయి. శవపేటిక అంతిమయాత్రకై బయలుదేరేటప్పుడు 'తాతగారూ, ఈ ప్రపంచానికి వీడ్కోలు చెప్పడానికి మంచిరోజునే ఎంచుకున్నారు' అని అంటారు మతకలహాలను ఎదుర్కోవడానికి సమాయత్తమవుతున్న ముస్లిం యువకులు. పై రెండూ లో-బడ్జెట్ ఆర్ట్ హౌస్ సినిమాలైతే ఇటీవల కమర్షియల్ ఫార్మాట్లో వచ్చిన మంచి సినిమా 'ముల్క్'. దర్శకుడు అనుభవ్ సిన్హా, కథాకథనాల్ని ఇంకాస్త మెరుగుదిద్దే అవకాశం ఉందనిపించినా, కొన్నిచోట్ల సింప్లిస్టిక్ అయిందనిపించినా సరే ఇది ముమ్మాటికీ మంచి సినిమా.

కథ విషయానికొస్తే అది బెనారస్. దర్శకుడు తను చిన్నప్పటి నుంచీ ఎరిగిన బెనారస్. గంగా-జమునా తెహజీబ్ కు నమూనా ఐన బెనారస్. టైటిల్స్ వేసేటప్పుడు గంగా హారతి చూస్తాం. బ్యాక్ గ్రౌండ్ లోని పాట కూడా మతసామరస్య భావనకు అద్దం పడుతుంది. టైటిల్స్ తర్వాత మసీదులో ఆజాన్, కెమెరాను ఆన్ చేయగా హిందువుల శవయాత్ర. ఆజాన్, 'రామ్నాం సత్యహే'ల సమ్మిశ్రమంబీ హిందువుకు 'రాం రాం' చెప్పే ముస్లిం, ముస్లింకి 'సలాం వాలేకుం' చెప్పే హిందువులున్న వాడ అది. వెజిటేరియన్ చౌబే ముస్లిం పొరుగింటిలో సీక్రెట్ గా కోర్కా,

కబాబ్ లాగించేసే లోకాలిటిలో ఒక ముస్లిం కుటుంబం చుట్టూ అల్లుకున్న కథ 'ముల్క్'. ఆ కుటుంబ పెద్ద మురాద్ అలీ మొహమ్మద్ (రిషీ కపూర్) ఒక రిటైరైన, పేరున్న లాయర్. అలీ తమ్ముడు బిలాల్ (మనోజ్ పహ్వా). బిలాల్ సంపాదన కొంచెమే అయినా మనస్ఫుర్తలు లేకుండా సాగుతున్న ఉమ్మడి కుటుంబమది. వారికి తెలియకుండానే బిలాల్ కొడుకు సాహిద్ (ప్రతీక్ బబ్బర్) జిహాద్ కి ప్రేరితుడై అలహాబాద్ వెళ్తున్న బస్సులో బాంబు పేల్చగా, పదహారుమంది చనిపోతారు. అతన్ని సజీవంగా పట్టుకునే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ దానిష్ జావెద్ (రజత్ కపూర్) అనే ఒక ముస్లిం ఎన్కౌంటర్ స్పెషలిస్ట్ కాల్చి చంపేస్తాడు. తీవ్రవాద చర్యని ఆమోదించని ఆ పరివారం ఆ శవాన్ని తీసుకోరు. కొడుకు తీవ్రవాద చర్యలో తండ్రి బిలాల్ భాగస్వామ్యాన్ని అనుమానించి, అతణ్ణి కస్టడీలోకి తీసుకుంటారు పోలీసులు. ఇన్వెస్టిగేషన్ పేరుతో వేధించగా హృద్రోగంతో బాధపడుతున్న బిలాల్ అనారోగ్యానికి గురై చనిపోతాడు. నిన్నటివరకూ కలిసున్న ఇరుగుపొరుగు స్నేహితులే మతప్రాతిపదికన ప్రవర్తిస్తారు. మంచి పేరున్న కుటుంబాన్ని తీవ్రవాదుల 'అడ్డా'గా నిరూపించాలనుకుంటాడు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ (అశుతోష్ రాణా). తన ఇంటి గోడపై 'పాకిస్తాన్ వెళ్ళిపోండ'న్న రాతలు ప్రత్యక్షం కాగా, ఒక దశలో మనోస్థయిర్యం కోల్పోయి, తన

కోడలికే తన కుటుంబంపై పడ్డ మచ్చని తొలగించే బాధ్యత అప్పగిస్తాడు మురాద్ అలీ. మతాతీతంగా ప్రేమ వివాహం చేసుకున్న కోడలు ఆరతీ మొహమ్మద్ (తాప్సీ పన్నా). చనిపోయిన బిలాల్ పాటు తన అత్తగారి కుటుంబం నిర్దోషి అని నిరూపించడమే మిగతా కథంతా. ముస్లింలపై మన సమాజంలో ఏర్పడిపోయిన లేదా మత వాదులు ఏర్పరచిన ప్రిజుడిస్ పైనే ఈ కేసు ఆధారపడిందని ఋజువు చేస్తాడు దర్శకుడు.

ముస్లిములపై ప్రజల్లో పేరుకున్న దురభిప్రాయాలన్నీ కోర్టు రూం పాత్రల్లో బహిర్గతమవుతాయి. అలీ ఇంటిని తీవ్ర వాదుల అడ్డా అని సంబోధిస్తుంటాడు ప్రాసిక్యూటర్. ముస్లిములకు చదువు తక్కువ, భార్యలెక్కువ, పిల్లలెక్కువ కనుక ఒక పిల్లాడిని జిహాద్ కోసం అప్పగించేస్తారు అన్నది అతడి వాదన. అతడు విసిరే ఒక్కో వెకిలిమాటకీ గొల్లున నవ్వుతుంటారు కోర్టు గదిలోని చాలామంది. అంటే వారూ ఆ ప్రేజుడిసులో ఉన్నారన్నమాట. అన్నయ్యపై ఆధారపడకుండా తన చికిత్స కోసం పాకిస్తాన్ బంధువుల నుంచి బిలాల్ అప్పు తీసుకుంటే, అది తీవ్రవాదానికి అందిన పారితోషికంగా ఋజువు చేయాలనుకుంటాడు ప్రాసిక్యూటర్. బాబ్రీ విధ్వంసం సమయంలో జరిగిన మీటింగుకు మురాద్ హాజరవడం వెనుక మతసామరస్యాన్ని దెబ్బతీసే కుట్రను అన్వేషిస్తాడు. ఇలా పూర్వభావనపై నిర్ణయాలు జరిగినప్పుడు మైనారిటీ సముదాయమంతా సందేహ దృష్టి నుంచి తప్పించుకోలేదు. 'డాడీ, ముస్లిములు తమ వాడల్లో పాకిస్తాన్ జెండా ఎందుకు ఎగరేస్తారు? అవసరమైతే, ఫోటోతీసి పంపిస్తాను' అని దర్శకుడి కుమారుడు దర్శకుణ్ణి అడిగాడట. 'నాన్నా, అది పాకిస్తాన్ జెండా కాదుబీ ఇస్లామిక్ జెండా' - దర్శకుడి జవాబు. 'అయితే ఇస్లామిక్ జెండాల్ని పాకిస్తాన్ జెండాల్లా ఎందుకు తయారుచేస్తారు?' - మళ్ళీ ప్రశ్న. 'అది కాదు నాన్నా, పాకిస్తాన్ వాళ్ళే తమ జెండాని

ఇస్లామిక్ జెండాలా తయారుచేసుకున్నారు.. అర్థమైందా?' - దర్శకుడి వివరణ. ఇస్లామోఫోబియాని వ్యాప్తి చేస్తున్న ఈ తరుణంలో ప్రేజుడిస్ తన కుమారుడినీ వదలేదని చెప్పుకొచ్చాడు దర్శకుడు ఓ ఇంటర్వ్యూలో.

ఈ సినిమాలో దానిష్ జావేద్ పాత్ర చాలా ఇంటరెస్టింగ్ గా ఉంటుంది. తన ముస్లిం సోదరులపై తనే ఒక తప్పుడు భావనతో ఉంటాడతడు. ఇస్లామోఫోబియా ప్రచార ప్రభావంలో పడి, తనను తాను తన సముదాయం నుంచి మానసికంగా వేరు చేసుకుని, కొంతమంది వల్ల ముస్లిములకు చెడ్డపేరు వస్తోందని, దొరికిన ముస్లిం యువకులను నిర్దాక్షిణ్యంగా కాల్చేసి, మిగతా యువకుల గుండెల్లో గుబులు పుట్టించి, వారిని టెర్రరిజం నుంచి కాపాడుతున్నాననే భ్రమలో ఉంటాడు. అతడిది ప్రేజుడిసుతో కూడిన మరో ఐడెంటిటీ క్రైసిస్. ఈ సంగతిని అతడు వొప్పుకునేలా చేస్తుంది ఆరతి కోర్ట్ వాదనలో. టెర్రరిజం నిర్వచనం చెప్పమంటుందతడికి. అస్పృశ్యత టెర్రరిజం కదా? అమాయక ఆదివాసీలపై జరిగే అత్యాచారం టెర్రరిజం కదా? పెద్దకులం వాళ్ళు చిన్న కులాలపై చేసే అధిపత్యం టెర్రరిజం కదా? అని సవాలు చేస్తుంది. హృదయ పరివర్తన జరిగిన అతడికి సినిమా ఆఖర్లో ధోనీ జెర్నీతో గంతులేసుకుని వెళ్తున్న స్కల్ క్యాప్ (ముస్లిం) పిల్లాడు కనిపిస్తాడు.

'నా దేశంలో నాకు స్వాగతం చెప్పే అధికారం మీకెవరిచ్చారని ప్రాసిక్యూషన్ ని ప్రశ్నిస్తాడు మురాద్ అలీ. 'మీకు ఒసామాబిన్ లాడెన్ గడ్డం, నా గడ్డంలో తేడా కన్పించక పోతే అది నా తప్పేలా అవుతుందని కోర్టును నిలదీస్తాడు. 'పెళ్లయిన కొత్తలో నా భార్య నన్నంటూ ఉండేది, మీరునన్ను ప్రేమిస్తున్నారా, అయితే నిరూపించండి అని. ప్రేమను నిరూపించేదెలా? ప్రేమించే కదా? నా దేశభక్తిని నేనెలా నిరూపించాలి?' అన్నది మురాద్ అలీ ప్రశ్నయితే, అసలు ఓట్ల కోసం మతకలహాలు సృష్టించే ముష్కరుల ముందు

అసలెందుకు నిరూపించాలి? అన్నది మన ప్రశ్న కావాలి. 'దేశమనేది కాగితపు పటం మీద గీసిన గీతలతో ముక్కలవదు, అది మన మెదడులో, మనసులో ముక్కలవుతుంది. రంగుతో, భాషతో, మతంతో, కులంతో 'మనమూ', 'వారూ' అనే భావనతో దేశం ముక్కలవుతుంది.' అని హెచ్చరిస్తుంది ఆరతి తన వాదనలో.

తీర్పు ఇచ్చిన జడ్జి కొన్ని ఆణిముత్యాల్లాంటి విలువైన మాటలు చెబుతాడు : 'అబ్దుల్ కలాం, అబ్దుల్ హమీద్, బిస్మిల్లాఖాన్ ఎక్సెల్షన్ (అపవాదులు) మాత్రమే అని వాట్సప్ లో చదివారా? న్యూస్, వాట్సప్ కోసం ఇచ్చే సమయం చరిత్ర అధ్యయనం కోసం వెచ్చిస్తే తెలుస్తుంది.. ముస్లిములలో టెర్రరిస్టులు ఎంతమందో, దేశానికి పేరు తెచ్చినవారెంతమందో! 1000 మంది ముస్లిం దేశభక్తుల పేర్లు ఇట్టే చెప్పేయ్యగలను, కానీ అది నా పని కాదు' అని పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ కు చీవాట్లు పెడతాడు జడ్జి. మసీదులో (రాజకీయ) ప్రసంగాలు, పార్లమెంటులో పూజలు ఆపించగలిగితే చాలా సంగతులు వాటికవే సర్దుకుంటాయి. 'వారు చెడ్డవారు', 'మనం మంచివాళ్ళం' అని రాజకీయ నాయకులెప్పుడన్నా అంటే ఎన్నికలు దగ్గరలో ఉన్నాయేమో నని క్యాలెండర్ వైపు చూడండి' అని తీర్పు వినడానికొచ్చిన ప్రజలనుద్దేశించి చెబుతాడు.

ఈ సినిమాను ప్రమోట్ చేస్తున్న ఒక ఈవెంట్ లో ఒక ప్రెస్ రిపోర్టర్ దర్శకుడితో - 'ముస్లిం యువకులు ఎందుకు టెర్రరిజాన్ని ఆశ్రయిస్తున్నారు?' అని అడిగితే, 'మీరు టీవీ చూస్తారా? పేపరు చదువుతారా? నిన్ననే మైనారిటీలను ఊచకోత కోసినవారిని సన్మానించారు.. దానిపై మీకు ప్రశ్న ఎందుకు రాలేదని' ఎదురు ప్రశ్న వేశాడు దర్శకుడు. ఈ సినిమా ట్రైలర్ రిలీజైనప్పటి నుంచీ దర్శకుడినీ, తాప్సీనీ ట్రోల్ చేస్తున్నారు పాలక పక్ష ట్రోలర్లు. వారికి ఒక బహిరంగ లేఖలో ఘాటుగానే సమాధానమిచ్చాడు దర్శకుడు.

మనోవేదస్

- శృంగభాషన్ : అనువాదం - సి.వి.సురేష్

ఇష్టానుసారంగా, ఎదుటివారి మనసు బాధపడుతుందన్న స్పృహ లేకుండా, మాట్లాడే వారికోసం చాలా కవితాత్మకంగా, వ్యంగ్యంగా అల్లిన కవితాఝరి. Bitch అనే పదానికి “వ్యభిచారి”, “లంజ,” “తిరుగుబోతు” అన్న అర్థాలు ఉన్నాయి.. ఆ కవిత లోని తీవ్రత దృష్ట్యా నేను “లంజ” అనే పదం వాడాను. - సి.వి.సురేష్

..
ఆ రోజు ...
ఫోన్ కాల్ మార్లాడుతూ ఉండగా..
నేను బాగా గమనించాను
సరదాగా మాట్లాడుతూనే.. మాటున
ఆ మాట అతను దొర్లించడం చూసాను.
'లంజా..!' అని.

..
ఆ సంకరజాతి దొర్లించిన ఆ అవమానపు మాట....
నన్ను నా స్థానంలో ఉంచడానికే..!
అయితే,
అది ఎలాంటి స్థానమై ఉండొచ్చు?

..
నీ ఆలోచనల్లో...
ఆడవారికి అతి నెమ్మదిగా నడిచే రైలులోని
వెనుక సీట్ కేటాయించావు ...
అయితే, ఆడవారు నీవనుకున్న
కుత్సితంగా కాకుండా విశాలంగా
నీ సంకుచిత మెదడులో పట్టనంతగా ఉన్నారు.
లేదా..
నీ అభద్రతలకు అందనంత
పొడుగ్గా విస్తరించి ఉన్నారు..

..
లంజా అనే ఈ పదం.
ఏ ఆడదానైనా వర్గీకరించేందుకు
నీవు వాడే ఆ కళ్ళ భాష.
ఆడవాళ్ళు నీ గొంతులోకి తేనీరులా జారడానికి తిరస్కరించారనే
కదా ..!
అయితే, ఆడవాళ్ళేమీ ...
నీవు తాగాలనుకొనే కప్పు తేనీరు కాదు..

ఒకానొక స్వార్థపుజాతీ....
నీవు చాలా ఆశగా ఉన్నావు..!
“లంజా..” అనే మాట నన్ను బాగా
కుంగతీస్తుందని నీవనుకొంటే..
ఓ మంచి వార్త చెప్తా విను...
ఆ లంజే ఈ వ్యవస్థకు ఎదురొడ్డి
నిలిచిన ఓ బోధకురాలు..!

..
ఇంకో విషయం చెప్పనా..
ఆమె బహులక్ష్యాలతో నడిచే
లక్ష్య సాధకురాలు..
అందుకే నిన్ను ఇప్పుడు
“క్షమించే” సమయం కూడా లేదు.

..
నీవనుకొనే ఆమె
అనుమానం... ఘనమైన పట్టుదల
అనే అంశాలపై ఆధారపడి నడిచే...
కోట్ల డాలర్ల వ్యాపారం..!

..
నీవూహించే ఆమె ...
పవిత్రమైన ఆశతో.. హోర్నోన్లతో..
అవును “ హోర్నోన్ల” తో కూడుకొన్నది..!

..
ఆ “లంజ” అనే అమ్మాయి ...
కుదరదని తిరస్కరిస్తే..
అప్పుడు ఆమె తన కళ్ళను జాగ్రత్తగా..
తన చేతి సంచిలో భద్ర పరచుకొని
అక్కడినుండి వెళ్లిపోయినట్లే....

..
ఆమె ప్రతీసారీ అందంగా
ఉండకపోయినా కానీ..
కానీ, జాలిగుండె కలదై ఉండొచ్చు..!

..
తన పిల్లల కోసం
నిద్రను ఒదులుకొంటుంది, కానీ,
తనకోసం కలలు కంటుంది....
ఆ “లంజ” ఇప్పుడు నీకు “బాస్”
నీ అభ్యున్నతికి అవకాశం ఇచ్చింది..
ఆమె ఊరించే తన లోదుస్తులను కూడా
తానే కొంటుంది...

<p>ఆమె తనకు ఇష్టమైనవాటిని ధరిస్తుంది.</p> <p>..</p> <p>నీవనుకొనే “లంజ”కు</p> <p>తన గుండె పగిలిపోతుందన్న భయం లేదు..</p> <p>ఆమె “నిన్ను ప్రేమిస్తున్నా..”</p> <p>అని చెప్పడానికి కూడా భయపడదు.</p> <p>ఆమె శరీరంపై పాలిండ్లు పొదగబడి ఉన్నాయి.</p> <p>...</p> <p>ఇంకోటి చెప్పనా,</p> <p>నిన్ను వదిలేసిన ఆడవారిని</p> <p>“లంజ” అని పిలవడం తప్ప ఇంకో అవమానం చేయలేవు..</p> <p>..</p> <p>కాబట్టి....</p> <p>రేపు ఎప్పుడైనా నీవు నన్ను చూస్తే,</p> <p>నాకు నీవు పువ్వులు పంపాలని అనుకొంటే....</p> <p>ఇంకోసారి, నా మొహం కానీ,.....</p> <p>నా కళ్ళను కానీ,</p> <p>నా ఆహార్యం కానీ,</p>	<p>నా చర్మ సౌందర్యాన్ని కానీ,</p> <p>నా మానసిక స్థితిని కానీ,</p> <p>నా పాదరక్షలను కానీ,</p> <p>నా మాటను కానీ,</p> <p>నా తెలివిని కానీ,</p> <p>నన్ను ఇప్పుడు కానీ,</p> <p>అప్పుడు కానీ,</p> <p>నా తగాదాలను కానీ,</p> <p>నా కాలాన్ని కానీ,</p> <p>నా ప్రేమను కానీ ,</p> <p>నా కాంతిని కానీ,</p> <p>నా హృదయాన్ని కానీ,</p> <p>నా తప్పులను కానీ,</p> <p>నా యదార్థ ఉనికిని గానీ చూస్తే,</p> <p>అందుకు చిహ్నంగా ఒక పెద్ద ఎర్రటి</p> <p>గులాబీని</p> <p>అందచేయి....!!..</p>
--	---

మహిళా సంఘ మహాసభను జయప్రదం చెయ్యండి

<p>మహిళా సంఘ మహాసభను జయప్రదం చెయ్యండి</p> <p>ప్రతి నిత్యం మహిళల హక్కులపై పోరాడే మహిళ </p>	<p>తాగుబోతు భర్తలతో బాధపడే మహిళలను</p> <p>అక్కలా చేరదీసి ధైర్యమిచ్చే మన సంఘం మహిళ </p>
<p>అస్తి హక్కు మహిళలకు కావాలని పోరాడి</p> <p>ఎన్నో కష్టాలకోర్చి సాధించిన మన సంఘం మహిళ </p>	<p>అడపిల్ల పుడితే చాలు బాధపడే కుటుంబంలో</p> <p>అడపిల్ల దేశానికి ఎంతో కీర్తి తెస్తుందన్న మహిళ </p>
<p>కట్నం కోరల్లో చిక్కుకున్న మహిళలకు</p> <p>తోడుగా నీడగా నిలచి ఆదుకున్న మన సంఘం మహిళ </p>	<p>పోరుబాటలోనే నడిచే అందరినీ కలుపుకుని</p> <p>అడుగుడుగునా విజయాలు సాధించిన ఐదా సంఘం మహిళ </p>

శ్రీ వివక్ష (చిన్నకథ)

విజయనగరం వెళ్లే బస్ కోసం రోడ్డుమీద నిలబడ్డారు వాళ్ళిద్దరు. చాలీ చాలని పంచకట్టు, మాసిన పైగుడ్డతో అతను చీరిగిన పాత చీరలో ఆవిడ. అంతలో బస్ వచ్చింది. ఇద్దరూ ఎక్కారు. కండక్టర్ వచ్చాడు. టికెట్ డబ్బులు అడిగితే విజయనగరానికి టికెట్ ఎంత అని అడిగారు. ఐదు రూపాయలు. తొందరగా డబ్బులు తియ్ అన్నాడు కండక్టర్. అతను సంచిలోంచి డబ్బులు తీస్తూ మరీ ముసాయిదా ఆడడానికి ఎంతబాబు అని అడిగాడు. బస్ లో జనమంతా గొల్లున నవ్వారు. నీకో రేటు నీ ఆడదానికో రేటు ఉండడంయ్యా. తొందరగా పది రూపాయలు తియ్ అన్నాడు కండక్టర్ విసుగ్గా. పది రూపాయలు తీసి కండక్టర్ కిచ్చి బస్ లో జనంవంక చూసి చివ్వడం చూసి నాకు తెలియక అడిగాను. పొలంలో వరినాట్లకి వెళ్లే ఇద్దరం సమానంగా పనిచేసినా నాకు 50 రూ || ఇచ్చి మా ఆడదానికి మాత్రం 25 రూ || ఇస్తారు. ఇక్కడ కూడా అలాగేనేమో అని అడిగాను అన్నాడు అమాయకంగా ....

మనస్సాక్షా? మంగళసూత్రమా?

సతీసహగమనాలు, వైధవ్యం పేరిట స్త్రీ పై జరిగే భయంకర హింసకు భయపడే రోజుల్లో స్త్రీలు అమాయకత్వంతో పడిన ఆరాటాలే నోములు, వ్రతాలు. భార్య ప్రాణాలతో ఉండాలని ఏ వ్రతమూ లేదు. ఆ ప్రాణాలకు అప్పట్లో ఏ విలువూ లేదు కనుక అలాంటివి లేవు. భర్తను పోగొట్టుకున్న స్త్రీ పాపాత్మురాలని, ఆమె ముఖం చూడడం అనర్థమని, భర్త ఉన్న స్త్రీ పుణ్యాత్మురాలని తీర్మానించిన రోజుల్లో మట్టి న ఈ దురాచారాలను పాటించాలా ? వీలైనంత వరకూ ఆ అవశేషాలు కూడా సమాజంలో లేకుండా పోవడానికి చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ నోములు, వ్రతాల్లో భర్త పోయిన స్త్రీ ఎంతటి ఆపురాలైనా ఆమెకు స్థానం లేదు. ఆమె వాటిల్లో భాగం కాలేదు. ఆమెను వెలేస్తారు. ఇంట్లో ప్రాణాలతో ఆ స్త్రీ ఉన్నా గడపకు బొట్టు పెడతారు. ఆమెకు పెట్టరు. మనిషికన్నా చెక్క పవిత్రమా ? మనిషి పుట్టుకా, చావు ఎవరి చేతుల్లో లేవు. వీటికి ఎవరూ బాధ్యులు కారు. పూజలతో, ప్రార్థనలతో మనిషి ప్రాణాలు దక్కితే ఇంక చావులే ఉండవు కదా. భర్త పోయిన దుఃఖంలో ఉన్నవారిని బతికున్నా లేనివారి కిందే జమకట్టి హింసించడం దారుణం కదా! అందరి ప్రాణాలకు నృష్టిలో ఒకటే విలువుండాలి. ఎక్కువ తక్కువలేం లేవు అను కుందాం. ఈ భావనే ఆనందం కదా! అనైతి కంగా ప్రవర్తిస్తూ ఎవరికి వారు ఆనందాన్ని కోరుకునే భర్తలు సుఖసౌఖ్యాలతో వందేళ్లు జీవించాలి అని భార్యలు కోరుకునే ఈ వ్రతాలు అవసరమా ? పిల్లల కోసం తను తల్లిగా పది కాలాలు ఆరోగ్యంగా నిలిచి, పిల్లల్ని ఉన్నత స్థాయిలో నిలబెట్టాలని తల్లి తన ఆరోగ్యం కోసం చేసే వ్రతాలు ఏం లేవా?

అసలు వ్రతాలెందుకు ?

భార్యభర్తలు మనశ్శరీరాలు పంచుకుని

సంతానాన్ని పొంది వారి వృద్ధికి ఇద్దరూ కలిసి శ్రమిస్తే ఈ వ్రతాలెందుకు? అత్తమామల్ని, తల్లిదండ్రుల్లా కొత్త జంట బాధ్యతలు ఒకే రీతిగా పంచుకుని కుటుంబ విలువల్ని కాపాడితే ఏ నోములు మాత్రం ఎందుకు ? ఏ వ్రతాలైనా, నోములైనా, పూజలైనా తామంతా బాగుండాలని కోరుకోవడమే నేవధ్యం. పిల్లలకు అమ్మమ్మలు, నాయనమ్మలు, తాతయ్యలు మార్గదర్శకులవ్వాలి. వాళ్లకు పుస్తకాల్లోని పాఠాలను మాత్రమే కాదు జీవిత పాఠాలను వాళ్ల అనుభవాలను కథలుగా మలిచి చెప్పాలి. అప్పుడే పిల్లలకు పెద్దవాళ్లను ఎందుకు గౌరవించాలనే విషయం తెలుస్తుంది. పిల్లల మనసు తెల్లని కాగితం అంటారు. అందులో మనం ఏం రాస్తే అదే వాళ్లు నేర్చుకుంటారు. కొత్తగా పెళ్లైన జంటకైనా అంతే. ఎవరికైనా పెద్దలు మార్గనిర్దేశం చేస్తూ ఉండాలి. పెద్దవాళ్లుగా అది వారి బాధ్యత. పెద్దవాళ్లను ప్రేమగా, కుటుంబాన్ని గౌరవంగా, పిల్లలను ఆనందంగా ఉంచినప్పుడు, ఉండగలిగి నప్పుడు ఈ పూజలు, వ్రతాలు, నోములు

ఎందుకు..? పెడదోవన ఎందుకు పడతారు? పిల్లలు ఆదర్శవంతమైన యువతగా మారాలి. అప్పుడు ప్రపంచంలో చెడు మార్గాలంటూ ఉండవు. ఈ సూత్రం అర్థమైతే నోములు ఎందుకు ? మనస్సాక్షికి మించిన మంగళసూత్రం ఉందా ? అని ఎవరికి వారు భార్య, భర్త ఒక్కసారి వ్రశ్నించుకుంటే అర్థమౌతుంది. అలాంటప్పుడు ఈ పూజలు ఎందుకు ?

దంపతుల మధ్య ఎక్కువ తక్కువ తేడాలను కొనసాగించేందుకు ఏర్పాటు చేసినవి ఈ వ్రతాలు, నోములు. స్త్రీలపై అణచివేతను భర్తకోసమే భార్య అన్న భావనను బలపర్చేందుకు నైస్గా నడిపించేవే ఈ క్రతువులు.

కవిత

టీవీ అంటే టీవీ

టీవీ అంటే టీవీ

మన ఇంటిలోన టీవీ

అందరూ కలిసిమెలసి చూసే టీవీ అండీ
సీరియల్ చూస్తుంటే అత్తాకోడళ్ల పోరు
మహిళలంటే మహిళలకే మాత్రం పడదండి
ఏళ్ల తరబడి చూసినా ఏమాత్రం తరగదండి
మగవారు మాట్లాడరు మహిళలే విలన్లండి
రిమోట్ కోసం ఇంట్లోనే కుస్తీలు
పిల్లలు పెద్దలు మార్చి మార్చి చూసేది
వ్యాపార ప్రకటనలు గొప్పగా గుర్తిస్తారు
అవి వాడితే మన ఇల్లు ఒళ్లంతా గుల్లండి

॥ టీవీ అంటే టీవీ ॥

॥ టీవీ అంటే టీవీ ॥

॥ టీవీ అంటే టీవీ ॥

॥ టీవీ అంటే టీవీ ॥

॥ టీవీ అంటే టీవీ ॥

మద్యం మత్తులో భార్య ఎవరో బడ్డ ఎవరో!

ఆ రోజు పొలం వనుల నుంచి చీకటివడుతుంటే ఇల్లు చేరి పొయ్యి వెలిగించి అన్నం వండింది. అప్పటికే చిన్న పాప నిద్రకు జోగుతోతుంటే అన్నంపెట్టి పడుకోబెట్టింది. స్నానంచేసి భర్తకోసం ఎదురుచూస్తోంది. తెలియకుండానే చిన్నగా కునుకుపట్టింది. అలికిడికి మెలకువ వచ్చి చూస్తే చిన్నపాప భయపడి ఏడుస్తోంది. తాగి మద్యం మత్తులో ఒళ్లెరగక భార్యేవరో, బిడ్డేవరో తెలియకుండా పాపపై అఘాయిత్యం చేయబోతున్నాడు. గట్టిగా అరచి మృగంలా ప్రవర్తించే భర్తని ఒక్క తన్ను తన్ని పాపని గుండెలకి హత్తుకుంది. తెల్లవారే పాపని తీసుకుని పుట్టింటికి వచ్చేసింది కరుణ. అంతకుముందే పెద్దపాప పుట్టింట్లోనే ఉంది. కరుణ ముగ్గురు సంతానంలో మూడవది. ఏడోక్లాసు వరకు చదువుకుంది. అయిన సంబంధం అని, వరసకి మేనత్త కొడుకు అవుతాడని ప్రసాద్ కి ఇచ్చి వివాహం చేశారు ఆమె తల్లిదండ్రులు. కొన్నిరోజులు బాగానే చూసుకున్నాడు. తర్వాత తాగుడికి బానిసై భార్యని కొట్టడం, డబ్బులివ్వక పోవటం, పిల్లల్ని వట్టించుకోకపోవడం మొదలైంది. ఇద్దరు పిల్లలు చక్కగా చదువుతారు. అందంగా ఉంటారు. పెద్దపాప “నాన్నా తాగద్దు!” తాగితే కాలేయం చెడిపోతుంది. చచ్చిపోతారు అని మా స్కూల్లో చెప్పారు. “తాగొద్దు నాన్నా!” అని బతిమాలేది. కానీ వినడు. పిల్లలు తండ్రిని భయంగా చూసేవారు. ఈ పరిస్థితి చూసి కరుణ తల్లిదండ్రులు తల్లిబిడ్డల్ని తమ దగ్గరికి తెచ్చేసుకున్నారు. కానీ అంతటితో ఆగదుగా ఆ మగాడు? భార్యపిల్లలను తన దగ్గరకి రమ్మని, బాగా చూసుకుంటానని, ఇక తాగనని అత్తమామల్ని నమ్మించి తనతో తీసుకెళ్లాడు. పెద్దపాప మాత్రం అమ్మమ్మ దగ్గరే ఉండి చదువుకుంటోంది. ఈసారి అతని తల్లిదండ్రులు ప్రసాద్ కి బాధ్యత

తెలియాలని విడిగా కాపురం పెట్టించారు. అయినా అంత త్వరగా మారితే ఇంక కథేముంటుంది? ఇదిగో, ఇలా కూతురిపై అఘాయిత్యం చేయబోయాడు. వెంటనే కరుణ అత్తమామలకి చెప్పి పుట్టింటి కొచ్చేసింది. ఊరికే కూర్చోలేదు. నాలుగిళ్లలో పనులు సంపాదించుకుంది. తన పిల్లలు తనలా కాకూడదని మంచి కాన్వెంట్ లో చేర్పించింది. అంతేకాదు వారిని ట్యూషన్ కి కూడా పంపిస్తోంది. అంతటితో హమ్మయ్య అనుకోలేదు. తన అక్కని తోడు తెచ్చుకుని ఐదా అదాలత్ కి వచ్చి ఇదంతా చెప్పింది. భర్త మంచి వాడేనని, తాగుడే రాక్షసుణ్ణి చేసిందని, తాగుడు మాన్పించి తన భర్తని కూడా ఇక్కడికే రప్పిస్తే ఏదో ఒక చిన్న పని చేసేలా ఏర్పాటు చేస్తే తను కాపురం చేసుకుంటానని చెప్పింది. ఆమె భర్తను, అత్తమామలను పిలిపించారు ఐదా పెద్దలు. వారు వచ్చి అందరూ అక్కడే వుండి పొలం పనులు చేసుకుంటే బాగుంటుందని, ఇంత దూరం తాము రాలేమని, కోడల్ని అక్కడికి వచ్చేయమని చెప్పారు. కరుణ ససేమిరా వినలేదు. కరుణ భర్తతో ఐదా పెద్దలు మాట్లాడి, కౌన్సిలింగ్ చేయించి అతగాడికి ఇలా చెప్పారు...

“నీ భార్య తెలివైంది, మంచిది, కొద్దో గొప్పో చదువుకుంది. ఆమెకు చదువు విలువ తెలుసు. నీ తల్లిదండ్రులను ప్రేమగా తన తల్లిదండ్రులలాగే చూసుకుంటుంది. మరి నువ్వో? ఆమెను కొడతావు, తిడతావు నీ తల్లిదండ్రులని చూడవు. ఇంత వయసు వచ్చినా వారి బతుకులు వారే చూసుకుంటూ నీకే వారు డబ్బులిస్తున్నారు. కనుక వారిని అక్కడే ఉండనిద్దాం. నువ్వు ఇక్కడికి వచ్చి నీ భార్యతో కలిసుంటూ ఏదో ఒక పని చెయ్యి. నీకు నీ అత్తమామల అండ దండలుంటాయి అని చెప్పారు. ప్రసాద్ తల్లిదండ్రులు దీనికి అంగీకరించటమే కాక

వారి పొలంలో ప్రసాద్ కు వచ్చే వాటా ఆడపిల్లలిద్దరికీ రాసేస్తామన్నారు. కోడల్ని, పిల్లల్ని నాలుగు రోజులు ఉండి సరదాగా తమతో గడిపితే ఊరిలో తమ గౌరవం దక్కుతుందని, తామే వారిని ఆనందంగా ఇక్కడ దింపుతామని అన్నారు. కరుణ కూడా వారి మాటలు గౌరవించి వారితో వెళ్లింది. వారు మాటతప్పకుండా అలాగే చేశారు.

వెళ్లేముందే కరుణ ఐదా పెద్దలను నివ్వెరపోయేలా అడిగింది. నేనిక్కడికి వచ్చి చాలా రోజులైంది. నా జాగ్రత్తలో నేనుండాలి కదా. నాకు, నా భర్తకు హెచ్ఐవీ పరీక్ష చేయించమని అడిగింది. ఆమె తెలివి, ముందుచూపునకు అక్కడ అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. అలాగే చేయించారు అదృష్టవశాత్తు అంతా నార్మల్ గా వుంది ఇద్దరికీ. ఇలాంటి భార్యలుంటే మారని భర్తలుంటారా? నేను రోగాలపాలైతే నా పిల్లలేమవ్వాలి అంది. ఆమె భర్త ఇప్పుడు ఆమె వద్దకే వచ్చి ఆమె అన్న సహాయంతో చిన్నపాటి పని చూసుకున్నాడు. వచ్చిన డబ్బుతో ఉన్నంతలో తింటూ పిల్లల్ని చదివిస్తూ చక్కగా బతుకుతున్నారు. ఇలాంటి తల్లులు ఇంటింటా వుంటే బాల్యవివాహాలను అరికట్టవచ్చు. నిరక్షరాస్యతను నివారించ వచ్చు. కరుణను మెచ్చుకోకుండా ఉండ లేకపోయారు ఐదా పెద్దలు. ప్రతివారం భర్తతో వచ్చి కౌన్సిలింగ్ ఇప్పించుకొని వెళు తోంది కరుణ. ఒక కుటుంబం ఆనందంగా ఉండగలిగేలా చేశామని ఆనందించారు ఐదా పెద్దలు.

ఉద్యమాలజాతులో...

విశాఖలో రాఫీ సందర్భంగా స్త్రీలను గౌరవిద్దాం సోదరభావాన్ని చాటుదాం అనే నినాదంతో ర్యాలీ నిర్వహించారు.

కసింకోటలో జీఎస్బీ కంపెనీ కార్మికులకి కనీస వేతనాలు ఇవ్వాలని మహిళా కార్మికులపై వేధింపులు అరికట్టాలని కార్మికులందరినీ పనిలోకి తీసుకోవాలని సీఐటీయూ, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో నిరసన కార్యక్రమాలు జరిగాయి.

సాగర్ నుండి పైప్లైన్లు ఏర్పాటు చేయాలని, ఇంటిపన్నులు వేసి వీధి లైట్లు ఏర్పాటు చేయాలని, రోడ్లు, డ్రైనేజీ సౌకర్యాలు

కల్పించాలని కోరుతూ ప్రకాశం జిల్లా మార్కాపురం మున్సిపల్ ఆఫీసు ముందు ధర్నా చేశారు. సీపీఎం డివిజన్ అధ్యక్షులు డీకేఎం రఫీ, కె.కళావతి, ఐదవ డివిజన్ కార్యదర్శి కె.కళావతి ఆధ్వర్యంలో

సుందరయ్య కాలనీ వాసులు మున్సిపల్ కమిషనర్ గారికి వినతి పత్రం అందించారు.

ఐదవ మండవల్లిలో ప్రథమ మహాసభ జరిగింది. జిల్లా సెక్రటరీ పి.విజయ తదితరులు ఈ సభలో పాల్గొన్నారు.

ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ఇంటి పని వారి సమావేశం తూర్పుగోదావరి

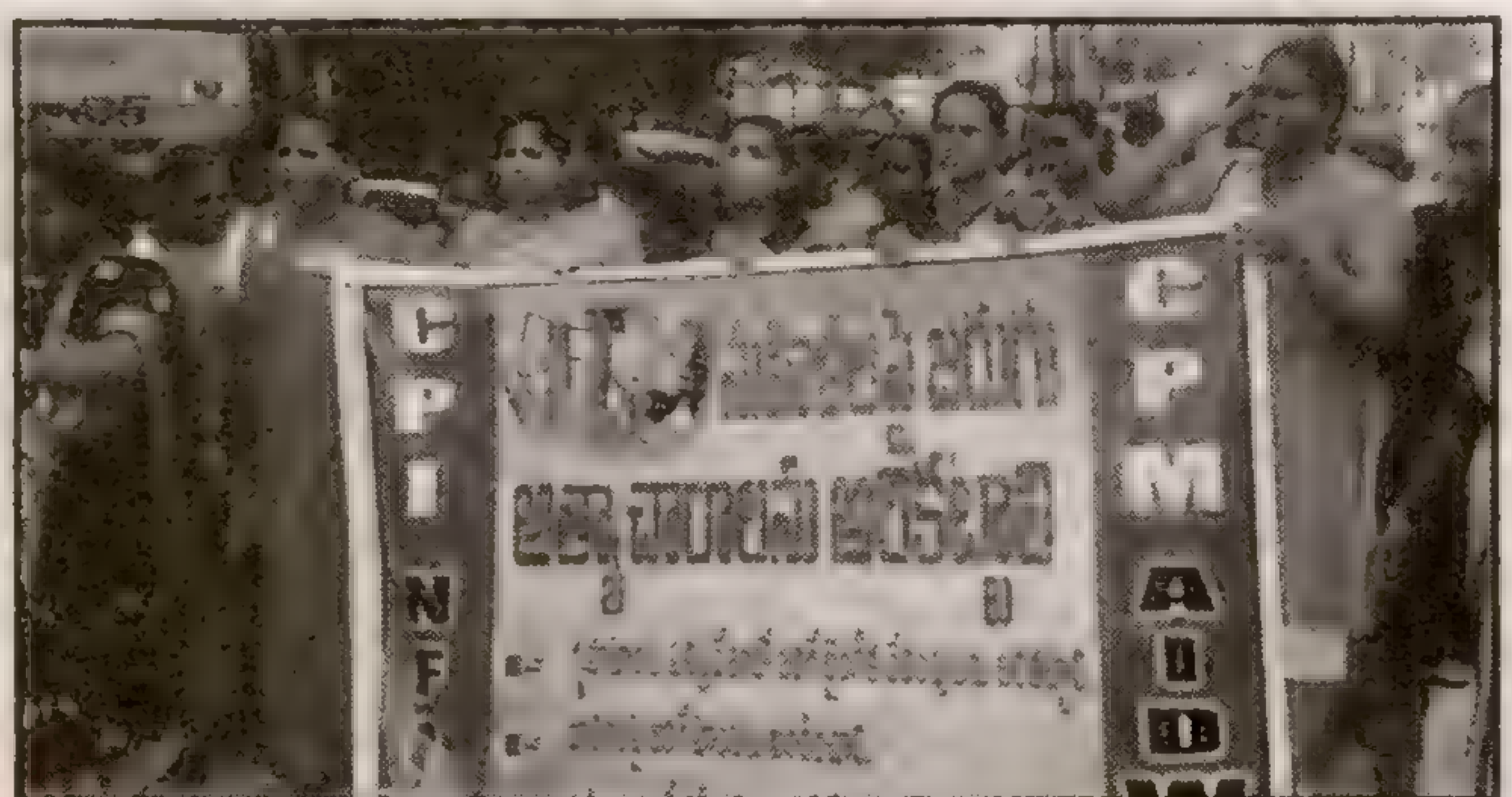

జిల్లా అమలాపురం వడ్డిగూడెంలో జరిగింది. నూతన కమిటీ వేశారు. 50 మంది హాజరయ్యారు. వారి ఇబ్బందులు తెలుసుకున్నారు. ప్రభుత్వం ఇన్సూరెన్స్ పథకాన్ని వాళ్లకు వర్తింపజేయాలని ఈ

విషయాన్ని ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకెళ్లాలని నిర్ణయించింది.

అగస్టు 27న సీపీఐ, సీపీఎం, ఎన్ఎఫ్ఐడబ్ల్యూ, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మహిళలపై జరుగుతున్న హింసలను అరికట్టాలని అన్నమయ్య సర్కిల్లో రాస్తారోకో జరిగింది.

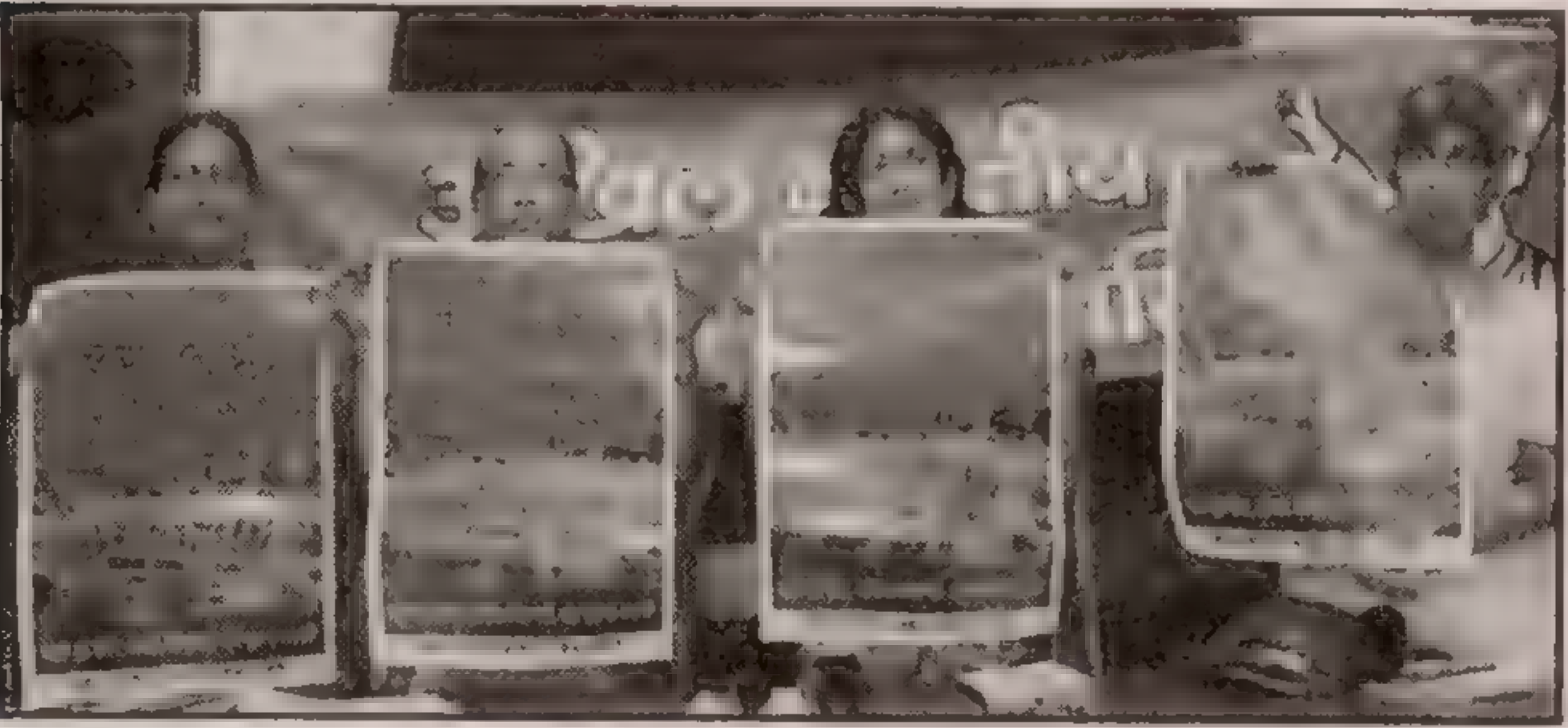

విజయవాడ ప్రభుత్వాస్పత్రిలో స్వాతి అనే బాలింత ప్రసవించి విశ్రాంతి తీసుకునే సమయంలో మంచం మీద నుంచి దొర్లి కింద పడి మృతి చెందింది. వైద్యులు ఒకే మంచాన్ని ఇద్దరి బాలింతలకు

కేటాయించారు వైద్యులు. ఆపరేషన్ మత్తులో ఉన్న బాలింతలిద్దరు పడుకోవాల్సి రావడంతో కిందపడడంతో ఈ ఘటన చోటు చేసుకుంది. ఐదవ నాయకులు స్వాతి కుటుంబానికి న్యాయం చేయాలని డిమాండ్ చేశారు.

మహిళలపై జరుగుతున్న హింస, వేధింపులు, అఘాయిత్యాలకు నిరసనగా సెప్టెంబర్ 4న ప్రదర్శన జరిగింది. చలో ఢిల్లీ కార్యక్రమం పోస్టర్ను ఐదవ ఆల్ ఇండియా ప్రధాన కార్యదర్శి మరియు ధావలే,

ఐదవ ఆల్ ఇండియా ఉపాధ్యక్షులు ఎస్.పుణ్యవతి విడుదల చేశారు. మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఐక్య పోరాటాలు చేయాలని ఐదవ తూర్పు కృష్ణా 5వ మహాసభలో కార్యదర్శి పి.విజయ మాట్లాడారు. ఈ కార్యక్రమం బందరులోని జ్యోతిరావు పూలే విజ్ఞాన కేంద్రంలో జరిగింది. మహిళా సంఘం నాయకురాలు సీహెచ్.విజయలక్ష్మి పట్టణ అధ్యక్ష కార్యదర్శులు సీహెచ్.సుజాత, కొడాలి సుజాత, పట్టణ మహిళా సంఘ నాయకురాలు పరసా లక్ష్మి, రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి వి.హేమలత పాల్గొన్నారు.

ఐదవ ఆధ్వర్యంలో గుంటూరు జిల్లా కోసూరు మండలం పెరికేపాడు గ్రామంలో బెల్టుషాపు రద్దు చెయ్యాలని బెల్టుషాపు నిర్వాహకులపై

చర్య తీసుకోవాలని కోరుతూ మహిళలు పిల్లలు కలసి ప్రదర్శన చేశారు. ఎక్సైజ్ అధికారులకు మెమోరాండం ఇచ్చారు.

నెల్లూరు జిల్లా మర్రి పాడు మండలంలో ఐదవ మహాసభలో షాహినా, శ్యామలమ్మ తదితరులు పాల్గొన్నారు. 19 మందితో మర్రి పాడు మండలంలో ఐదవ నూతన కమిటీ ఎన్నికైంది. అధ్యక్షురాలిగా

యమ్ ప్రమీలా, కార్యదర్శిగా జి.శ్యామలమ్మను ఎన్నికయ్యారు.

ఢిల్లీలోని ఐదవ ప్రధాన కార్యాలయంలో ఐదవ వెబ్ సైట్ను ప్రారంభించారు. ఈ కార్యక్రమంలో బృందాకరత్ ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ ఉపాధ్యక్షురాలు సుభాషిణి అలీ, ఎస్ పుణ్యవతి, ఐదవ ఢిల్లీ శాఖ అధ్యక్ష కార్యదర్శులు ఆశా శర్మ, మేమునా మెల్లా మోదలగువారు పాల్గొన్నారు.

ఐదవ ఆధ్వర్యంలో విశాఖనగరంలోని తోకాడ సమాఖ్య అపార్టు మెంటులో క్యాన్సర్ అవగాహన సదస్సు జరిగింది. డాక్టర్ లీలా దిగుమర్తి గారు ఈ కార్యక్రమంలో ప్రసంగించారు.

గోపాలపట్నం జోన్ విమాననగర్లో స్నేహ ఇంటి పనివారిల సమావేశం జరిగింది. కమిటీ వేశారు. ఇది విశాఖనగరంలోని గోపాల పట్నం ఐదవ జోన్ లో జరిగింది.

విజయవాడ నుండి రూపాన్తి నాయకత్వంలో మహిళలపై అత్యాచారాలు వేధింపులు అరికట్టాలని ఢిల్లీ లో జరిగిన ఐదవ ర్యాలీలో పాల్గొన్నారు.

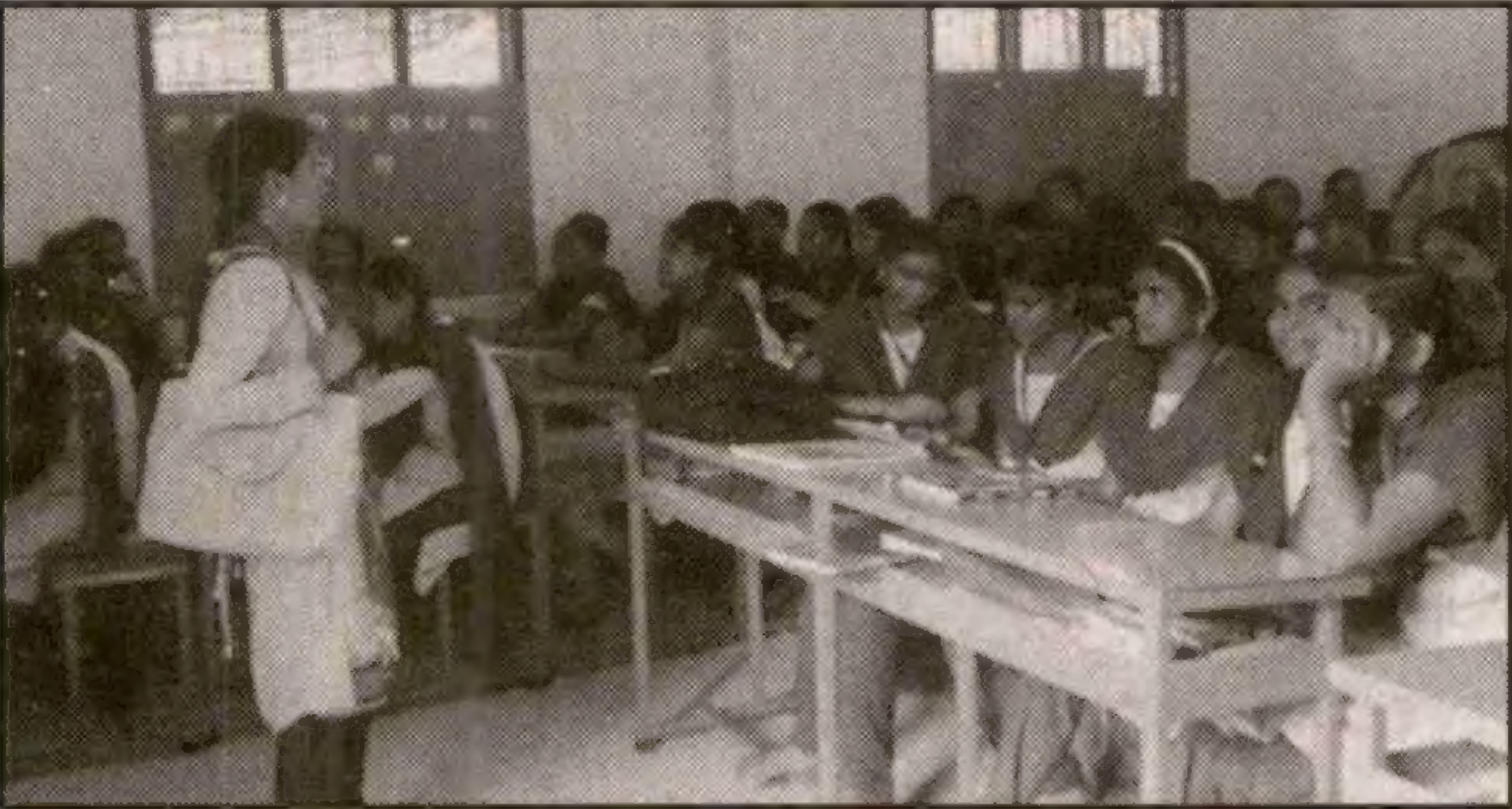
ప్రకాశం జిల్లా యర్రగొండ పాలెం నియోజకవర్గంలోని గురిజేపల్లి గ్రామంలో బెల్టు షాపులు తొలగించాలనికోరుతూ గురిజేపల్లి గ్రామస్తులు మార్కాపురం ఆర్.డి.ఓ ఆఫీసు ఆవరణలో ధర్నా చేసి వినతిపత్రం అందించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ

నాయకురాలు కె.కళావతి మరియు గ్రామంలోని ప్రజాసేవకు ఈ ధర్మాకు మద్దతుగా పాల్గొన్నారు.

కొండపల్లి కోటేశ్వరమ్మగారు సెప్టెంబర్ 19న మరణించారు. విశాఖపట్నం ఐదవ నాయకులు, సిపిఎం నాయకత్వం, ఆమెకు ఘనంగా నివాళి అర్పించారు. ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సంతాప సభ జరిగింది. 'నిర్జనవారధి' రచయిత్రిగా గుర్తింపు పొందిన కోటేశ్వరమ్మ మహిళలకు స్ఫూర్తిగా నిలిచారు. విజయనగరం జిల్లా అధ్యక్షురాలు రమణమ్మ, జి. పుణ్యవతి తదితరుల ఆధ్వర్యంలో సంతాప సభ నిర్వహించారు.

అమలాపురం శాంతి ఓకేషనల్ కళాశాల అమ్మాయిలతో ఐదవ సభ్యులు అవగాహన సదస్సు జరిపారు.

నెల్లూరు జిల్లాలో ఐదవ 13వ జిల్లామహాసభల సందర్భంగా రాష్ట్ర కార్యదర్శి రమాదేవిగారు ప్రారంభ ఉపన్యాసం ఇచ్చారు.

అరుకు మండలంలో చొంపి పంచాయితీలో భర్తలు లేని మహిళల సమస్యలపై మహిళా సంఘం నాయకులు సర్వే చేశారు.

సామాన్యులను అన్ని రూపాలలో నిలుపు దోపిడీ చేస్తున్నారని, పెట్రోలు, డీజిల్ ధరలను తగ్గించాలని నెల్లూరు జిల్లాలో ధర్మా జరిగింది. అరెస్టులు జరిగాయి. ప్రజలకోసం పోరాడుతున్న వారికి ప్రజలు మద్దతు తెలియజేశారు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా అమలాపురం విద్యుత్ నగర్లో అరుణాదేవి ఆత్మహత్యకు కారకులైన భర్త అత్తమామలను శిక్షించాలని కోరుతూ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో కొవ్వొత్తుల ర్యాలీ. తూర్పుగోదావరి జిల్లా అమలాపురం విద్యుత్ నగర్ లో వరకట్నం, మూడనమ్మకాలకు

బలైన అమ్మాయి కుటుంబ సభ్యులను ఐదవ సభ్యులు పరామర్శించారు.

చిత్తూరు జిల్లా తిరుపతిలో వైద్యవిద్యార్థి శిల్ప ఆత్మహత్య చేసుకొని నెలగడుస్తున్నా కమిటీలపేరుతో కాలయాపన చేయడాన్నినిరశిస్తూ ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో నిరసన కార్యక్రమం జరిగింది.

నెల్లూరులో గురజాడ శత జయంతి సందర్భంగా ఆధునిక మహిళ చరిత్ర లభిస్తుందని నినదిస్తూ భారీ ర్యాలీ నిర్వహించారు.

చిత్తూరు పీలేరుకు చెందిన సంయుక్తను అసభ్యంగా వ్యవహరించి వేధిపులకు గురి చేసిన వాయల్పాడుర సి.ఎ తేజోమూర్తిపై సస్పెన్షన్

ఆదేశాలు జారీ చేయాలనికోరుతూ బాధితురాలు ఐదవ బాధ్యులను ఆశ్రయించింది. ఐదవ కార్యకర్తల ఆందోళనతో స్పందించిన కర్నూల్ రేంజ్ డిఐజి ఘట్టమనేని శ్రీనివాస్ ఆదేశాలు జారీచేశారు.

బొబ్బిలిలో స్త్రీల సమస్యలపై సామాజిక న్యాయం చేయాలని సదస్సు జరిపి అంబేద్కర్ విగ్రహం వద్ద నిరసన తెలియజేశారు.

నెల్లూరు సుందరయ్యకాలనీ మరియు సి.డిబ్లాక్ పొదుపు మహిళల జనరల్ సమావేశాలు జరిగాయి.

విజయనగరంలో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా దేశభక్తి గీతం పిల్లలతో పాడించి, ఆటలు ఆడించారు.

పశ్చిమగోదావరి కొయ్యలగూడెం సరిహద్దు గ్రామంలో జరిగిన కోటి 80 లక్షలు స్వాభావ చర్యలు తీసుకోవాలని విద్యా ధర్మా

విశాఖ గిరిజన మహిళా ఉద్యోగులపై లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడిన సూపర్వైజర్ ను విధుల నుండి తొలగించాలని ధర్మా

విజయనగరం జిల్లాలో కొండపల్లి కోటేశ్వరమ్మకు నివాస తెలుపుతున్న విద్యా జిల్లా అధ్యక్షులు

నెల్లూరు రూరల్ మహా సభ ప్రారంభంలో డా॥ ఉషా గారికి నివాస అర్పిస్తున్న విద్యా నేతలు

ఎన్ఎఐజి నిర్వాసితుల పోరాటాన్ని ఉద్దేశించి మాట్లాడుతున్న విశాఖ రూరల్ రాష్ట్ర అధ్యక్షురాలు ప్రభావతి

కసంకోట మహిళా కార్యకర్తలపై వేధింపులు అరికట్టాలని, వేతనాలు సవరించాలని సీవీదీయు ధర్మా

భారత బండ్ సందర్భంగా నెల్లూరులో అరిగెల రమమ్మను అరెస్టు చేస్తున్న దృశ్యం

ఆడపిల్లలు అనే కారణంగా భార్యను ఇంట్లోకి రానివ్వకపోవడంతో బాధితురాలికి అండగా ఉన్న విద్యా

మహిళలపై జరిగే హింస నివారించాలని విద్యా నాయకులు, విద్యార్థినుల ర్యాలీ

నూతన రాజకీయ ప్రత్యామ్నాయాన్ని కాకినాడ నుండి ఛలో విజయవాడ యాత్ర

సెప్టెంబర్ 5న ఛల్లా ర్యాలీ

ప్రకాశం జిల్లా ఎర్రగొండపాలెంలో మధ్యం షాపు రద్దు చేయాలని విద్యా మహిళల ధర్నా

బాలికలు, మహిళలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలు, దాడులు అరికట్టాలని నరసాపురం, పాలకొల్లులో ర్యాలీ

తిరుపతిలో డా. శిల్ప కేసులో సీట్ వివేదిక విమర్శన చేయాలని విద్యార్థి, యువజన, విద్యా సంఘాలు ధర్నా

నెల్లూరు జిల్లాలో గురజాడ అప్పారావు శత జయంతి ఉత్సవాలు

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	Cmvo1A1#4
పుస్తకం పేరు	చెలసిన మనస్సు
కారీఖా	C-V 21/8/23
మొదట అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద పైకా పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	sandhya
పరిశ్ల చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good